

**SITUACIÓ LABORAL
DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
A CATALUNYA**

INFORME 2016

Daniel Garrell Ballester

(Àmbit de Sociologia del CERES)

Juliol del 2016

Comissions Obreres de Catalunya. CERES

Via Laietana, 16, 7a planta

08003 Barcelona

ÍNDIX

Presentació	3
1. La població estrangera a Catalunya	5
1.1. Població estrangera empadronada	5
1.1.1. Evolució general i perfils	5
1.1.2. Empadronats segons l'origen	12
1.1.3. Nacionalitzacions i fluxos migratoris	16
1.2. Els residents estrangers a Catalunya	24
1.2.1. Evolució general	24
1.2.2. El perfil dels residents	27
2. La població estrangera en el mercat de treball	31
2.1. Panorama general	31
2.2. L'activitat de la població estrangera	38
2.3. L'ocupació de la població estrangera	46
2.4. L'atur de la població estrangera	55
3. Els llocs de treball de la població estrangera	65
3.1. L'ocupació estrangera per branques d'activitat	65
3.2. El tipus d'ocupació dels treballadors i les treballadores estrangers/res	71
4. Les condicions laborals	79
4.1. La temporalitat en els treballadors i treballadores estrangers/res	79
4.2. La irregularitat laboral	83
5. Síntesi- Resum	89

PRESENTACIÓ

Presentem l'informe de l'any 2016 sobre la situació laboral de la població estrangera a Catalunya, que fa referència a les dades sobre la presència d'estrangers a Catalunya i la seva situació en el nostre mercat de treball durant l'any 2015.

Com en els darreres informes, en aquest també hem prioritzat aquelles fonts que donen una informació més completa del conjunt de factors, i utilitzem els registres de situació legal per conèixer justament la seva situació de normalitat legal o, al contrari, de precarietat i risc social i laboral.

En aquesta línia, per a les dades sobre la presència d'estrangers, ens centrem en les dades del Padró d'Habitants, perquè entenem que ens presenten un quadre més ajustat que altres fonts a la realitat de la presència d'estrangers en el nostre país. Les dades de residència legal serviran més específicament per dimensionar justament la presència legal i els processos d'assentament dels col·lectius d'estrangers. Caldrà tenir en compte però que la normativa que afecta als empadronaments de població estrangera i la gestió de les dades padronals, causen algunes dificultats a l'hora d'interpretar algunes de les dades, fins al punt que impedeix fer una aproximació, fonamentada estadísticament, a la irregularitat de residència.

Pel que fa a les dades de mercat de treball, ens concentrem en les dades de l'Enquesta de Població Activa del Instituto Nacional de Estadística. Considerem que és la font més completa i fiable, que dona més informació sobre la situació d'una determinada població respecte a les possibilitats de treballar, la voluntat de fer-ho i les expectatives dels diferents col·lectius. D'altra banda, les dades de l'EPA sobre ocupats i assalariats no distingeixen entre ocupats donats d'alta a la Seguretat Social i ocupats no donats d'alta, de manera que tenen una certa capacitat de captar treball irregular tot i que, probablement, no en una proporció prou real però sempre superior, per definició, a la de qualsevol registre oficial.

Utilitzem dades del registre d'afiliats a la Seguretat Social per a aquells aspectes que poden complementar la informació que subministra l'EPA. Les dades d'afiliats en alta a la Seguretat Social ens permeten fer estimacions sobre la irregularitat laboral

Les dades de l'any 2015 es caracteritzen per la reducció de població immigrada i pel lent augment de la població ocupada que, a diferència de l'informe anterior en que només afectaven a la població autòctona, ja comença a notar-se també en la població estrangera, així com l'increment de la seva situació de precarietat laboral.

1. LA POBLACIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

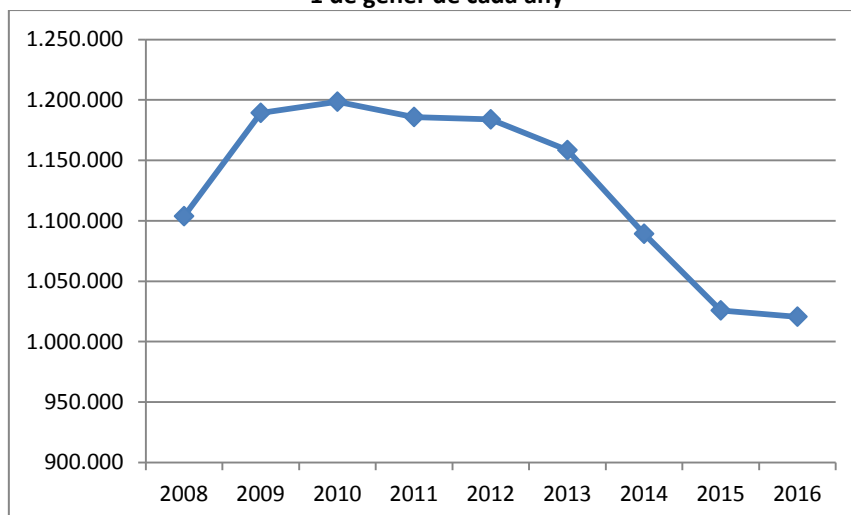
1.1. POBLACIÓ ESTRANGERA EMPADRONADA

1.1.1. Evolució general i perfils

En aquesta primera part del capítol tractarem la presència d'estrangers a Catalunya a partir de les dades del Padró Continu d'Habitants. Les dades del Padró, són les que s'aproximen més a la presència real de població estrangera, atès que s'hi poden inscriure els estrangers independentment de si tenen permís de residència o no, i per tant, en un principi poden incloure, si més no una part, de la població estrangera en situació irregular. En aquest informe hem utilitzat les darreres dades disponibles que són de l'1 de gener del 2016, que són encara, en el moment de la seva utilització per a aquest informe, provisionals. Es tracta de dades que l'INE ofereix com a avançament,

Com podem veure en el gràfic, l'augment continuat d'empadronats estrangers s'atura a principis del 2010 (creixement inferior a l'1%). L'1 de gener del 2011 aquest estancament es converteix ja en creixement negatiu, la qual cosa significa la primera reducció d'estrangers empadronats de la història recent. Aquesta pèrdua de població estrangera continua durant els anys següents, fins a l'inici del 2016, tot i que en aquest darrer any la pèrdua d'estrangers respecte l'any anterior ha estat mínima.

**Gràfic 1.1. Empadronats de nacionalitat estrangera a Catalunya.
1 de gener de cada any**

*Les dades del 2016 són provisionals.

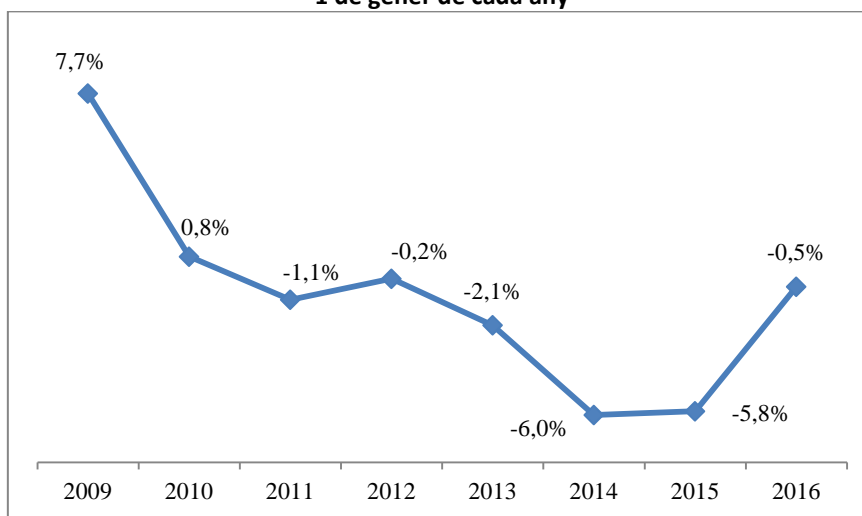
Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

El gràfic 1.2, ens mostra com, a partir de l'inici del 2009, menys d'un any després de l'inici de la crisi d'ocupació a Catalunya, es redueix de forma continuada la incorporació de nous estrangers al padró d'habitants, fins que el 2011 presenta la primera pèrdua d'empadronats que, com ja hem dit, continua fins el 2016. Aquest darrer any però la

disminució de població estrangera és només del 0,5%, la qual cosa podria estar indicant un estancament.

Gràfic 1.2. Variació d'empadronats de nacionalitat estrangera a Catalunya. 1 de gener de cada any

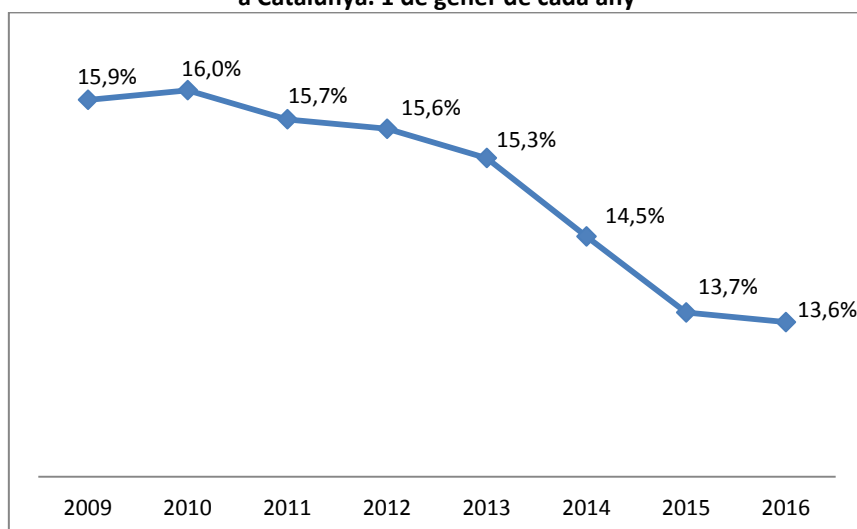

*La dada del 2016 són provisionals.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

El Gràfic 1.3 ens mostra com el pes de la població estrangera empadronada a Catalunya es veu afectat per aquesta pèrdua d'empadronats estrangers. El percentatge d'estrangers va augmentar 5,6 punts en el període 2005 – 2010, amb un procés sostingut. En canvi, entre el 2010 i el 2016 es produeix una reducció de 2,4 punts.

Gràfic 1.3. Evolució del percentatge d'empadronats de nacionalitat estrangera a Catalunya. 1 de gener de cada any

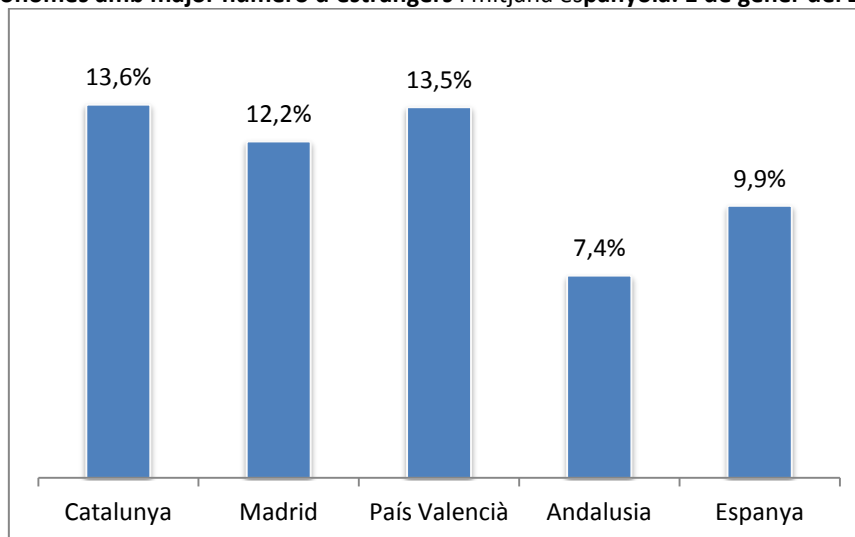
*Les dades del 2016 són provisionals.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

A continuació presentem en el Gràfic 1.4 una comparativa del pes dels estrangers empadronats en el total d'Espanya i les quatre comunitats autònomes amb més

estrangers. Hi podem observar que Catalunya ocupa el primer lloc, més de tres punts per sobre de la mitjana espanyola. El País Valencià és la segona comunitat autònoma amb més estrangers empadronats per habitant, però tant sols 1 dècima per sota de Catalunya. Andalusia presenta un percentatge de residents estrangers molt inferior.

Gràfic 1.4. Percentatge de població estrangera empadronada sobre el total a les 4 comunitats autònomes amb major número d'estrangers i mitjana espanyola. 1 de gener del 2016*

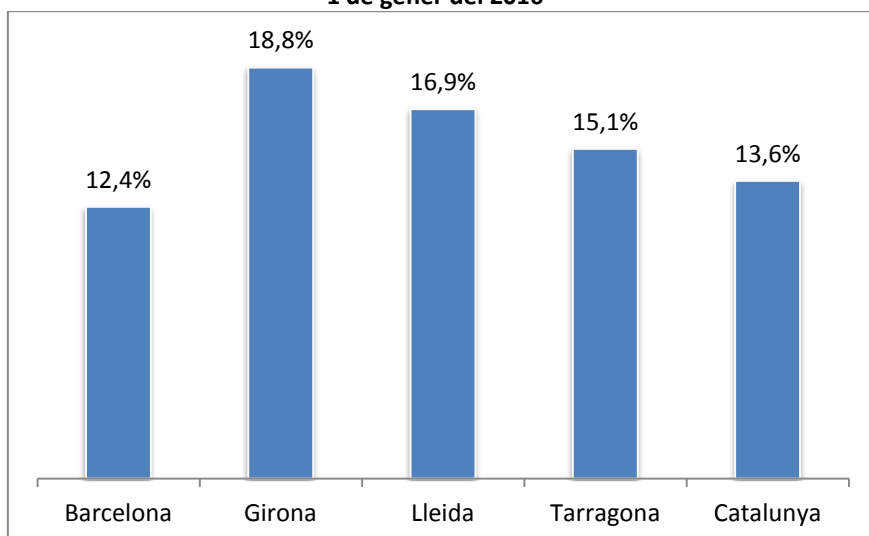

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

En l'àmbit territorial de Catalunya, el Gràfic 1.5 ens mostra les diferències en la presència relativa d'estrangers per províncies. Hi podem observar que Girona és la que té un percentatge més alt de població estrangera sobre el total d'empadronats, 5,2 punts per sobre de la mitjana catalana. A Girona la segueixen Lleida (2 punts per sota) i finalment Tarragona amb 3,7 punts menys que Girona. Barcelona presenta el percentatge més baix, més d'un punt per sota de la mitjana catalana.

Gràfic 1.5. Percentatge de població estrangera empadronada a les províncies catalanes. 1 de gener del 2016*

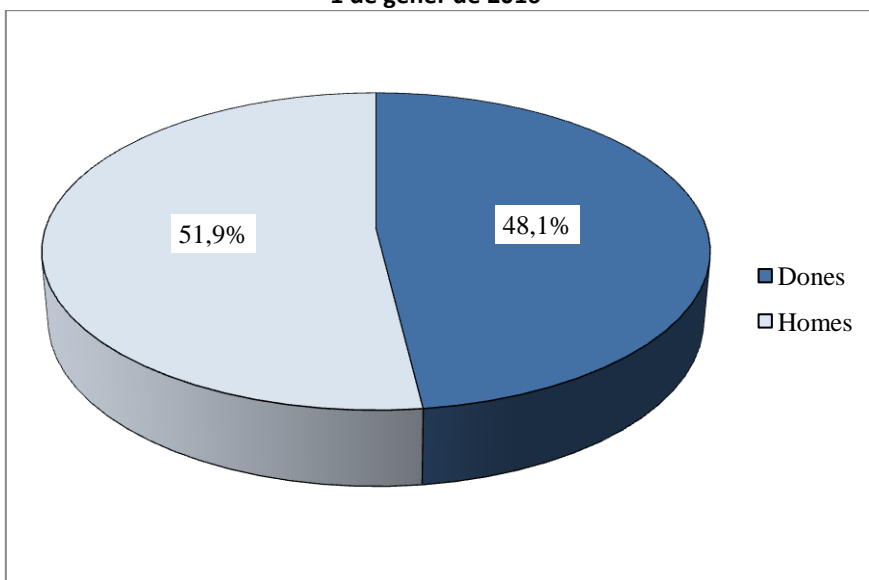

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Si analitzem la distribució d'empadronats estrangers a Catalunya per sexes, reflectida al Gràfic 1.6, veiem que la proporció de dones és inferior en gairebé 4 punts a la dels homes.

Gràfic 1.6. Distribució per sexes dels estrangers empadronats a Catalunya 1 de gener de 2016*

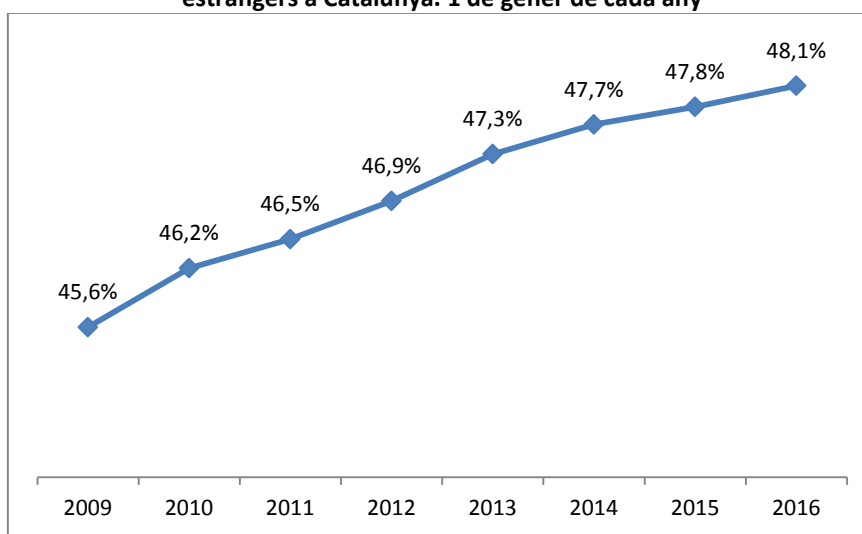

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

No obstant això, cal contextualitzar aquesta diferència a favor dels homes, tot observant el Gràfic 1.7. Com es pot veure, en el període que va de l'any 2009 al 2016 es passa d'una presència del 45,6% de dones a l'actual, de 48,1%. Així doncs, al llarg d'aquests set anys i de forma ininterrompuda, el percentatge de dones ha augmentat en 2,5 punts percentuals. Malgrat aquesta tendència a l'alça en la proporció de dones dins del col·lectiu immigrant, no cal oblidar que la seva presència en el total de residents encara és inferior a la dels homes.

Gràfic 1.7. Evolució de la proporció de dones estrangeres empadronades sobre el total de residents estrangers a Catalunya. 1 de gener de cada any

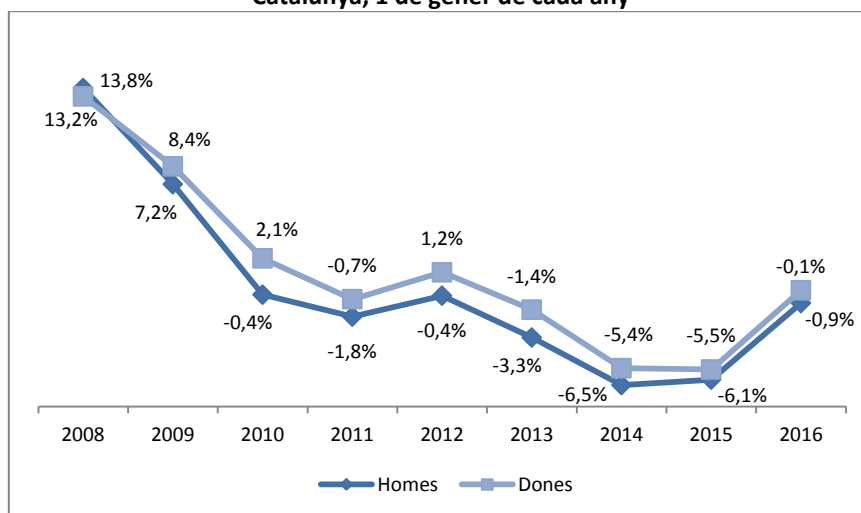

*Les dades del 2016 són provisionals.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística (INE)*, Padró Continu d'Habitants

El gràfic següent ens mostra el perquè està creixent el pes de les dones, especialment en aquests darrers anys. Aquest creixement es fruit de 3 factors que es poden observar al gràfic. El primer que observem és que des del 2009 l'increment de dones empadronades és superior a l'increment d'homes. El segon que cal destacar és que els homes inicien la reducció d'efectius un any abans que ho facin les dones. Finalment, i més important, la reducció d'efectius masculins durant els darrers 4 anys és sempre superior a la de les dones. Així doncs l'augment del pes de les dones en el total de la població estrangera empadronada es deu a la superior pèrdua de població masculina, i no a l'increment de dones estrangeres.

Gràfic 1.8. Variació relativa de la població estrangera empadronada per sexes. Catalunya, 1 de gener de cada any

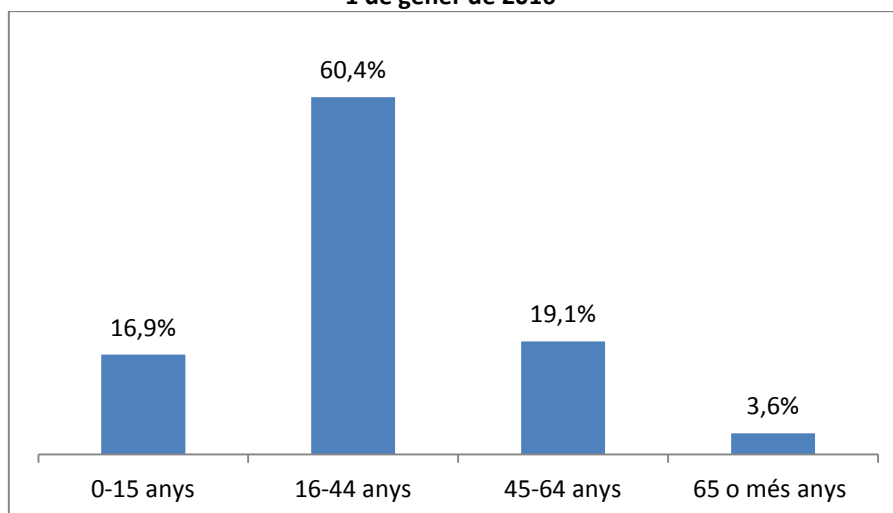

*Les dades del 2015 són provisionals.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Pel que fa a les edats, el següent gràfic mostra que, si sumem els dos trams d'edat centrals, tenim que prop del 80% dels estrangers empadronats estan en edat de treballar. El pes dels majors de 64 anys és molt baix.

Gràfic 1.9. Distribució per edats dels estrangers empadronats a Catalunya 1 de gener de 2016*

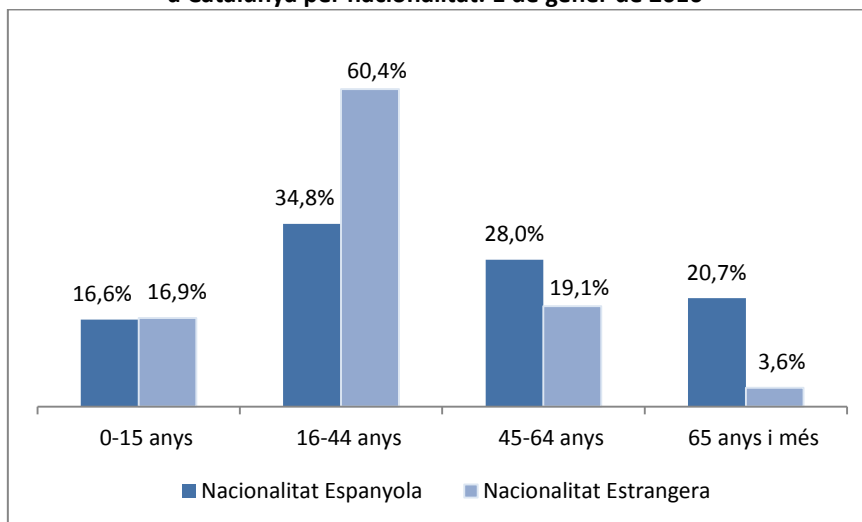
*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Aquesta estructura d'edats contrasta amb la de la població de nacionalitat espanyola. Com es pot observar al Gràfic 1.10, la població estrangera és més jove. La major part dels estrangers es concentren en la franja d'edat dels 16 als 44 anys, on presenten un percentatge de població més de 25 punts superior al que presenta la població espanyola. El seu percentatge en el tram de més de 64 anys és entre una cinquena i

una sisena part del que presenten els autòctons, mentre que mostren un percentatge lleugerament superior en el grup més jove.

Gràfic 1.10. Distribució comparada de l'estructura d'edats dels empadronats a Catalunya per nacionalitat. 1 de gener de 2016*

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Tal com ja hem vist a l'inici del capítol, entre principis del 2015 i principis del 2016 hi ha hagut una petita reducció de població estrangera empadronada. Si analitzem aquesta reducció per als mateixos trams d'edat que acabem de veure, observem que la pèrdua d'estrangers s'ha centrat en els dos trams més joves, mentre que en els dos trams de més edat es produeix un increment.

Taula 1.1. Variació interanual de població estrangera empadronats per grups d'edat. Catalunya 1 de gener de 2016

	Població empadronada	Variació interanual	
		Absoluta	Relativa
Total	1.020.631	-5.181	-0,5%
0-15 anys	172.314	-6.001	-3,4%
16-44 anys	616.619	-10.021	-1,6%
45-64 anys	195.027	9.057	4,9%
65 anys i més	36.671	1.784	5,1%

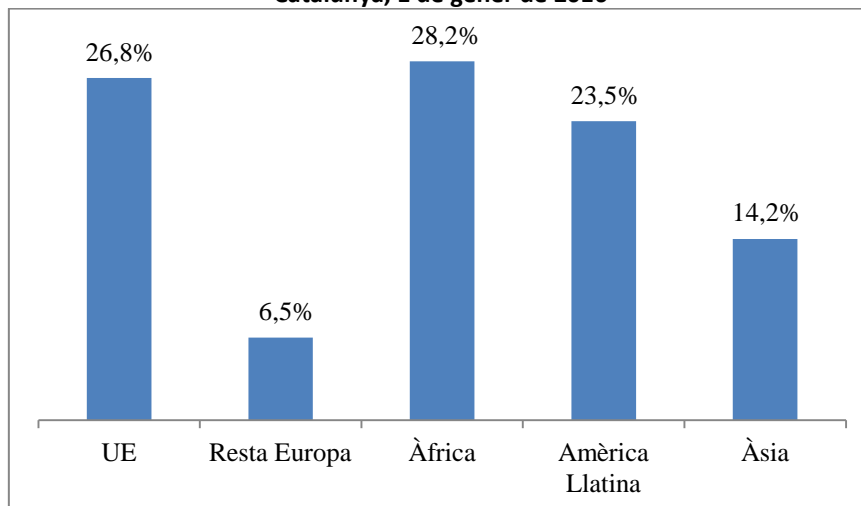
*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

1.1.2. Empadronats segons l'origen

Per zones d'origen dels estrangers, els africans i els ciutadans comunitaris són els grups més nombrosos a Catalunya. Els segueix de prop la població llatinoamericana.

**Gràfic 1.11. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen.
Catalunya, 1 de gener de 2016**

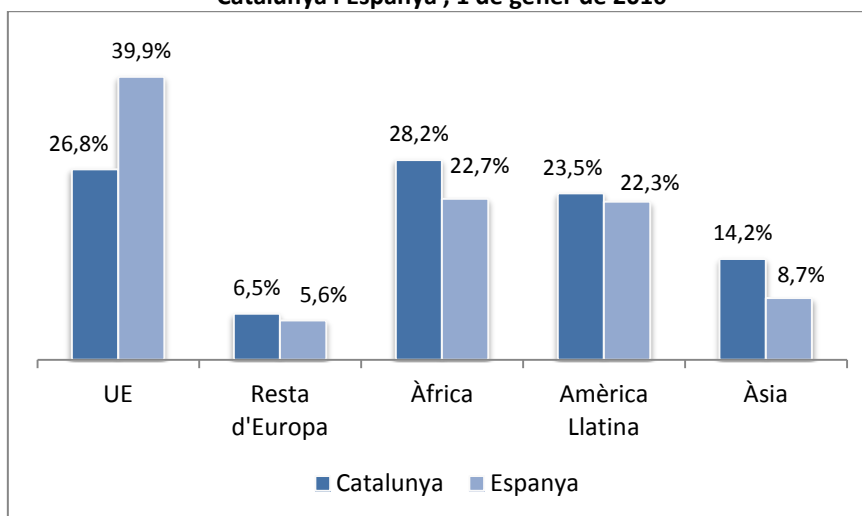

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Si comparem aquests percentatges amb els que presenta la mitjana espanyola, veiem que, proporcionalment parlant, a Catalunya la presència de comunitaris és molt inferior a la que tenen a Espanya i per tant la resta, és a dir, els extracomunitaris, tenen en conjunt una presència molt superior a Catalunya (el 72,3% per 59,3% a Espanya). Dels extracomunitaris la diferència més important la trobem en els africans i els asiàtics, això és deu a la diferent presència de marroquins, els quals, formen el col·lectiu més important a Catalunya, i també en la proporció de pakistanesos, molt superior a la que hi ha en cap altre comunitat autònoma.

Gràfic 1.12. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen a Catalunya i Espanya , 1 de gener de 2016

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

En la següent taula es pot observar com a principis del 2016 i en termes interanuals, el col·lectiu llatinoamericà s'ha reduït per sisè any consecutiu i, com l'any anterior, presenta la pèrdua més important de tots els col·lectius. Només s'incrementa el nombre d'empadronats originaris de l'Europa No Comunitària i de l'Àsia, la resta de col·lectius es redueixen.

Taula 1.2. Variació interanual d'empadronats estrangers per zones d'origen. Catalunya, 2015 i 2016

	UE	Resta Europa	Àfrica	Amèrica Llatina	Àsia
Variació 2014-2015	-10.151	2.207	-16.635	-38.814	-357
% de variació	-3,5%	3,7%	-5,4%	-13,7%	-0,3%
Variació 2015-2016	-5.573	3.466	-2.708	-6.023	5.261
% de variació	-2,0%	5,5%	-0,9%	-2,5%	3,8%

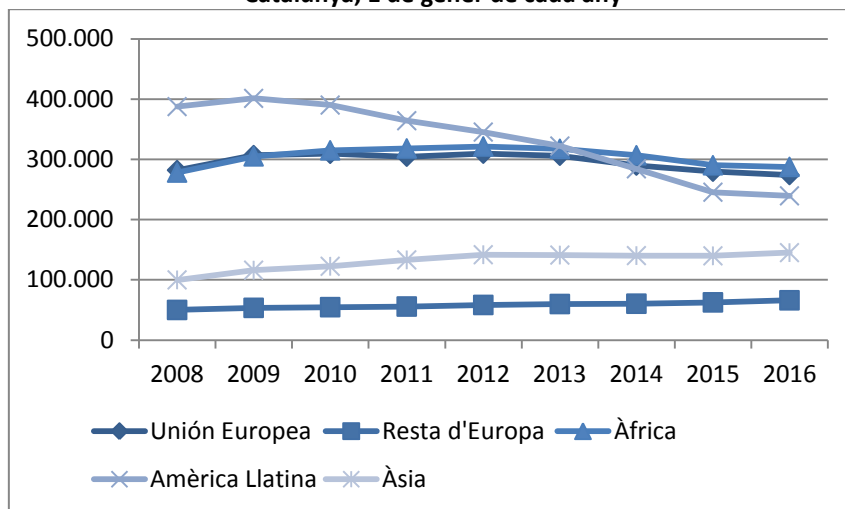
*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

El Gràfic 1.13 ens mostra la tendència dels darrers 8 anys. Podem veure que la reducció dels llatinoamericans comença en l'inici del 2010 i continua sis anys després. Els comunitaris, mostren oscil·lacions amb pèrdues i creixements reduïts fins el 2013, quan inicien una tendència a la disminució, que es manté fins a l'inici del 2016. A partir del 2013 tots els col·lectius pateixen reduccions menys el col·lectiu europeu no comunitari, que continua creixent.

Gràfic 1.13. Evolució dels empadronats estrangers per zones d'origen Catalunya, 1 de gener de cada any

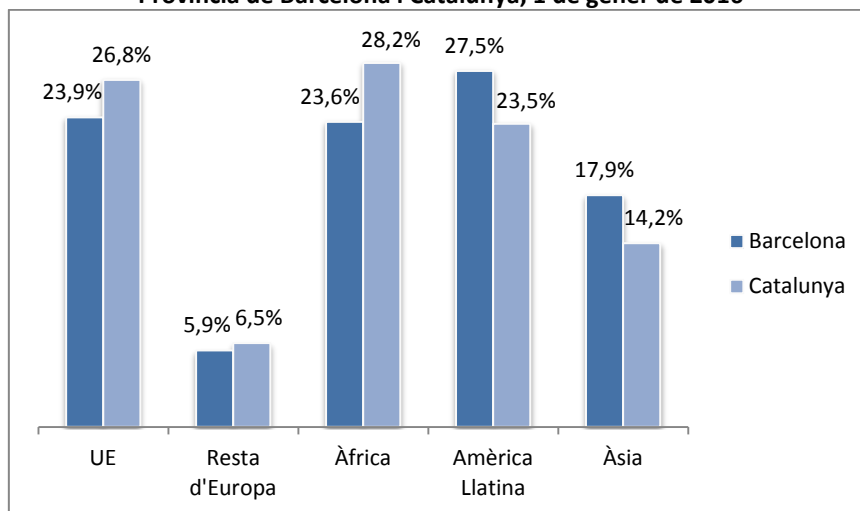

*Les dades del 2015 són provisionals.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

D'altra banda es constaten diferències territorials substancials en la distribució dels col·lectius estrangers. A la província de Barcelona el col·lectiu més important és el llatinoamericà, amb 4 punts per sobre del seu pes en el total de Catalunya (23,5%). Proporcionalment la província de Barcelona té menys africans i comunitaris, i més llatinoamericans i asiàtics que la mitjana catalana.

Gràfic 1.14. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen. Província de Barcelona i Catalunya, 1 de gener de 2016

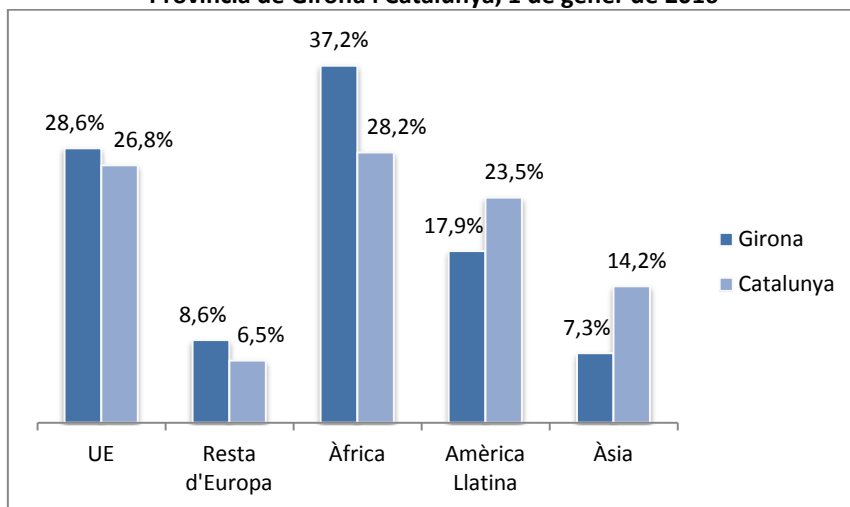

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

A Girona es dona gairebé la situació contrària. En relació a la mitjana catalana, la província de Girona té més africans i menys llatinoamericans i asiàtics, en canvi, el seu percentatge d'europaus, comunitaris i no comunitaris, és superior.

Gràfic 1.15. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen. Província de Girona i Catalunya, 1 de gener de 2016

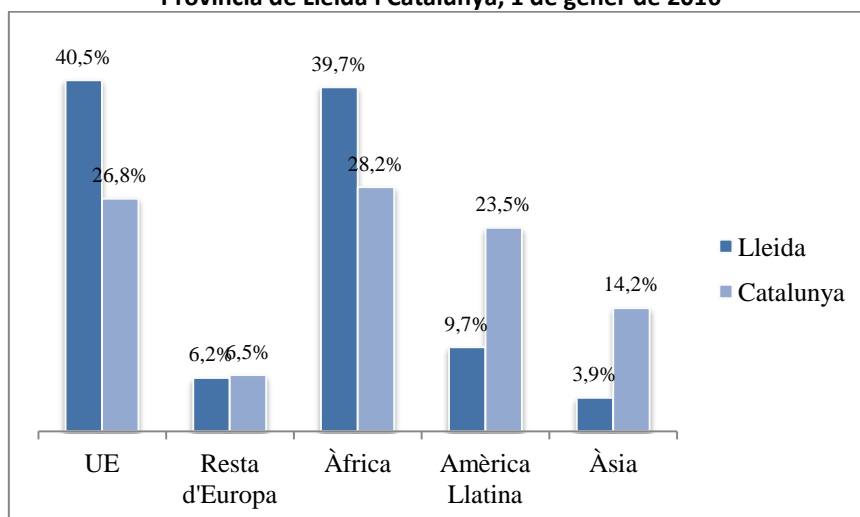

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

A Lleida destaca el molt alt percentatge de comunitaris, més de 14 punts per sobre de la mitjana catalana. També, com en el cas de Girona, destaca l'alt percentatge d'africans i, especialment, el molt baix percentatge de llatinoamericans i asiàtics (4 vegades menys que la mitjana).

Gràfic 1.16. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen. Província de Lleida i Catalunya, 1 de gener de 2016

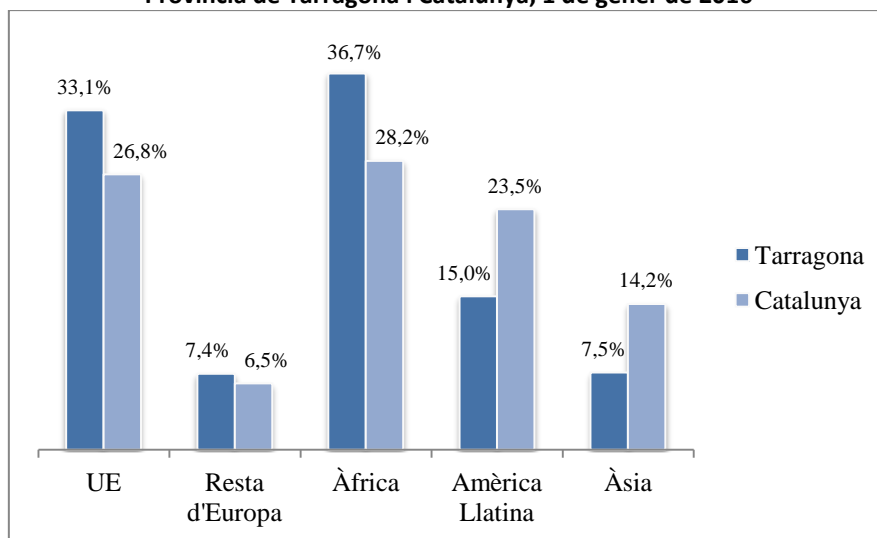

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

El cas de Tarragona és molt semblant al de Lleida, amb un protagonisme clar de comunitaris i africans d'una banda, i un baix percentatge de llatinoamericans i asiàtics en comparació amb la mitjana catalana.

**Gràfic 1.17. Distribució dels empadronats estrangers per zones d'origen.
Província de Tarragona i Catalunya, 1 de gener de 2016**

*Dades provisionals

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

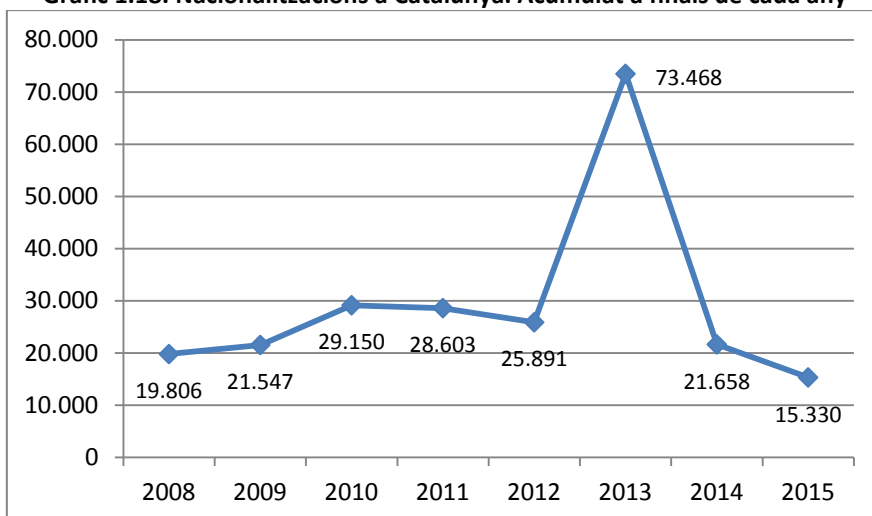
1.1.3. Nacionalitzacions i Fluxos migratoris

Per tal de valorar fins a quin punt les nacionalitzacions estan influïnt en la disminució d'empadronats estrangers, continuem el mètode d'anàlisi iniciat en l'informe del 2010, sobre la relació entre els fluxos migratoris i les nacionalitzacions, i la seva influència en les dades de població estrangera, parant atenció a les característiques de la població que, resident a Catalunya, ha marxat fora d'Espanya.

Tal com hem fet els darrers informes, compararem diverses fonts oficials que aporten dades sobre els fluxos migratoris, tot i que algunes d'elles presenten una validesa precària, però que, preses en conjunt, són prou indicatives de les tendències migratòries més recents, i que poden explicar l'evolució de les dades de població estrangera.

El Gràfic 1.18 ens mostra l'evolució de les nacionalitzacions des del 2008 fins el 2015. Tal i com podem veure, l'any 2013 es produeix un molt fort increment de les concessions de nacionalitat, que gairebé tripliquen les de l'any anterior. Com ja comentàvem a l'informe anterior però, les raons d'aquest gran increment de les nacionalitzacions són de tipus administratiu. En el 2013 s'han aprovat moltes sol·licituds el procés de les quals havia estat aturat entre el 2010 i el 2012. La dada del 2013 és doncs el resultat de l'acumulació d'expedients, molts dels quals, en cas d'haver seguit els terminis previstos s'haguessin resolt en anys anteriors. Tot i així, entre el 2011 i el 2013 s'han concedit a Catalunya 127.962 nacionalitzacions, el que fa un mitjana anual de 42.654 persones estrangeres nacionalitzades. En canvi en el 2014 el nombre de nacionalitzacions és inferior al dels anys anteriors al 2013 i, finalment, en el 2015 és redueixen per sota del 2008.

Gràfic 1.18. Nacionalitzacions a Catalunya. Acumulat a finals de cada any

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

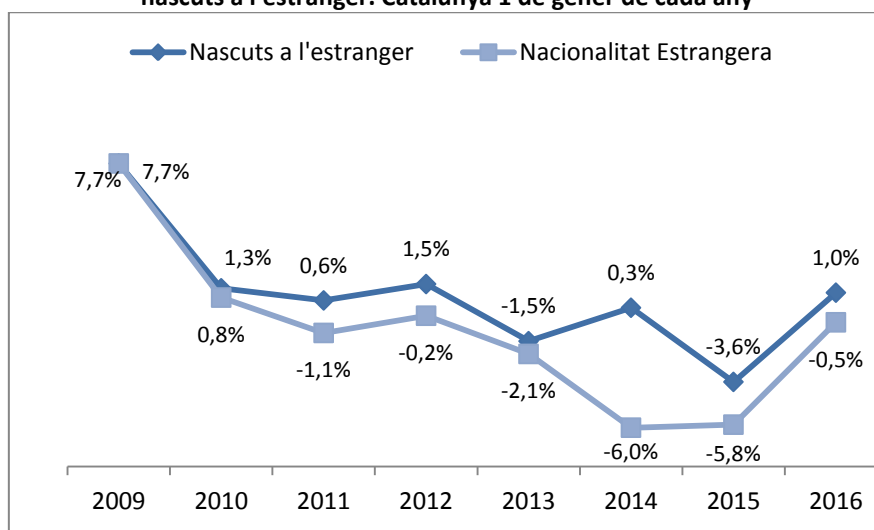
Per saber fins a quin punt aquesta evolució de les nacionalitzacions incideix en la reducció de població estrangera comparem l'evolució dels empadronats estrangers amb la dels empadronats nascuts a l'estranger. Amb aquest objectiu, la Taula 1.3 i el Gràfic 1.19, ens mostren com l'evolució dels empadronats nascuts fora d'Espanya és paral·lela a la dels empadronats amb nacionalitat estrangera durant tot el període, excepte en el 2014. Òbviament, el contingent de nascuts fora d'Espanya ofereix sempre unes xifres superiors, perquè inclou els nacionalitzats, però l'evolució és pràcticament idèntica fins el 2010. En el 2011 es produeix una caiguda més important dels estrangers que de la totalitat dels nascuts fora d'Espanya tot i que la tendència segueix sent la mateixa, és a dir, la població nascuda fora d'Espanya també creix menys que l'any anterior i continua la tendència de reducció del creixement que comparteix amb el nombre d'estrangers, però encara no ha entrat en creixement negatiu com si que ha fet en canvi la població de nacionalitat estrangera. L'any 2013 però, els empadronats nascuts a l'estranger es redueixen per primer cop (Taula 1.3 i Gràfic 1.18) i, tot i que en el 2014 no hi ha reducció de població nascuda a l'estranger, en el 2015 es produeix la major pèrdua de la sèrie, confirmant-se així la tendència iniciada el 2013. Aquesta disminució no pot ser deguda a l'efecte de les nacionalitzacions, perquè en el total de població que disminueix està inclosa la població nacionalitzada i, com veurem més endavant, això és així no només per efectes de comptabilitat estadística, sinó perquè hi ha indicis fonamentats que hi ha immigrants nacionalitzats espanyols que marxen. Tot i així cal tenir en compte que en el 2016 torna a incrementar-se la població nascuda a l'estranger, mentre que la població de nacionalitat estrangera encara continua perdent efectius, tot i que a un ritme força inferior al dels 3 anys anteriors.

Taula 1.3. Població empadronada nascuda a l'estranger i població empadronada estrangera. Catalunya 1 de gener de cada any

	Nascuts a l'estranger	Nacionalitat Estrangera
2008	1.204.627	1.103.790
2009	1.297.899	1.189.279
2010	1.314.272	1.198.538
2011	1.322.566	1.185.852
2012	1.342.163	1.183.907
2013	1.322.238	1.158.473
2014	1.325.553	1.089.214
2015	1.277.822	1.025.812
2016	1.291.027	1.020.631

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

Gràfic 1.19. Variació comparada del creixement anual dels empadronats estrangers i els empadronats nascuts a l'estranger. Catalunya 1 de gener de cada any

Font: Elaboració pròpia. dades del *Instituto Nacional de Estadística* (INE), Padró Continu d'Habitants

L'Enquesta de Població Activa, la qual té un important paper en els següents capítols d'aquest informe, també aporta informació sobre les variacions generals de població que ens poden servir per contrastar amb el padró i altres fonts derivades, tenint en compte que es tracte d'una font que té un certa capacitat de detectar població i situacions de la població que no apareixen en els registres. En aquest sentit, la Taula 1.4 i el Gràfic 1.20 mostren l'evolució absoluta i relativa de la població estrangera i de la població nascuda a l'estranger que detecta l'enquesta com a mitjana anual.

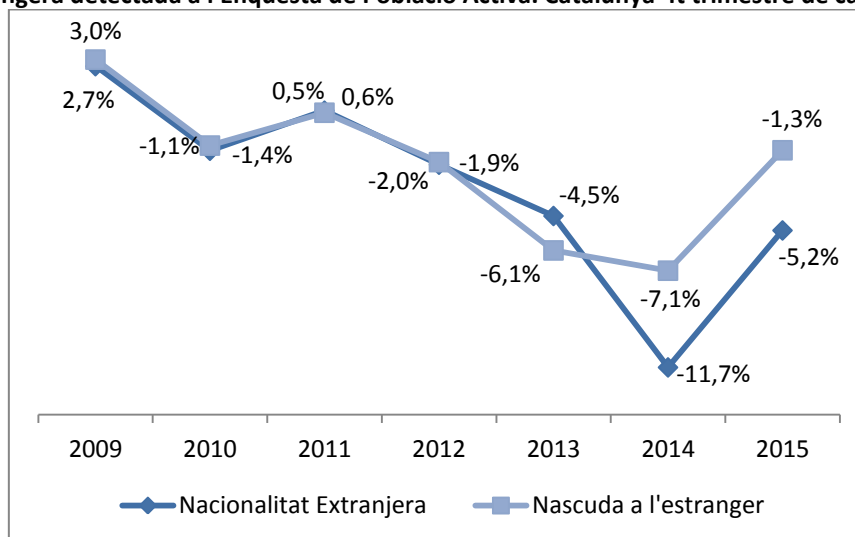
Taula 1.4. Població de nacionalitat estrangera i població nascuda a l'estranger detectada a l'Enquesta de Població Activa. Catalunya, mitjana anual

	Nacionalitat Estrangera	Nascuda a l'estranger
2007	972.700	1.075.900
2008	1.078.700	1.194.900
2009	1.107.700	1.230.800
2010	1.092.600	1.217.100
2011	1.098.700	1.222.700
2012	1.076.400	1.199.400
2013	1.028.100	1.125.800
2014	907.400	1.045.800
2015	860.400	1.031.800

Font: Idescat a partir de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

El que les dades de l'EPA mostren, és una reducció de població nascuda a l'estranger, pràcticament idèntica a la reducció de la població de nacionalitat estrangera fins el 2013. Segons aquestes dades s'estaria perdent població d'origen estranger, tant si s'ha nacionalitzat com si no, tot i que a finals del període la pèrdua de nacionals estrangers és proporcionalment superior. En el 2014 la reducció de la població nascuda a l'estranger passa a ser inferior i aquesta diferència de ritmes en la pèrdua de població es manté en el 2015, la qual cosa significa que, a partir del 2014 la pèrdua de població de nacionalitat estrangera és superior.

Gràfic 1.20. Variació comparada de la Població nascuda a l'estranger i població de nacionalitat estrangera detectada a l'Enquesta de Població Activa. Catalunya 4t trimestre de cada any

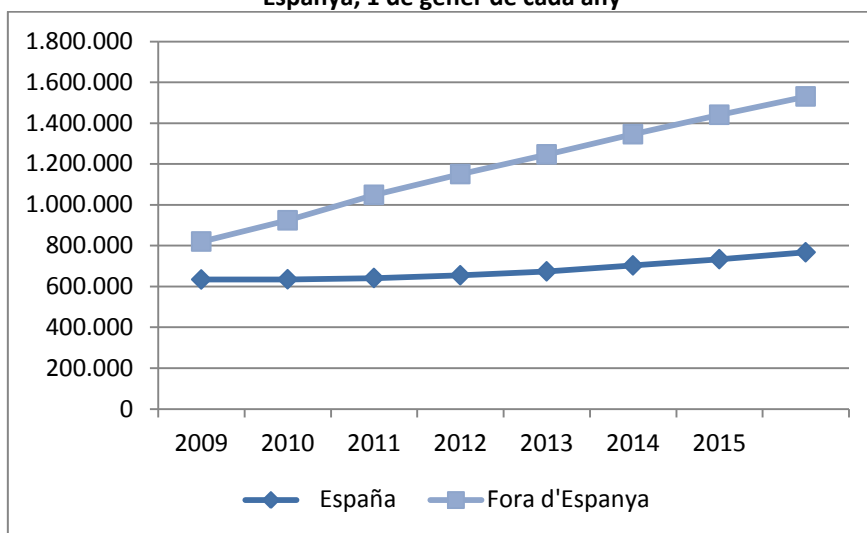

Font: Idescat a partir de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

Una altra font que ens dona informació de moviments de població d'origen estranger és el *Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero*. Aquesta font és un fitxer on s'inscriuen les persones de nacionalitat espanyola (també amb doble nacionalitat) que resideixen habitualment fora d'Espanya amb les dades remeses per les oficines consulars i seccions consulars de les missions diplomàtiques d'Espanya

Podem observar en el gràfic que el nombre d'espanyols residents a l'estranger nascuts a Espanya, és força estable en el temps, amb un molt modest creixement (21,0% en 7 anys). Per la seva banda, els nacionals espanyols nascuts fora d'Espanya que resideixen a l'estranger, presenten un fort i sostingut creixement al llarg d'aquests mateixos anys (del 86,7% en 7 anys).

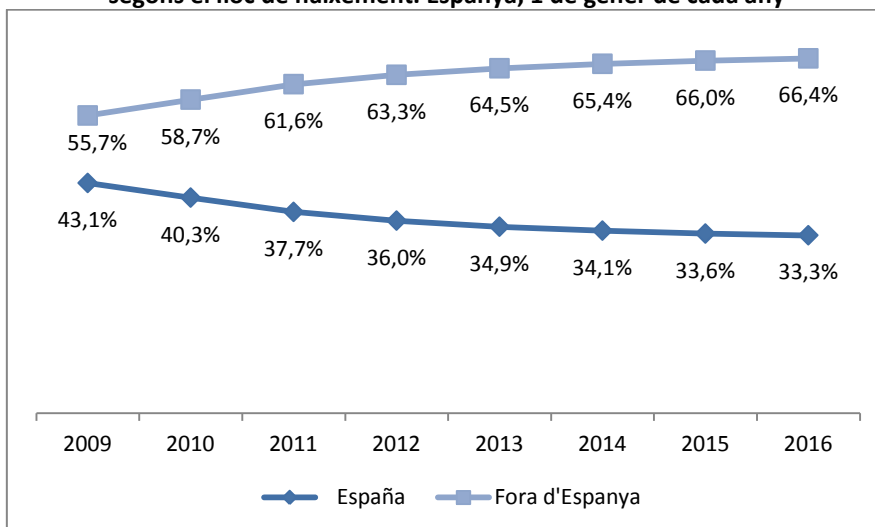
Gràfic 1.21. Espanyols residents a l'estranger segons el lloc de naixement. Espanya, 1 de gener de cada any

Font: Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero. Instituto Nacional de Estadística

El Gràfic 1.22 ens mostra la distribució de la població de nacionalitat espanyola resident a l'estranger segons el lloc de naixement. Hi podem veure que ja al 2009 els nascuts fora d'Espanya superaven als nascuts a Espanya. La diferència ha augmentat al llarg d'aquests 7 anys i a l'inici del 2016, 2 de cada 3 espanyols residents a l'estranger ha nascut fora d'Espanya.

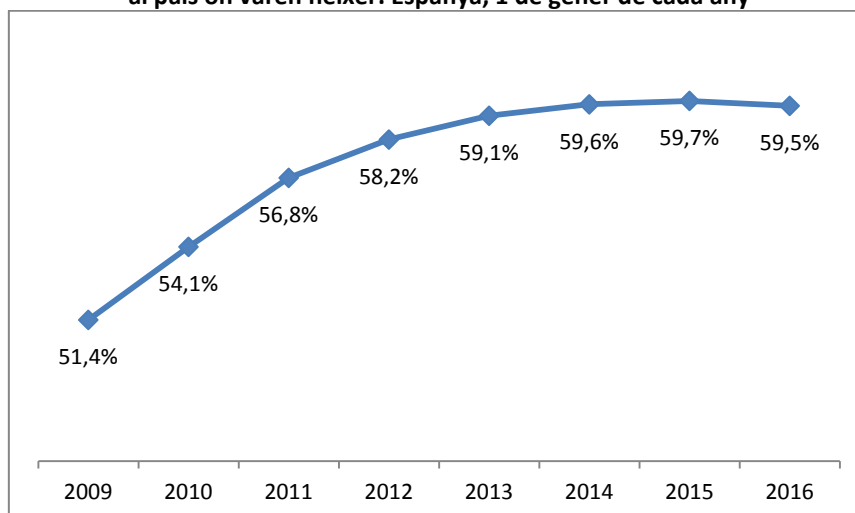
Gràfic 1.22. Distribució relativa de la població espanyola residents a l'estranger segons el lloc de naixement. Espanya, 1 de gener de cada any

Font: Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero. Instituto Nacional de Estadística

Però aquesta residència a l'estranger no es reparteix de manera aleatòria pel que fa al lloc on es resideix. Tal com ens mostra el següent gràfic, gairebé el 60% de la població espanyola resident a l'estranger, resideix al país on va néixer. És a dir, no només la majoria dels espanyols i espanyoles que viuen a l'estranger són d'origen estranger, sinó que a més, la majoria d'aquests han tornat al país on van néixer.

Gràfic 1.23. Percentatge d'espanyols residents a l'estranger que resideixen al país on varen néixer. Espanya, 1 de gener de cada any

Font: Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero. Instituto Nacional de Estadística

Si prenem com a exemple els dos col·lectius que, durant els anys de creixement, han estat els principals col·lectius extracomunitaris a Catalunya, marroquins i equatorians, podem observar algunes diferències interessants. Del col·lectiu d'espanyols i espanyoles resident al Marroc, una mica més de la meitat és nascut al Marroc. Del col·lectiu d'espanyols i espanyoles resident a l'Equador, gairebé un 70% són nascuts a

l'Equador. Són 13 punts més de població equatoriana nacionalitzada espanyola que torna a l'Equador respecte el mateix fenomen en el cas del Marroc.

Taula 1.5. Distribució relativa del nombre d'espanyols residents a l'Equador i al Marroc segons el lloc de naixement. Any 2016

	Residents a l'Equador	Residents al Marroc
Població nascuda a Espanya	28,5%	36,6%
Població nascuda al país on resideix	69,6%	56,7%
Població nascuda a altres països	1,8%	6,3%

Font: Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero. Instituto Nacional de Estadística

Finalment l'estadística de *Flujos Migratorios Estimados* de la *Estimación de Población Actual* de l'INE, ens aporta informació sobre els moviments exteriors de població, que poden complementar les orientacions que hem estret de les fonts anteriors. Es tracta d'una síntesi de l'anàlisi de fonts primàries diverses com el *Movimiento Natural de Población*, el Cens i el padró Continu d'Habitants, que treballa a partir de resultats agregats. Aquesta agregació implica també una agregació d'error estadístic i, per tant, un error estadístic acumulat per sobre de l'habitual. Tot i així, ens pot aportar acumulació de coneixement si relacionem les seves dades amb les de les altre fonts ja presentades. A més té l'avantatge que ens ofereix dades per a Catalunya. La primera taula relaciona la població que s'estima que ha canviat la seva residència a fora d'Espanya, segons el lloc de naixement, amb el lloc de destí d'aquesta mateixa població. La segona relaciona la població que s'estima que ha canviat la seva residència a fora d'Espanya, segons la seva nacionalitat, amb el lloc de destí d'aquesta mateixa població. El lloc d'origen i destí s'agrupa per grans àrees geogràfiques.

A Catalunya, un 56,4% de la població que marxa a països de la Unió Europea, no hi ha nascut i un 47,0% dels qui han nascut a l'Àfrica no marxen a l'Àfrica. En canvi, només un 20% dels qui van a l'Amèrica Llatina, no hi ha nascut, és a dir, en el 80% dels casos es tracta d'un retorn, part de l'altre 20% podrien ser els fills i filles nascuts a Espanya d'aquells que retornen. També la majoria d'asiàtics que marxen d'Espanya van a un país asiàtic.

Taula 1. 6. Població que va traslladar la seva residència fora d'Espanya segons el lloc de naixement i el lloc de destí. Catalunya 1r semestre 2015*

	Lloc de naixement	Lloc de destí	Diferència %
Unió Europea	6.934	15.887	56,4%
Resta d'Europa	1.070	1.992	46,3%
Àfrica	7.164	3.797	-47,0%
Amèrica Llatina	6.806	8.536	20,3%
Àsia	5.028	4.425	-12,0%

*Darrera dada anual disponible

Font: Flujos Migratorios Estimados. Instituto Nacional de Estadística

D'altra banda, un 50,8% dels qui es traslladen a la Unió Europea no tenen la nacionalitat d'un país comunitari. Un 44% dels nacionals de països africans no van a viure a l'Àfrica i, un 32,2% dels que marxen a l'Amèrica Llatina, no tenen la nacionalitat d'un país llatinoamericà. Prop de la meitat dels qui s'han traslladat a la Unió Europea no tenen la nacionalitat d'un país comunitari.

Taula 1. 7. Població que va traslladar la seva residència fora d'Espanya segons el lloc de nacionalitat i el lloc de destí. Catalunya 1r semestre 2015*

	Lloc de nacionalitat	Lloc de destí	Diferència %
Unió Europea	7.813	15.887	50,8%
Resta d'Europa	1.051	1.992	47,3%
Àfrica	6.847	3.797	-44,5%
Amèrica Llatina	5.788	8.536	32,2%
Àsia	5.316	4.425	-16,8%

*Darrera dada anual disponible

Font: Flujos Migratorios Estimados. Instituto Nacional de Estadística

Pensem que a la llum d'aquestes dades, es poden deduir algunes tendències encara que més aviat en forma d'hipòtesi que caldria confirmar amb estudis de primera mà. Són les següents:

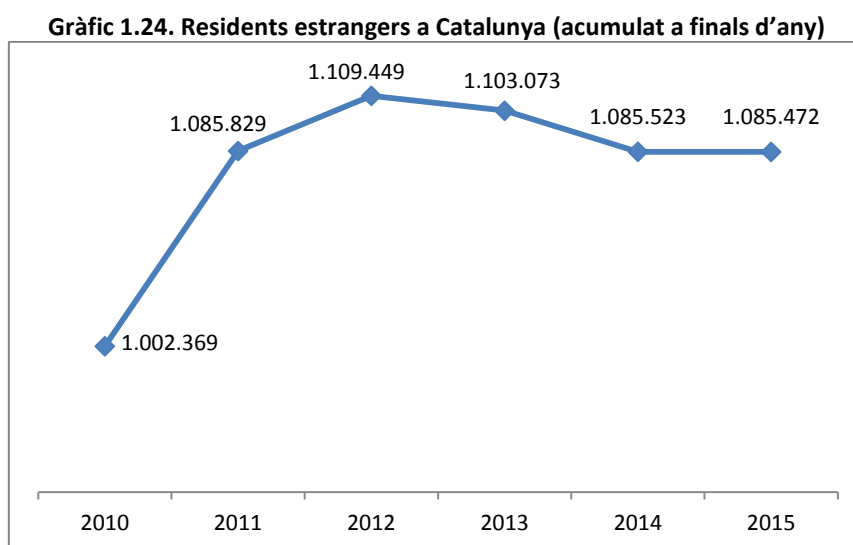
Des del 2010 s'està reduint, no només la població estrangera, sinó també la població nascuda fora d'Espanya, tot i que a l'inici del 2016 sembla que la tendència s'atura. Això significa que la reducció de població immigrada no es deu només a les nacionalitzacions, també hi ha població d'origen estranger empadronada a Catalunya que marxa fora d'Espanya. De fet, les dues terceres parts dels espanyols que resideixen a l'estranger son d'origen estranger. A més, en dades per a tota Espanya, una part important de població de nacionalitat espanyola, però d'origen estranger, que resideix a l'estranger, resideix al seu país d'origen. Aquest és, sobretot el cas dels equatorians i, en part, també dels marroquins. De tota manera, gairebé la meitat de la població nascuda a l'Àfrica que deixa Catalunya per marxar fora d'Espanya no se'n va l'Àfrica, la

major part marxa a països comunitaris. En canvi la població d'origen llatinoamericà que marxa, se'n va molt majoritàriament a l'Amèrica Llatina, i una part important d'aquesta població té la nacionalitat espanyola.

1.2. ELS RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA

1.2.1. Evolució General

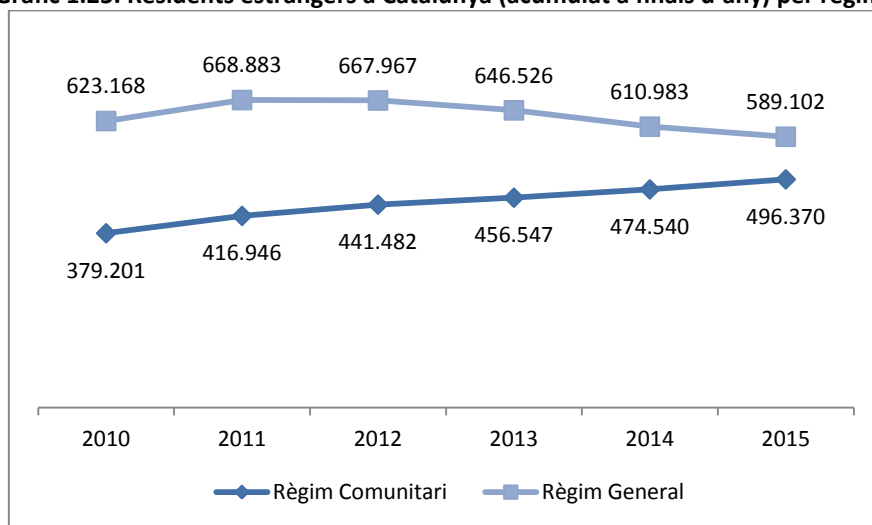
L'any 2015, el nombre d'estrangers amb certificat de registre o targeta de residència en vigor a Catalunya és de 1.085.472 persones, només 41 residents menys que l'any 2014. El Gràfic 1.24 ens permet veure en perspectiva l'evolució dels residents estrangers a Catalunya entre els anys 2010 i 2015. Es pot constatar que hi ha una primera fase d'increment i que en el 2013 canvia la tendència, fins que en el 2015, després de 2 anys de reducció, el nombre de residents s'estabilitza.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

La disminució general de població resident l'ha protagonitzat exclusivament la població estrangera extracomunitària. En el 2015 continua sent així, de fet, l'estancament de les xifres generals de residents/es és degut a l'increment en el règim comunitari, que compensa la reducció en el règim general (població extracomunitària). El següent gràfic ens mostra com els permisos de Règim Comunitari s'incrementen en el 2015, mantenint la tendència al creixement des del 2011 ininterrompudament, mentre que els permisos de Règim General continuen la tendència a la reducció iniciada l'any 2012.

Gràfic 1.25. Residents estrangers a Catalunya (acumulat a finals d'any) per règims

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

Els motius d'atorgament del permís ens donen una idea dels processos d'assentament que està seguint la població estrangera. En aquest sentit la Taula 1.8 presenta la distribució dels residents extracomunitaris per motiu de l'atorgament del permís.

Gairebé el 84% dels residents tenen un permís de llarga durada. En el 2010 només representava el 62,5% del total. El permís de llarga durada es pot sol·licitar després de 5 anys de residència legal ininterrompuda a Espanya. Això significa que un 84% dels actuals estrangers amb permís de residència registrats a Catalunya, fa més de 5 anys que hi són. És redueixen els permisos de treball per compte aliena, i s'incrementen els permisos de treball per compte pròpia, els permisos per Raons Humanitàries i per altres raons no especificades. Aquest dos darrers però representen un percentatge molt baix. Cal destacar la important reducció dels permisos per reagrupament familiar. Aquesta dada reforça la idea que, al menys legalment, pràcticament no arriben nous immigrants, i que quan parlem de residents estem parlant de col·lectius força assentats al país.

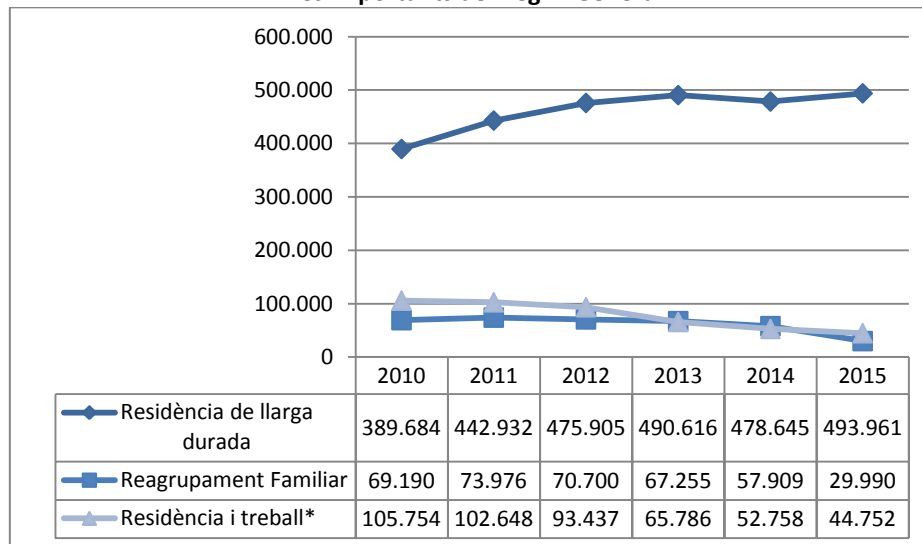
Taula 1.8. Població amb Permís de Residència pel règim general, segons motiu d'atorgament del permís. Catalunya any 2015

	Residents/es	% sobre el total	% variació interanual
Treball per compte aliena	43.498	7,4%	-13,1%
Treball per compte pròpia	1.254	0,2%	38,7%
Residència no lucrativa	8.581	1,5%	-27,2%
Reagrupament familiar	29.990	5,1%	-48,2%
Arrelament	8.392	1,4%	-7,3%
Residència de llarga durada	493.961	83,8%	3,2%
Raons humanitàries	938	0,2%	13,4%
Altres autoritzacions	2.488	0,4%	39,9%
Total	589.102	100,0%	-3,6%

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

El següent gràfic ens mostra l'evolució recent dels 3 tipus de motiu històricament més importants per obtenir el permís de residència. Observem com la residència de llarga durada ha estat creixent ininterrompudament fins el 2013. En canvi, el permís per Reagrupament Familiar es comença a reduir ja en el 2012 i el de Residència i Treball un any abans i, tots dos permisos, continuen aquesta tendència en el 2015.

Gràfic 1.26. Comparació de l'evolució recent dels tres motius d'atorgament més importants del Règim General.

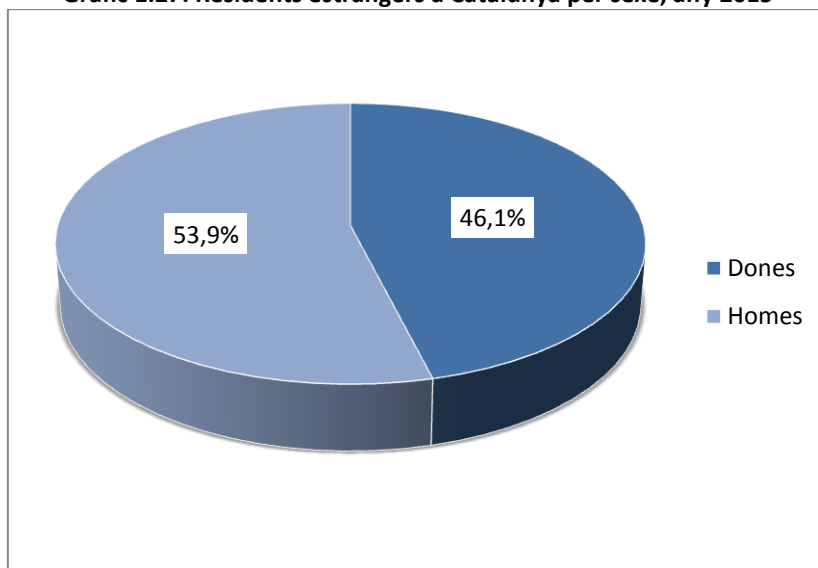
*Aquest grup inclou treball per compte pròpia i per compte d'altri.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

1.2.2. El perfil dels residents

El Gràfic 1.27, ens mostra la distribució dels residents estrangers a Catalunya per sexes. les dones representen el 46,1% en front del 53,9% dels homes, en nombres absoluts estem parlant de 585.572 homes i 499.900 dones.

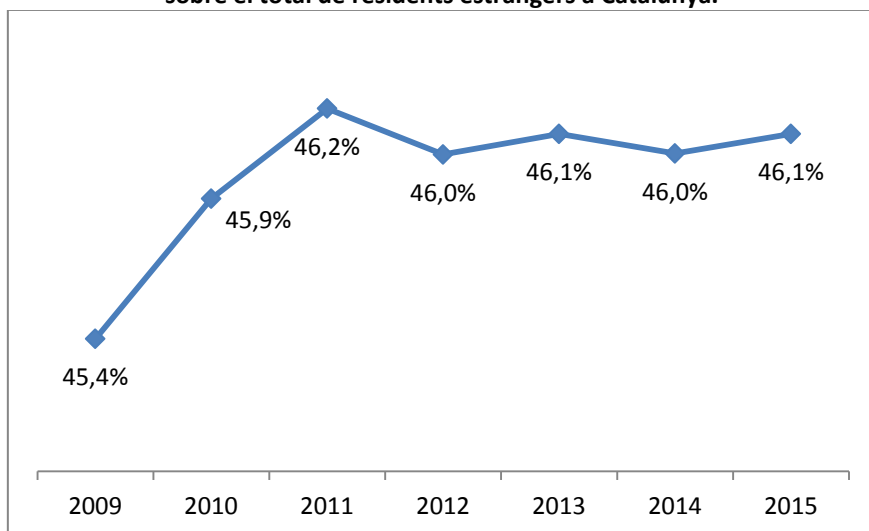
Gràfic 1.27. Residents estrangers a Catalunya per sexe, any 2015

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

Això no obstant, cal contextualitzar aquesta diferència de 8 punts a favor dels homes, tot observant el Gràfic 1.28. Entre els anys 2009 i 2011, es passa d'una presència del 45,4% de dones al 46,2%. Així doncs, al llarg d'aquests 4 anys i de forma ininterrompuda, el percentatge de dones ha augmentat més de 2 punts percentuals. A partir de 2012 s'atura l'increment continuat de dones i s'estabilitza el pes de les dones al voltant del 46%.

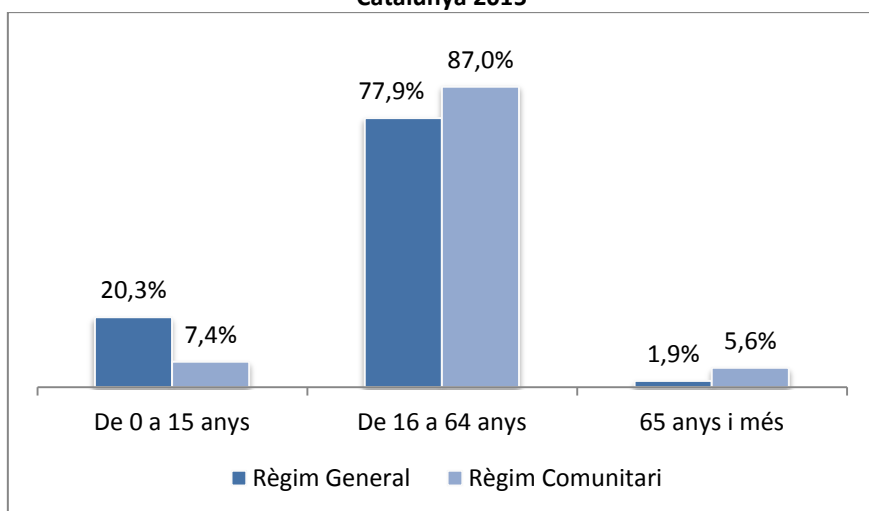
Gràfic 1.28. Evolució de la proporció de dones estrangeres residents sobre el total de residents estrangers a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

En quant a les edats, el Gràfic 1.29. ens mostra un percentatge superior de comunitaris en el tram d'edats normalment actives (16 a 64 anys) amb un percentatge del 87,0%, i també en el grup de més edat. Mentre que la població resident pel règim general presenta un percentatge molt superior en la franja infantil. Lògicament, la mitjana d'edat del Règim General és inferior a la del Règim Comunitari, la qual s'acosta als 40 anys (Taula 1.9)

Gràfic 1.29. Distribució dels residents estrangera per edats, en relació a l'activitat. Catalunya 2015

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

Taula 1.9 Mitjanes d'edat per règim. Catalunya 2015

Típus de Règim	Mitjana d'edat
Règim General	32,5
Règim Comunitari	37,3
Total	34,9

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

La Taula 1.10, ens presenta la distribució dels residents estrangers a Catalunya per grans zones geogràfiques d'origen. Com podem observar, els residents de països membres de la Unió Europea són el col·lectiu majoritari, seguit de prop pels africans i ja, a més distància, els llatinoamericans i asiàtics. Els col·lectius africà, llatinoamericà i asiàtic presenta reduccions i la població resident d'origen europeu (comunitària o no) creix.

Taula 1.10. Residents per zones d'origen . Catalunya 2015

	Residents	% sobre total	% Variació interanual
UE	403.105	37,1%	5,4%
Resta Europa	45.134	4,2%	2,7%
Àfrica	294.360	27,1%	-2,7%
Amèrica Nord	4.987	0,5%	1,2%
Amèrica Llatina	191.785	17,7%	-6,4%
Àsia	145.300	13,4%	-0,4%
Oceania	543	0,1%	-0,7%
No consta	267	0,0%	2,7%
Total	1.085.481	100,0%	0,0%

Font: Elaboració pròpia. Dades del *Anuario Estadístico de Inmigración de la Secretaría General de Inmigración y Emigración*

Resum del capítol

A l'inici del 2016, continua la reducció d'estrangers empadronats iniciada el 2011, tot i que a un ritme molt baix. Aquesta reducció continua sent superior en el cas dels homes. Això fa augmentar el percentatge de dones que s'apropen al 50% del total de població estrangera empadronada. Per edats, es redueixen els menors de 45 anys i augmenta la població estrangera de 45 anys o més.

El col·lectiu llatinoamericà continua sent el que perd més empadronats, igual que l'any anterior, fenomen que s'està donant des del 2010. Els únics col·lectius que creixen són el de l'Europa No Comunitària i el col·lectiu asiàtic. D'altra banda es continuen reduint les nacionalitzacions.

La disminució de les concessions de nacionalitat que es produeix entre el 2011 i el 2012, es veu compensada clarament amb el gran increment que es produeix en el

2013 quan es dona sortida administrativa a les sol·licituds acumulades durant l'any anterior. El 2015 però, es consolida la tendència a la reducció de la concessió de nacionalitats.

La coincidència en les tendències de reducció que indiquen les dades d'empadronats nascuts a l'estranger, de la de població nascuda a l'estranger detectada per la EPA, i de l'estadística de *Flujos Migratorios Estimados*, ens porta a concloure que la reducció de població estrangera empadronada, indica una reducció de població d'origen estranger que marxa d'Espanya independentment de les nacionalitzacions que es puguin estar produint. Aquesta conclusió es veu reforçada pel fet que una part important dels espanyols que estan sortint d'Espanya són immigrants nacionalitzats. Així ho indiquen les dades del *Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero*, segons la qual, a l'inici del 2016, del total de població amb nacionalitat espanyola resident a l'estranger, dues terceres parts no ha nascut a Espanya. A més, sembla que una bona part d'aquesta població està tornant al seu lloc d'origen. En aquest sentit cal destacar dues dades de l'estadística de fluxos migratoris de l'INE per al 2015, que ja vèiem l'any anterior. D'una banda les dades permeten deduir que el col·lectiu llatinoamericà que vivia a Catalunya i va marxar d'Espanya, continua tornant majoritàriament a l'Amèrica Llatina, especialment pel que fa al cas de la població equatoriana. Així com també es pot deduir que més de la meitat del col·lectiu africà, majoritàriament marroquins/nes, que vivia a Catalunya i va marxar d'Espanya, es continua traslladant a països de la Unió Europea.

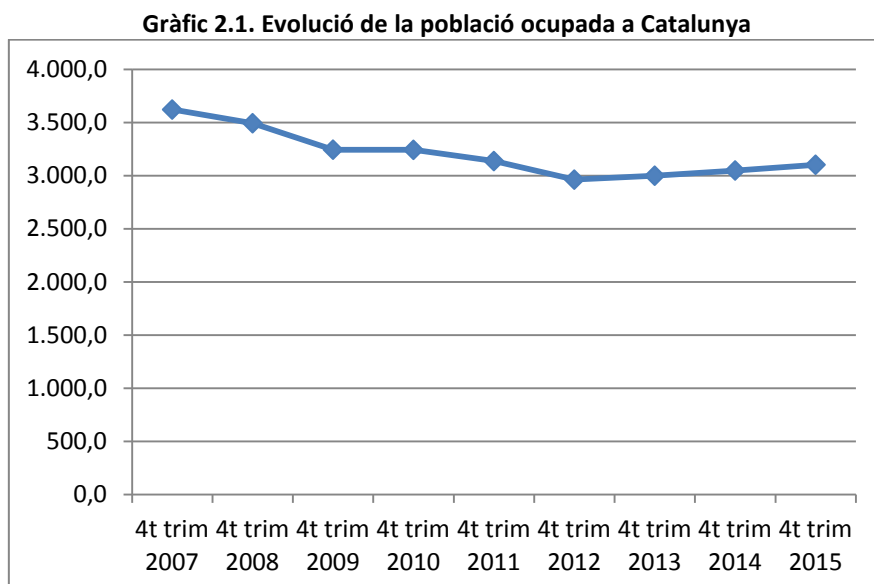
Com en el cas dels empadronats, a finals del 2015, la població estrangera amb permís de residència es continua reduint però de manera tant poc nombrosa que podríem estar assistint a una aturada d'aquesta tendència. La tendència a la reducció però es produeix només en el cas dels extracomunitaris, mentre que els permisos de regim comunitari continuen augmentant. D'altra banda els permisos de llarga durada ja representen el 84% de totes els permisos en vigor, mentre que en el 2008 representaven el 30,4% del total. Això confirma que hi ha molt poques noves entrades i per això creix el pes d'un permís que s'obté després de portar pel cap baix 5 anys de residència legal al país.

2. LA POBLACIÓ ESTRANGERA EN EL MERCAT DE TREBALL

2.1. PANORAMA GENERAL

La crisi que s'inicia a finals de l'any 2007 i que comença a tenir efectes sobre el mercat de treball en la segona meitat del 2008, produeix durant el 2009 les pitjors dades de mercat de treball dels darrers 10 anys, que afecten especialment a la població estrangera. Una de les característiques diferenciadores d'aquest període respecte a etapes anteriors és la reducció de població estrangera en edat de treballar. Aquesta tendència negativa compartida per ambdues variables es manté fins a finals del 2012, és a dir, l'ocupació continua caient al mateix temps que es continua reduint la població estrangera. Com veurem a continuació però, a partir del 2013 el mercat de treball comença a donar símptomes de recuperació i mostra una tendència moderada, però sostinguda, a l'increment de l'ocupació durant els dos anys següents. En canvi, el fenomen de la reducció d'estrangers en edat de treballar continua.

Tal com mostra el gràfic, des del 2013 s'observa una tendència a l'alça de la població ocupada. Entre el 4t trimestre del 2012 i el 4t trimestre del 2015, l'ocupació ha augmentat a Catalunya un 4,7% (139.800 ocupats/des més). Cal dir però que, fins el 2014, la recuperació de l'ocupació es produeix només en la població ocupada de nacionalitat espanyola, atès que, com veurem quan tractem l'ocupació de la població estrangera, no és fins a finals del 2015 que comença a créixer la població ocupada estrangera.

Font: Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

En aquest context, Les taules 2.1 i 2.2 ens mostren les variacions interanuals de les diferents variables estructurals del mercat de treball¹ en el darrer trimestre del 2015. Hi podem veure com continua la pèrdua interanual de població estrangera en edat de treballar, i que és una reducció únicament de població inactiva. La segona dada més important, en el cas dels estrangers, és el creixement de la població ocupada (8,8%), per primer cop des del 2007. Aquest increment de població ocupada es nodreix de població aturada que passa a estar ocupada, però també de nova població activa que passa d'una situació d'inactivitat a una situació d'ocupació.

**Taula 2.1. Variació interanual de població estrangera.
Catalunya 4t trimestre 2015**

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	31.099	8,8%
Població aturada	-23.094	-11,8%
Població inactiva	-17.965	-9,7%
Població activa	8.005	1,5%
Total 16 i més	-9.960	-1,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Aquestes dades contrasten amb les de la població de nacionalitat espanyola, on la població en edat de treballar s'incrementa lleugerament. Aquest increment afecta només a la població inactiva perquè la població activa es redueix. La reducció d'aturats és superior al creixement de la població ocupada atès que la major part de la població aturada passa directament a la inactivitat.

**Taula 2.2 Variació interanual de població de nacionalitat espanyola.
Catalunya 4t trimestre 2015**

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	22.700	0,8%
Població aturada	-64.818	-11,6%
Població inactiva	53.053	2,5%
Població activa	-42.118	-1,3%
Total 16 i més	10.935	0,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Així doncs, veiem que la tendència a la recuperació de l'ocupació afecta també, per primer cop, a la població de nacionalitat estrangera. D'altra banda, es continua perdent població estrangera en edat de treballar, al mateix temps que s'incrementa l'oferta efectiva de ma d'obra estrangera (població activa)

¹ *Població de 16 i més anys* (o població potencialment activa): població en edat legal de treballar.

Població inactiva: població de 16 i més anys que no vol treballar.

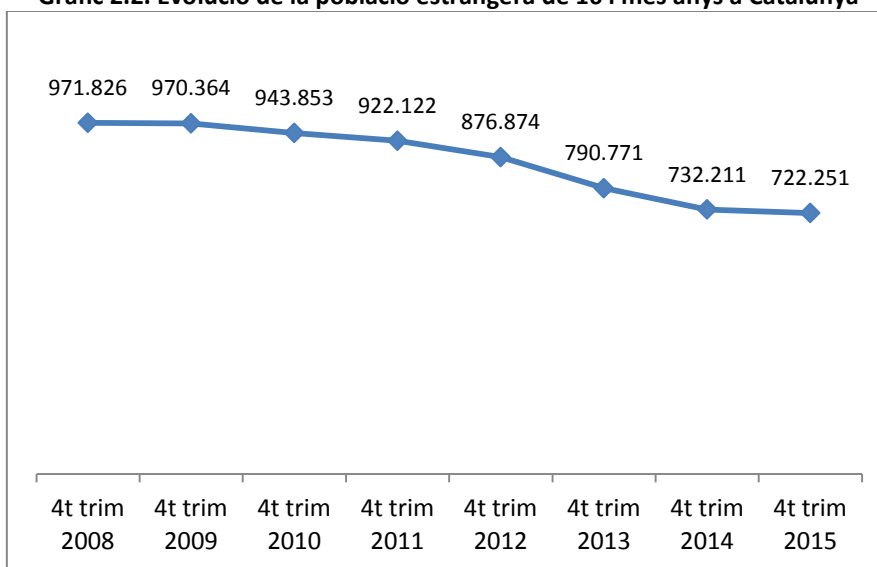
Població activa: població de 16 i més anys que vol treballar.

Població ocupada: població activa que treballa.

Població aturada: població activa que no treballa i que està buscant feina.

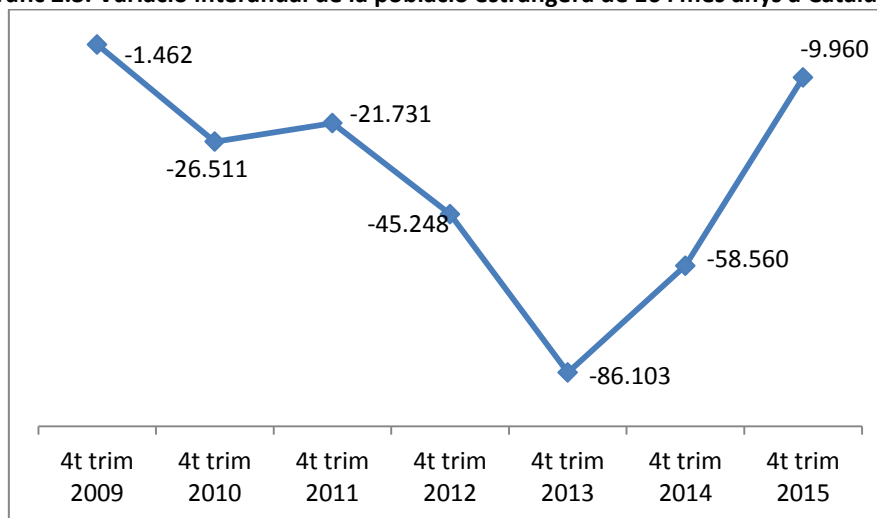
Els següents dos gràfics ens mostren l'evolució de la població estrangera potencialment activa a Catalunya entre el 2008 i el 2015. A partir del 2009 s'inicia una reducció de la població estrangera en edat de treballar, coincidint amb el període de màxima pèrdua de llocs de treball de tot el període. Aquesta tendència s'accelera, i en el 2013 es produeix la pèrdua més important de tot el període. Aquesta pèrdua continua a finals del 2015. Entre el 2008 i el 2015 la població estrangera de 16 i més anys es redueix en 249.575 persones, un 25,7 % en termes relatius. El 4t trimestre del 2015 presenta la menor pèrdua de població estrangera en edat de treballar des del 2009.

Gràfic 2.2. Evolució de la població estrangera de 16 i més anys a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

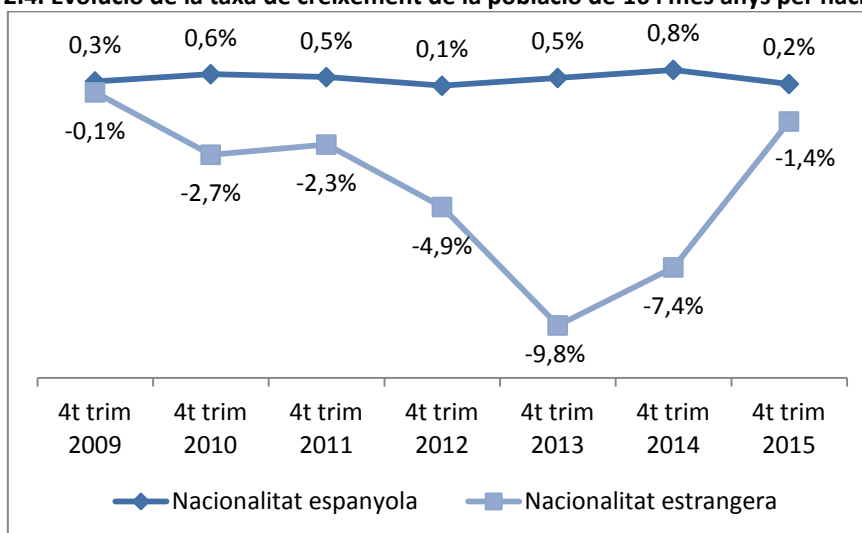
Gràfic 2.3. Variació interanual de la població estrangera de 16 i més anys a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

El següent gràfic compara la taxa de creixement de la població de 16 i més anys dels estrangers amb la de la població de nacionalitat espanyola i ens permet veure la molt diferent evolució dels dos col·lectius. Mentre la població de nacionalitat espanyola presenta un increment que podríem considerar “natural” (2,8% acumulat), la població estrangera perd gairebé un 26% dels seus efectius.

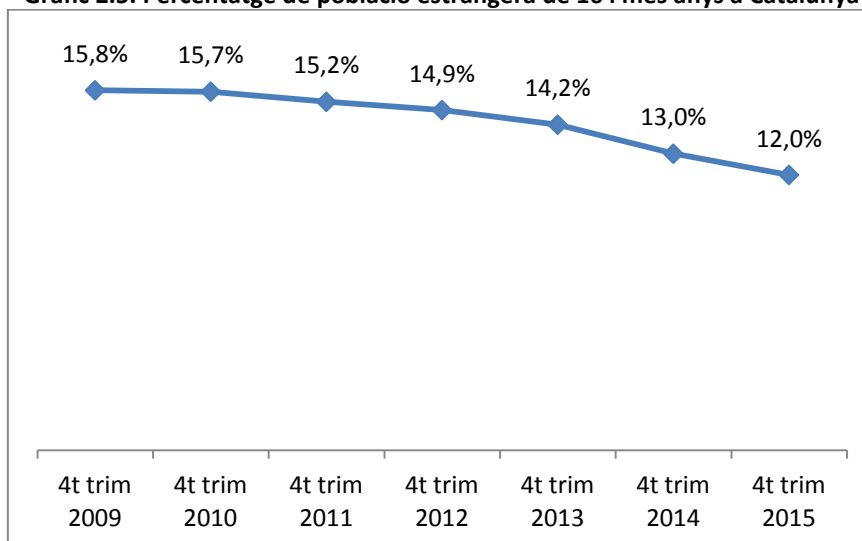
Gràfic 2.4. Evolució de la taxa de creixement de la població de 16 i més anys per nacionalitat

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Finalment, el Gràfic 2.5 mostra com, a rel d'aquesta disminució de població estrangera en edat de treballar, el pes dels estrangers en el total de la població potencialment activa tendeix a reduir-se, i se situa ja en el 2014 per sota del pes que tenien al 2005 (13,7%). En el 2015 continua disminuint.

Gràfic 2.5. Percentatge de població estrangera de 16 i més anys a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

La població estrangera en edat de treballar està força equilibrada des del punt de vista dels sexes. Les dones representen el 52,4% de la població estrangera de 16 més anys, el que suposa una reducció d' 1,2 punts percentuals respecte el mateix període de l'any anterior.

Les taules 2.3 i 2.4 ens mostren el relativament diferent comportament interanual de les variables estructurals segons el sexe, que justifica aquesta reducció del pes de les dones. Hi podem observar que la reducció de població estrangera de 16 i més anys és femenina en un 85,6%. D'altra banda, en el cas dels homes, a més, aquesta reducció afecta més a la població aturada que a la inactiva, mentre que en el cas de les dones és a l'inrevés.

Taula 2.3. Dones estrangeres 4tm 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	11.395	6,9%
Població aturada	-6.459	-7,1%
Població inactiva	-13.462	-9,9%
Població activa	4.936	1,9%
Total 16 i +	-8.526	-2,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Taula 2.4. Homes estrangers 4tm 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	19.705	10,6%
Població aturada	-16.635	-15,9%
Població inactiva	-4.503	-9,0%
Població activa	3.070	1,1%
Total 16 i +	-1.433	-0,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Pel que fa a les edats, cal destacar la reducció d'efectius del segment més jove i del de més edat. Aquesta pèrdua de població del grup d'edat més jove, és majoritàriament de població ocupada i inactiva, mentre que augmenta la població aturada d'aquesta edat.

Taula 2.5. Variació interanual per edats de la Població Estrangera a Catalunya segons la relació amb el mercat de treball. 4t trimestre 2015

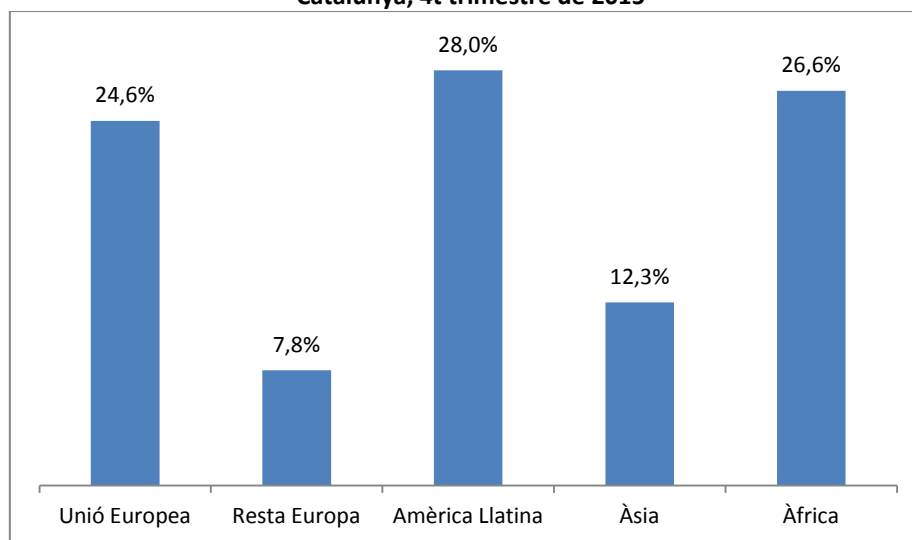
	Població 16 i més	Població Inactiva	Població Activa	Població Ocupada	Població Aturada
16 a 19 anys	-15,7%	-23,2%	12,0%	-43,6%	47,0%
20 a 30 anys	3,0%	1,9%	3,4%	12,4%	-11,5%
31 a 44 anys	0,3%	13,0%	-1,6%	8,7%	-21,6%
45 a 54 anys	8,6%	-32,5%	19,1%	28,1%	3,7%
55 a 64 anys	-24,3%	-12,5%	-29,8%	-35,1%	-18,3%
Total	-1,4%	-9,7%	1,5%	8,8%	-11,8%

*El tram de més de 64 anys no es pot prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'explotació de la EPA són excessivament baixos i per tant presenten un marge d'error no acceptable.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

El Gràfic 2.6, ens mostra la distribució dels estrangers en edat de treballar per zones d'origen. Els llatinoamericans i els africans són els col·lectius més nombrosos. Entre llatinoamericans i africans sumen més del 55% del total de la població estrangera en edat de treballar.

Gràfic 2.6. Distribució de la població estrangera de 16 i més anys per zones d'origen. Catalunya, 4t trimestre de 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

la Taula 2.6 ens mostra la variació interanual de la població estrangera en termes relatius, segon la seva relació amb el mercat de treball, per zones d'origen. El primer que cal destacar és que guanyen població en edat de treballar els col·lectius europeus (comunitaris i no comunitaris) i el col·lectiu asiàtic. Hi ha reducció de població en els col·lectius africans i llatinoamericans. L'increment de la població comunitària és, sobretot, de població activa, amb un molt important increment de població aturada, que dobla, en percentatge, l'increment de la població ocupada. La població europea extracomunitària és la que presenta una millor evolució, amb un creixement basat en l'increment de la població ocupada, mentre que la seva població desocupada es redueix. En el creixement dels asiàtics observem el protagonisme de la població activa, però aquest increment d'actius és sobretot població aturada. La reducció de llatinoamericans està protagonitzada sobretot per la població inactiva i la població aturada. En el cas dels africans, la reducció de població afecta tant a la població activa com a la inactiva i el que més es redueix és la població aturada.

Taula 2.6. Variació interanual per zones d'origen de la Població Estrangera segons la relació amb el mercat de treball a Catalunya. 4t trimestre 2015

	Població de 16 i més anys	Població inactiva	Població Activa	Població Ocupada	Població aturada
Unió Europea	11,2%	4,2%	13,1%	10,6%	20,9%
Resta d'Europa	5,1%	3,7%	5,6%	22,1%	-20,3%
Amèrica Llatina	-6,8%	-22,9%	-3,1%	1,3%	-13,5%
Àsia	24,4%	10,0%	31,2%	28,8%	44,2%
Àfrica	-13,9%	-18,9%	-11,4%	3,2%	-22,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La següent taula ens mostra com es distribueix la població estrangera en edat de treballar per països. La taula recull els 10 països amb més població de 16 i més anys i la seva variació interanual. Com podem veure, el col·lectiu marroquí continua sent el més nombrós, malgrat la relativament important reducció d'efectius, seguit a molta distància per la població romanesa. La població equatoriana és la que més es redueix, amb una pèrdua que s'acosta a la meitat de la població d'aquest origen que hi havia l'any anterior. També destaca l'important descens de la població colombiana. Els col·lectius que més creixen són l'hondureny i el pakistanès.

Taula 2.7. Població estrangera en edat de treballar per països d'origen Catalunya. 4t trimestre 2015

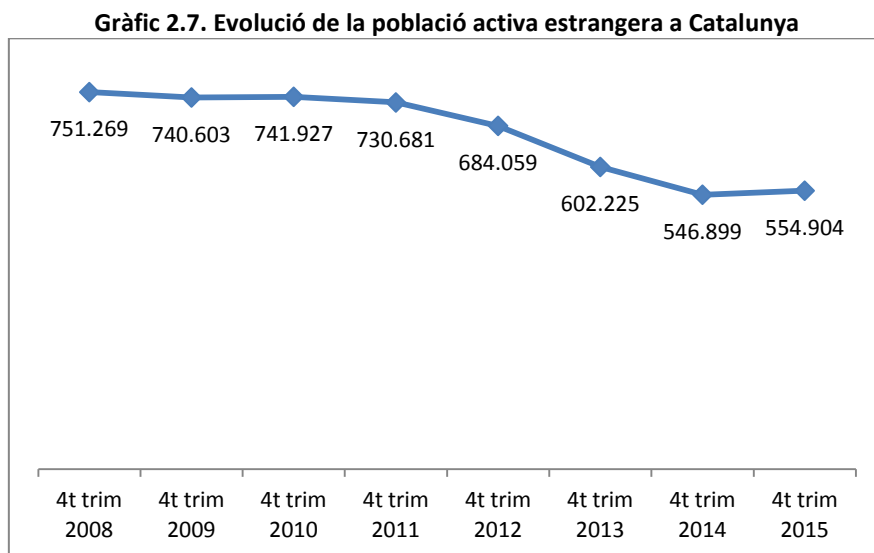
	Població de 16 i més anys	Pes en el total	Variació interanual
Marroc	158.441	21,9%	-22,2%
Romania	70.020	9,7%	17,7%
Hondures	33.444	4,6%	124,1%
Equador	30.803	4,3%	-46,3%
Itàlia	30.766	4,3%	41,2%
Bolívia	29.563	4,1%	-5,7%
Xina	28.310	3,9%	41,4%
França	26.377	3,7%	49,1%
Colòmbia	23.572	3,3%	-32,9%
Pakistan	21.139	2,9%	75,2%
10 països	452.435	62,6%	-4,4%
Resta	269.810	37,4%	4,2%
Total	722.245	100,0%	-1,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

2.2. L'ACTIVITAT DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

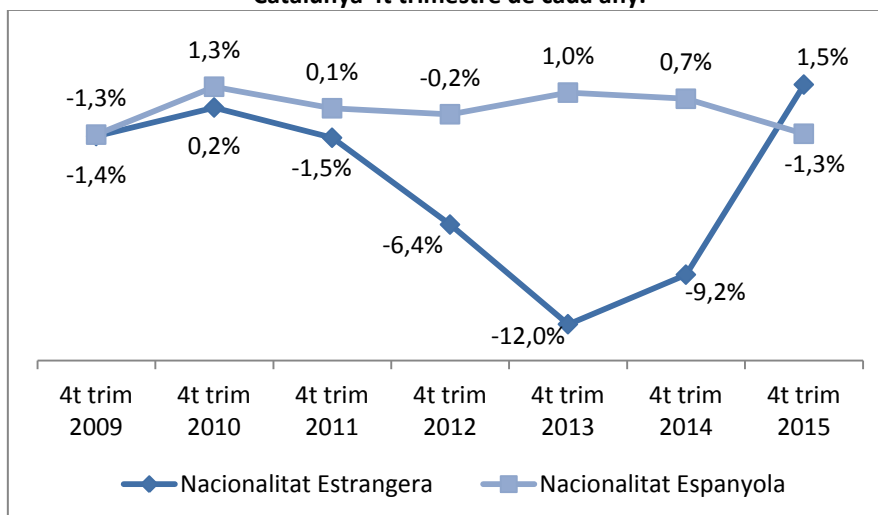
Durant l'any 2009 es produeix, per primer cop en els darrers anys, una davallada de la població activa estrangera. Que continua i s'intensifica a partir del 2012, malgrat el parèntesi del 2010. No és fins el 4t trimestre del 2015 que torna a haver-hi un lleuger repunt.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Pel que fa al ritme de variació, tal com veiem al Gràfic 2.8. en el 2013 es produeix la major pèrdua d'actius estrangers fins el moment. En el 2014 la pèrdua d'actius encara és força alta, però en el 2015 es produeix el primer increment en 7 anys tot i que força modest. S'observa també una diferència notable entre el ritme de creixement dels actius estrangers i els actius de nacionalitat espanyola. En aquest període els actius espanyols només presenten 3 moments de variació negativa, el 2009, el 2002 i el 2015. Aquesta reducció de la població activa de nacionalitat espanyola en el 2015, contrasta amb l'increment de la població activa de nacionalitat estrangera.

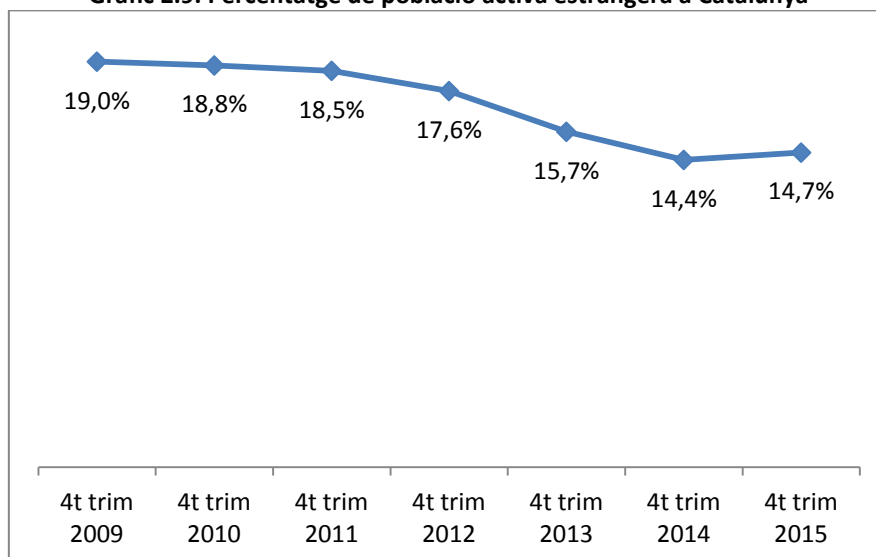
**Gràfic 2.8. Evolució de la taxa de creixement de la població activa.
Catalunya 4t trimestre de cada any.**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Com a conseqüència de la reducció d'actius estrangers fins el 2014, el pes d'aquests en el total de la població activa també s'ha anat reduint, però, en el 2015, el percentatge s'incrementa lleugerament, com a conseqüència del primer increment de població activa estrangera en 7 anys.

Gràfic 2.9. Percentatge de població activa estrangera a Catalunya

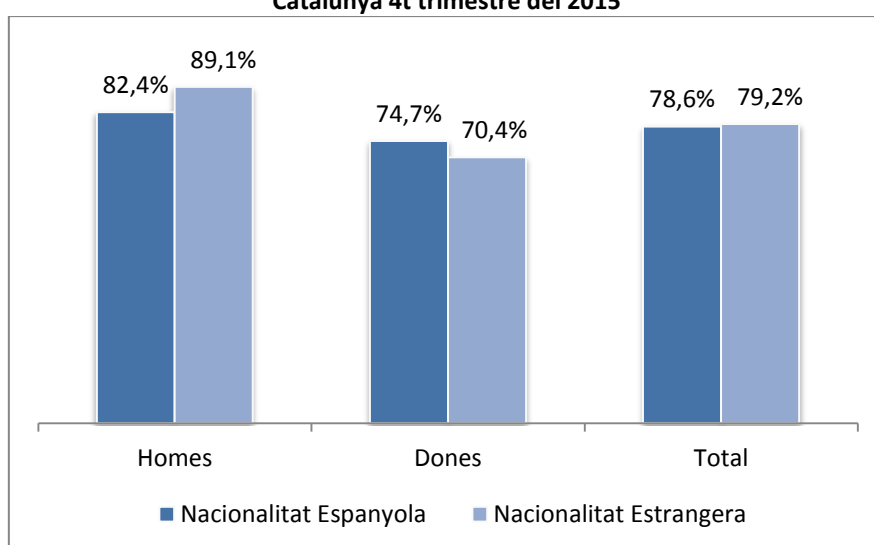
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taxa d'activitat

El Gràfic 2.10 ens mostra que la població estrangera presenta una taxa d'activitat només 6 dècimes superior a la de la població de nacionalitat espanyola. L'any anterior aquesta diferència fou de 2 punts.

Per sexes, les dones estrangeres mostren una taxa d'activitat inferior a la de les dones de nacionalitat espanyola. En el cas dels homes en canvi, els de nacionalitat estrangera presenten una taxa d'activitat gairebé 7 punts superior a la dels homes autòctons.

**Gràfic 2.10. Taxes d'activitat de 16 a 64 anys per nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre del 2015**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

S'ha produït un augment de la taxa d'activitat dels estrangers de gairebé 2 punts respecte l'any anterior (77,4%), mentre que la dels ciutadans espanyols s'ha reduït en 8 dècimes respecte el 2014 (79,4%).

Els motius d'aquesta diferència de comportament de la taxa d'activitat d'ambdós col·lectius, ens els mostren les dues taules següents. Podem observar que la població estrangera presenta un augment de la població activa mentre que la població en edat de treballar es redueix. Aquesta reducció de població es fonamentalment població inactiva que marxa, tot i que una part d'aquesta s'incorpora a l'activitat. En el cas de la població espanyola, les variacions són just les contràries, es redueix la població activa i s'incrementa la població en edat de treballar, cosa que fa que el percentatge d'activitat sobre població potencialment activa, disminueixi.

Taula 2.8 Variació interanual de població de nacionalitat estrangera, activa i inactiva. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població inactiva	-17.965	-9,7%
Població activa	8.005	1,5%
Població de 16 i més anys	-9.960	-1,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

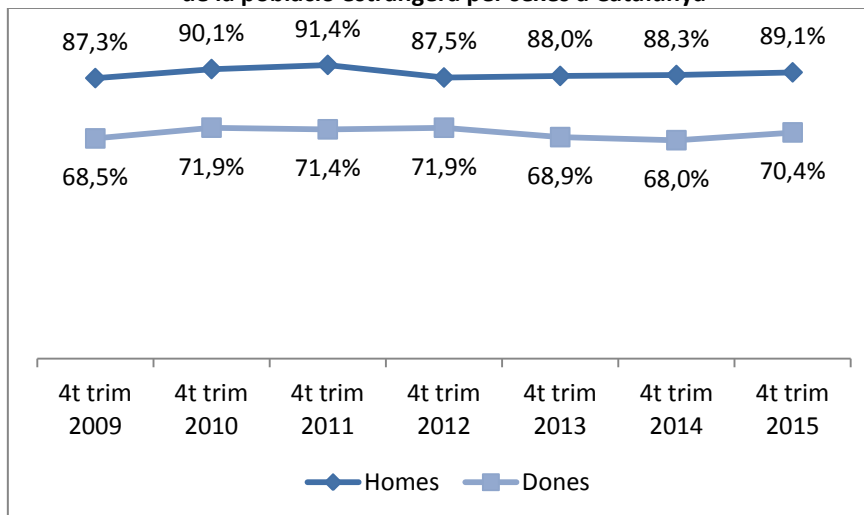
Taula 2.9 Variació interanual de població de nacionalitat espanyola, activa i inactiva. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població inactiva	53.053	2,5%
Població activa	-42.118	-1,3%
Població de 16 i més anys	10.935	0,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

El Gràfic 2.11 compara l'evolució de la taxa d'activitat de la població estrangera per sexes. Hi podem observar que, després d'un període de creixement, en el 2012 es produeix una reducció de gairebé 4 punts de la taxa masculina. En els dos anys següents les tendències són contràries, els homes milloren lleugerament i les dones perden gairebé 4 punts, fins que en el 2015 torna a créixer la seva activitat.

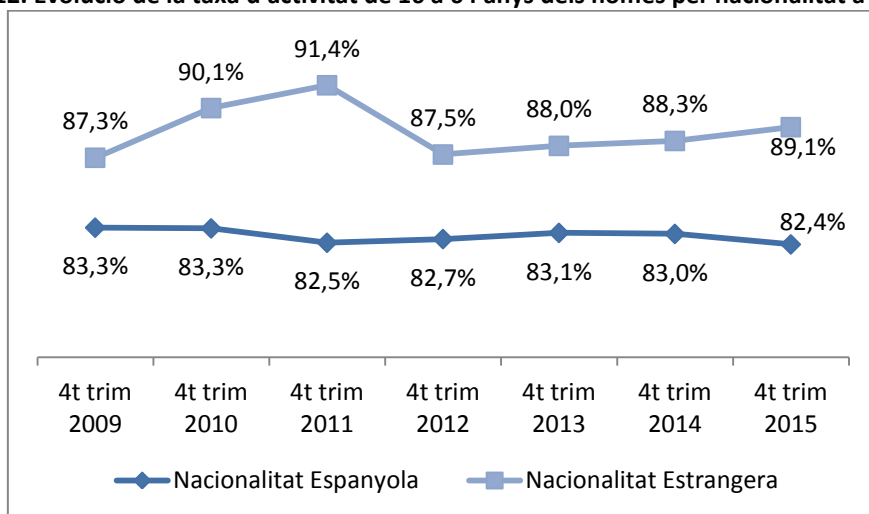
Gràfic 2.11. Evolució de la taxa d'activitat de 16 a 64 anys de la població estrangera per sexes a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Si comparem l'evolució de la taxa d'activitat dels homes estrangers amb la dels homes espanyols, observem que, mentre la taxa dels espanyols es força estable, la dels estrangers presenta oscil·lacions que responen als moviments de població estrangera en edat de treballar, és a dir, la taxa d'activitat dels estrangers depèn dels moviments de sortida i entrada d'estrangers.

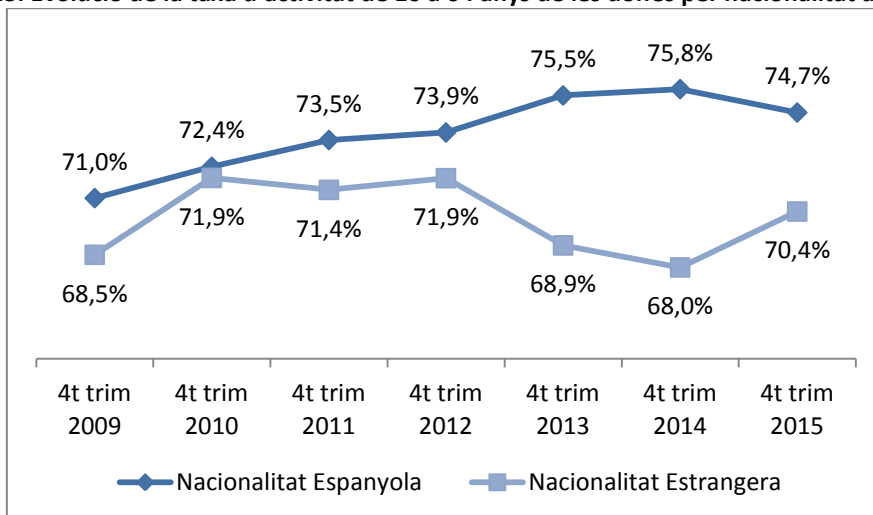
Gràfic 2.12. Evolució de la taxa d'activitat de 16 a 64 anys dels homes per nacionalitat a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

En el cas de les dones observem (Gràfic 2.13) que, així com les dones espanyoles presenten una tendència a augmentar la seva taxa d'activitat de manera sostinguda fins el 2014, i una reducció en el 2015, les dones estrangeres segueixen una evolució en dents de serra, amb tendència a l'alça però amb episodis de reducció de la taxa, que a finals del 2015, tot i recuperar-se respecte l'any anterior, situa la seva activitat per sota de la del 2010.

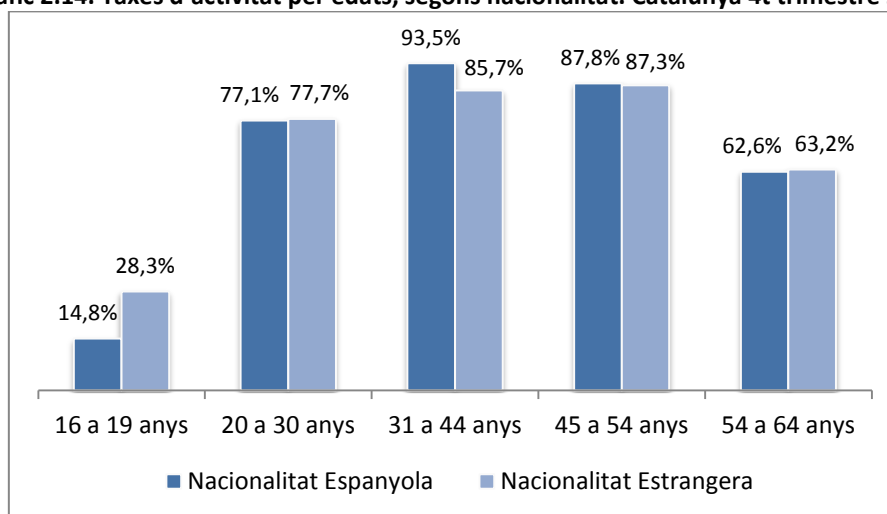
Gràfic 2.13. Evolució de la taxa d'activitat de 16 a 64 anys de les dones per nacionalitat a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Pel que fa a l'edat, el Gràfic 2.14 compara les taxes d'activitats per edats dels estrangers, amb la població de nacionalitat espanyola. Les diferències més significatives entre les taxes d'ambdós col·lectius es produeix en el grup central (31 a 44 anys) i en el grup més jove on la taxa dels espanyols és la meitat que la dels estrangers. En els dos trams de més edat, de 45 a 54 i de 54 a 64, les taxes d'ambdós col·lectius són molt semblants.

Gràfic 2.14. Taxes d'activitat per edats, segons nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

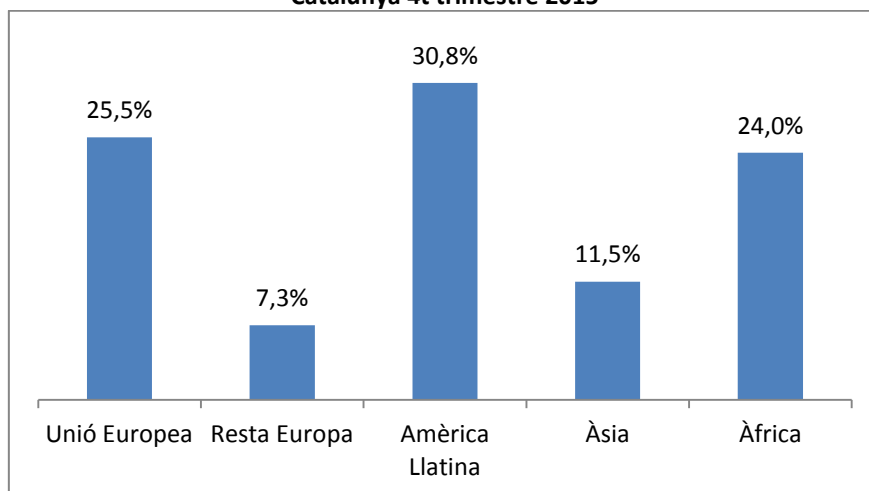
*El tram de més de 64 anys no es pot prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'exploració de la EPA tenen un marge d'error no acceptable en termes de validesa estadística.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

L'activitat segons l'origen

D'altra banda, l'activitat de la població estrangera és una variable que presenta una diversitat de valors segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població. Presentem a continuació un seguit de dades que ens permeten fer-nos una idea de com es distribueix aquesta variable segon l'origen de la població estrangera. En aquest sentit el Gràfic 2.15 ens mostra el pes dels actius estrangers segons grans zones d'origen geogràfic. Com podem observar la població llatinoamericana és el col·lectiu amb més pes en la població activa estrangera, seguida pel col·lectiu comunitari que ha passat al davant del col·lectiu africà, el qual ha patit una reducció considerable.

Gràfic 2.15. Distribució de la població activa estrangera per grans zones geogràfiques. Catalunya 4t trimestre 2015

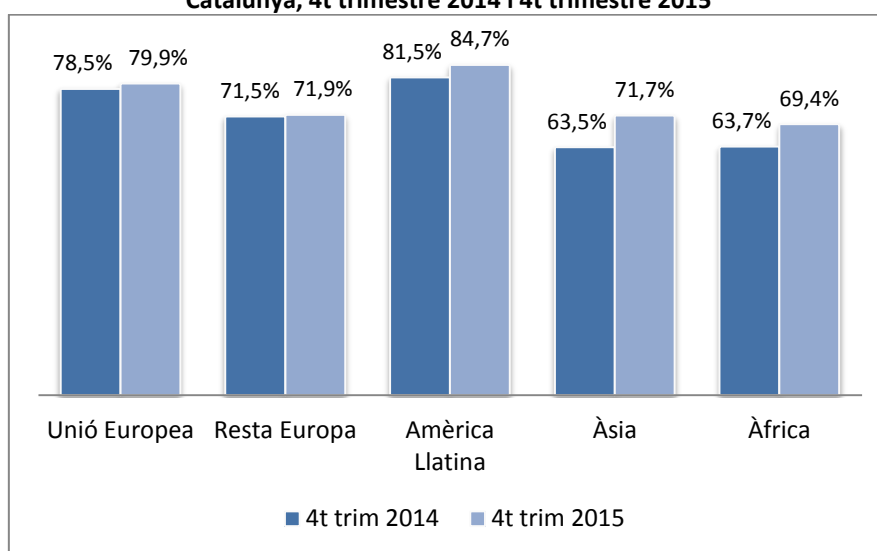

*No reflectim les dades d' Amèrica del Nord i Oceania , perquè estan afectades per un marge d'error no acceptable en termes de validesa estadística.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Les taxes d'activitat per zones d'origen recollides en el Gràfic 2.16, ens mostren un increment interanual de la taxa d'activitat en tots els col·lectius. Especialment important és l'augment de la taxa d'activitat de la població africana, malgrat haver perdut un 11,4% de la seva població activa.

Gràfic 2.16. Taxa d'activitat de la població estrangera de 16 i més anys per grans zones d'origen. Catalunya, 4t trimestre 2014 i 4t trimestre 2015

No reflectim les dades d' Amèrica del Nord, Oceania i Resta d'Europa perquè estan afectades per un marge d'error no acceptable en termes de validesa estadística.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com podem veure a la taula següent, dels diferents augments de la taxa d'activitat de la població europea no comunitària, respon a un increment de la població activa superior a l'increment de la població en edat de treballar. En el cas dels Llatinoamericans i els africans, el que es produeix és una reducció de la població en edat de treballar superior a la reducció de la població activa. Això contrasta amb el cas de la població comunitària que presenta un increment de població en edat de treballar, però també un increment de població activa superior, d'aquí l'increment de la seva taxa d'activitat. És el mateix que succeeix amb la població asiàtica.

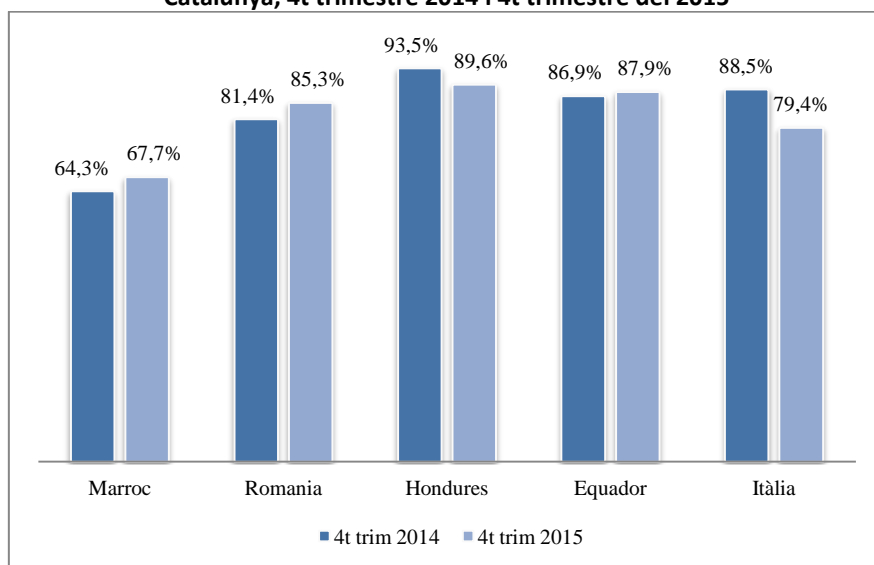
Taula 2.10 Variació interanual per zones d'origen. Població en edat de treball i població activa. Catalunya 4t trimestre 2015

	Població de 16 i més anys		Població Activa	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Unió Europea	17.809	11,2%	16.370	13,1%
Resta d'Europa	2.711	5,1%	2.149	5,6%
Amèrica Llatina	-14.739	-6,8%	-5.521	-3,1%
Àsia	17.465	24,4%	15.176	31,2%
Àfrica	-30.922	-13,9%	-17.206	-11,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Aquest comportament és pot reconèixer també si analitzem la taxa d'activitat dels 5 col·lectius d'estrangers amb més població de 16 i més anys. D'aquests 5 col·lectius, l'hondureny, amb una taxa del 89,6%, és els més actiu en termes relatius, tot i haver-se reduït lleugerament la seva taxa d'activitat. La reducció de la taxa es produeix malgrat un important increment de la població activa hondurenya, que es dona però en el context d'un gran increment de la població hondurenya en edat de treballar, que inclou població no activa.

Gràfic 2.17. Taxa d'activitat dels cinc països amb més població de 16 i més anys. Catalunya, 4t trimestre 2014 i 4t trimestre del 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taxa d'activitat de la població romanesa és la que creix més degut, tal com es pot veure a la taula 2.11, a l'increment d'actius/ves, que és superior a l'increment de població en edat de treballar.

La situació contrària la presenta la població italiana, la qual ha experimentat un creixement general important, superior al creixement de la seva població activa activa, motiu pel qual la seva taxa d'activitat es redueix gairebé 3 punts.

L'activitat relativa de la població marroquina, que és la que històricament té la taxa d'activitat més baixa, experimenta un creixement important (més de 3 punts). Aquest creixement no es deu a un increment de la població activa, al contrari, és fruit d'una reducció general, i molt important, de la població en edat de treballar que és superior a la pèrdua de població activa. És el mateix cas del col·lectiu equatorià, però en aquest cas la diferència és menor, la qual cosa fa que l'increment de la taxa també sigui menor.

Taula 2.11. Variació interanual dels 5 col·lectius més nombrosos segons el país de nacionalitat. Població en edat de treball i població activa. Catalunya 4t trimestre 2015

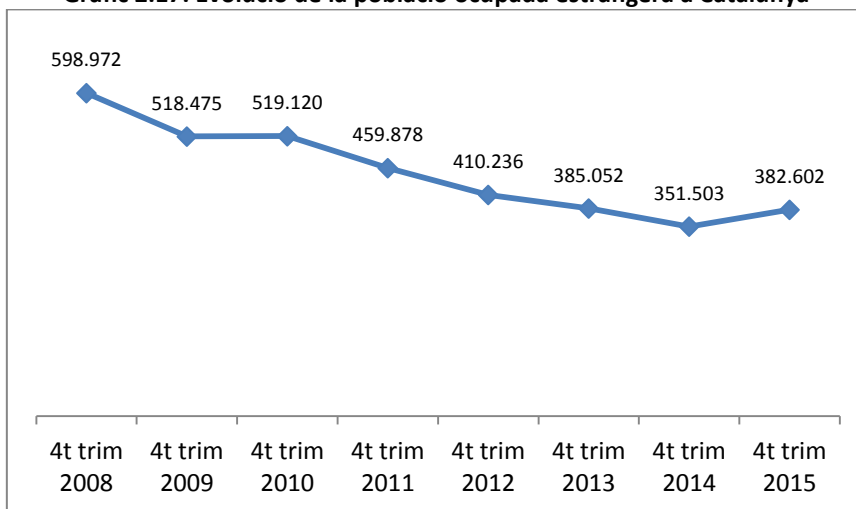
	Població de 16 i més anys		Població Activa	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Marroc	-45.162	-22,2%	-23.759	-18,1%
Romania	10.544	17,7%	11.301	23,3%
Hondures	18.517	124,1%	16.023	114,8%
Equador	-26.534	-46,3%	-22.758	-45,7%
Itàlia	8.980	41,2%	5.139	26,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

2.3. L'OCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

La tendència a la reducció de la població ocupada estrangera, que s'inicia el darrer trimestre del 2008 i que sembla aturar-se el 4t trimestre del 2010, continua entre el 2011 i el 2014. El 2015 però es produeix el primer increment des del 2010.

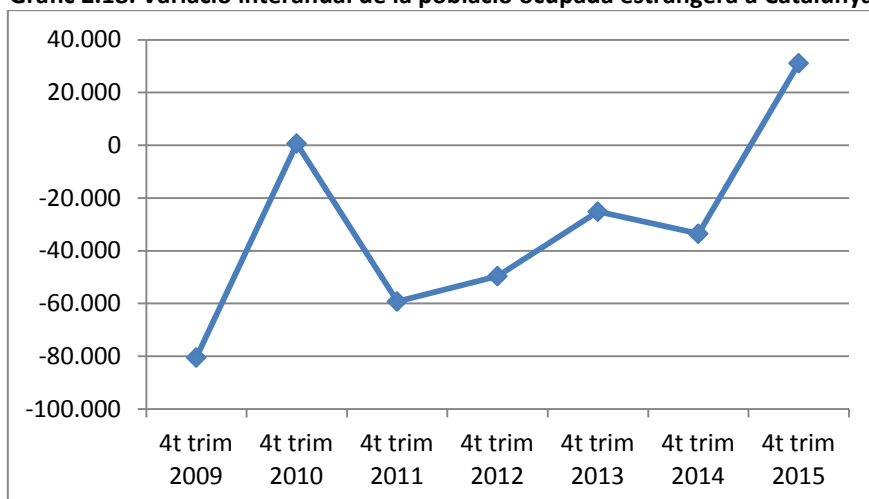
Gràfic 2.17. Evolució de la població ocupada estrangera a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Tal com mostra el Gràfic 2.18, a finals del 2015 es produeix un important increment de 31.099 persones estrangeres ocupades, respecte el mateix període del 2014. És el primer augment destacable de població ocupada estrangera des del 2007.

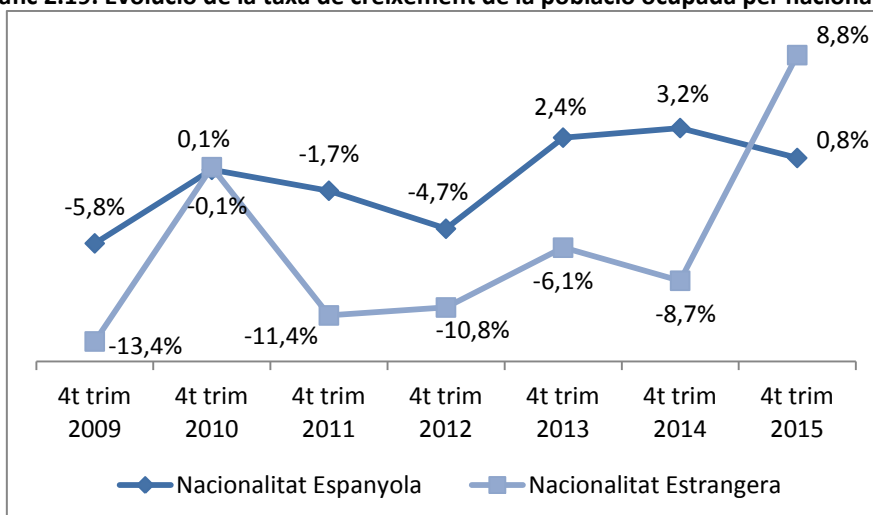
Gràfic 2.18. Variació interanual de la població ocupada estrangera a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Pel que fa al ritme de variació, el Gràfic 2.19 ens mostra com, després d'una aparent recuperació durant el 2010. Els anys següents, fins a finals del 2014, continua el creixement negatiu de la població ocupada estrangera. La pèrdua acumulada respecte el 4t trimestre del 2010 és de 167.617 ocupats i ocupades, el que suposa una reducció del 32,3% en termes relatius. En canvi, la població ocupada espanyola comença la recuperació en el 2013 amb un creixement que continua a finals del 2015 però amb menys intensitat. És en el 2015 quan la recuperació de l'ocupació comença a afectar també a la població estrangera, la qual presenta un creixement de la població ocupada (8,8%) molt superior al de la població espanyola (0,8%).

Gràfic 2.19. Evolució de la taxa de creixement de la població ocupada per nacionalitat

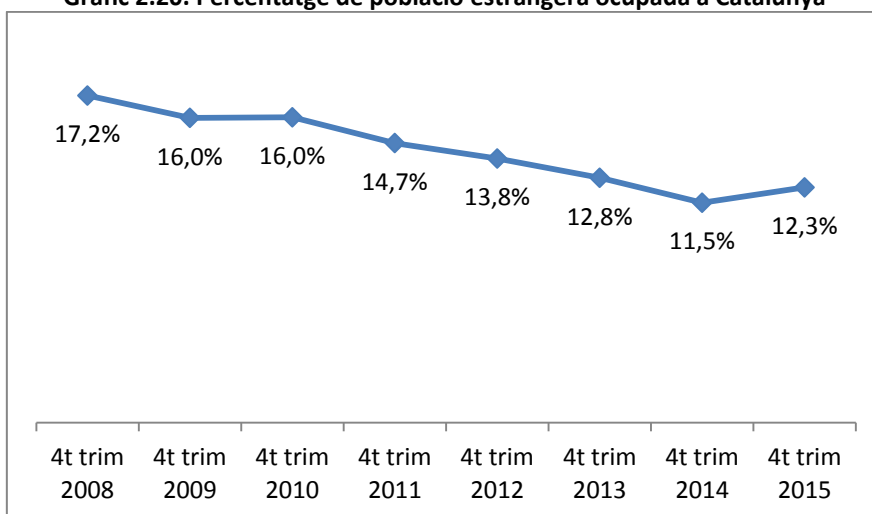

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com a conseqüència del manteniment de la tendència negativa en l'ocupació estrangera, i la recuperació dels autòctons, fins el 2014 s'havia anat reduint el pes dels ocupats estrangers en el total de l'ocupació. Això canvia a finals del 2015 quan, amb

l'augment de l'ocupació estrangera, es torna a incrementar el seu pes en el total de la població ocupada.

Gràfic 2.20. Percentatge de població estrangera ocupada a Catalunya

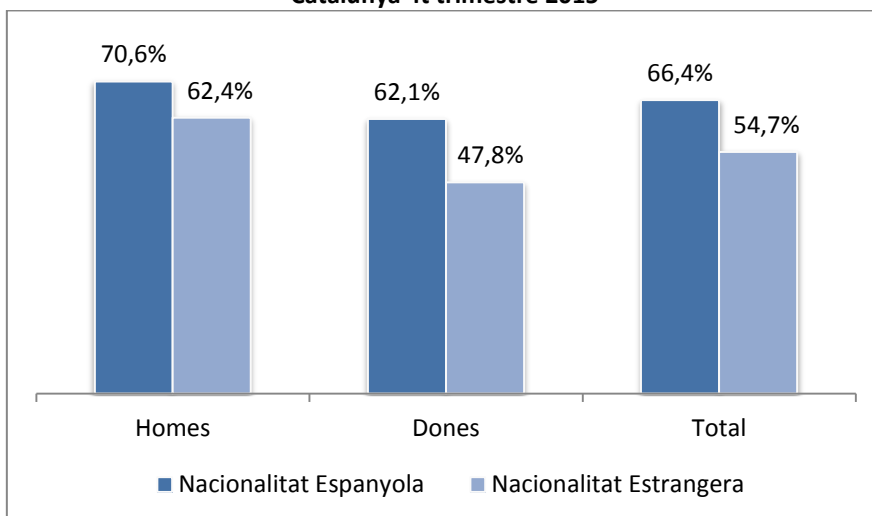
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taxa d'ocupació

El Gràfic 2.21 mostra quina és la taxa d'ocupació, de la població de 16 a 64 anys, per nacionalitats i sexes.

Com es pot veure en el gràfic la taxa dels estrangers és molt inferior a la dels autòctons. En el cas dels homes, la diferència és de gairebé més de 8 punts. En el cas de les dones, la diferència és de més de 14 punts.

Gràfic 2.21. Taxes d'ocupació de 16 a 64 anys per nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

En termes interanuals, observem un increment notable de gairebé 5 punts de la taxa d'ocupació de la població estrangera respecte l'any anterior (49,8%), mentre que la dels ciutadans espanyols s'ha incrementat en només 7 dècimes respecte el 2014 (65,7%).

Els motius d'aquesta diferència de comportament ens els mostren les dues taules següents. Podem observar que la població estrangera presenta un increment de la població ocupada mentre que la població en edat de treballar es redueix. Mentre que en la població espanyola s'incrementen les dues variables.

Així com l'any anterior només la població de nacionalitat espanyola es va beneficiar de l'increment general de l'ocupació, en el 2015 la població estrangera també participa d'aquest increment, i de forma més important.

Taula 2.12. Variació interanual de població ocupada i de la població en edat de treballar de nacionalitat estrangera. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	31.099	8,8%
Total 16 i més	-9.960	-1,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

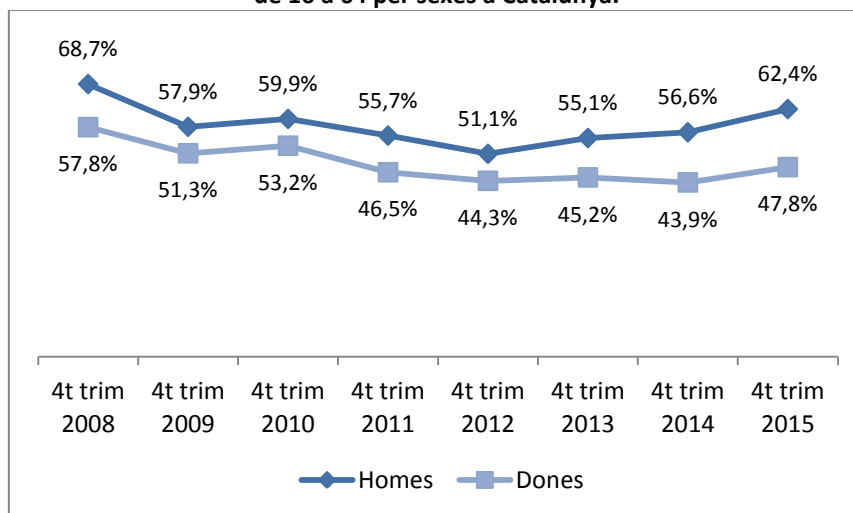
Taula 2.13. Variació interanual de població ocupada i de la població en edat de treballar de nacionalitat espanyola. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	22.700	0,8%
Total 16 i més	10.935	0,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Si ens fixem en l'evolució de les taxes d'ocupació dels estrangers per sexes, observem la forta caiguda de la taxa masculina fins el 2009, mentre que l'evolució de la taxa femenina presenta també una tendència negativa però menys acusada. Després de la recuperació del 4t trimestre del 2010 les tendències són similars, sempre amb taxes femenines inferiors a les masculines. A partir de 2013 la taxa d'ocupació els homes creix de manera sostinguda i important (més de 10 punts en 3 anys), mentre que la de les dones oscil·la amb pèrdues i recuperacions. El 2015 la taxa de les dones creix gairebé 3 punts respecte l'any anterior i la dels homes el doble.

Gràfic 2.22. Evolució de la taxa d'ocupació de la població estrangera de 16 a 64 per sexes a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Les taules següents ens indiquen que l'increment de la taxa dels homes es deu a l'augment dels ocupats. La diferència amb les dones, és que aquestes presenten un creixement inferior al dels homes en població ocupada i, és per això, que el creixement de la seva taxa és inferior al creixement de la dels homes.

Taula 2.14. Variació interanual dels homes ocupats de nacionalitat estrangera. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	19.705	10,6%
Població en edat de treballar	-1.433	-0,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

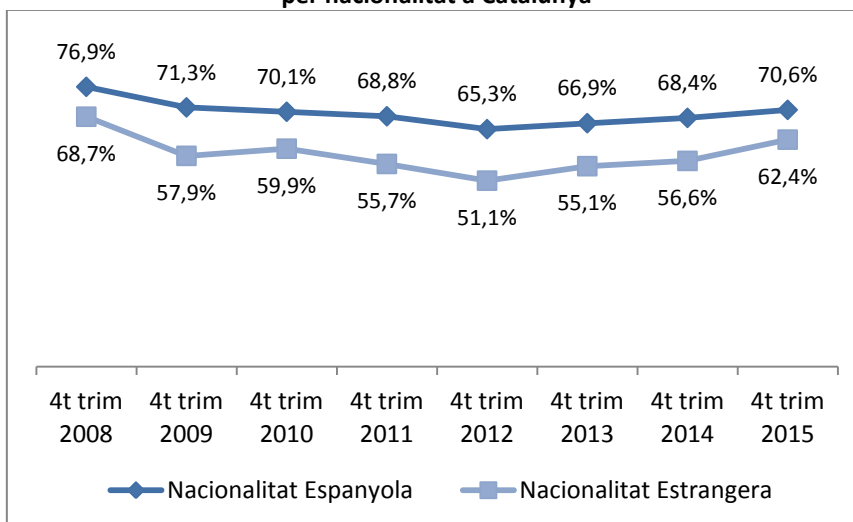
Taula 2.15. Variació interanual de les dones ocupades de nacionalitat estrangera. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població ocupada	11.395	6,9%
Població en edat de treballar	-8.526	-2,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Si comparem les taxes dels homes estrangers amb les dels homes de nacionalitat espanyola observem que l'evolució és paral·lela, mantenint-se una diferència d'11 punts a favor dels espanyols fins el 2014. En el darrer any però s'ha incrementat més la dels estrangers i les dues taxes s'han acostat.

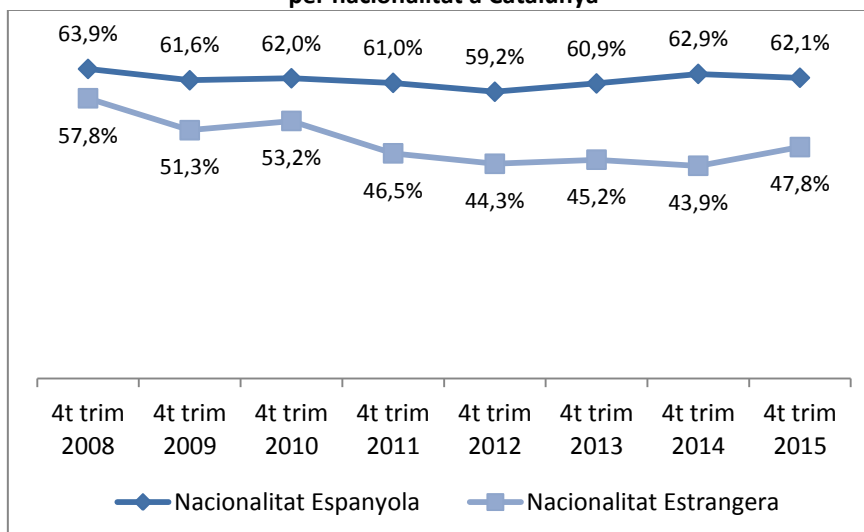
Gràfic 2.23. Evolució de la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys dels homes per nacionalitat a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

En el cas de les dones, l'evolució de la taxa de les dones espanyoles és força estable, amb una recuperació en els darrers anys semblant a la dels homes. En canvi, les dones de nacionalitat estrangera, després d'una tendència a la reducció de la seva ocupació relativa, iniciada a finals del 2008, presenten un increment que redueix la diferència entre les dones estrangeres i les dones de nacionalitat espanyola en 5 punts.

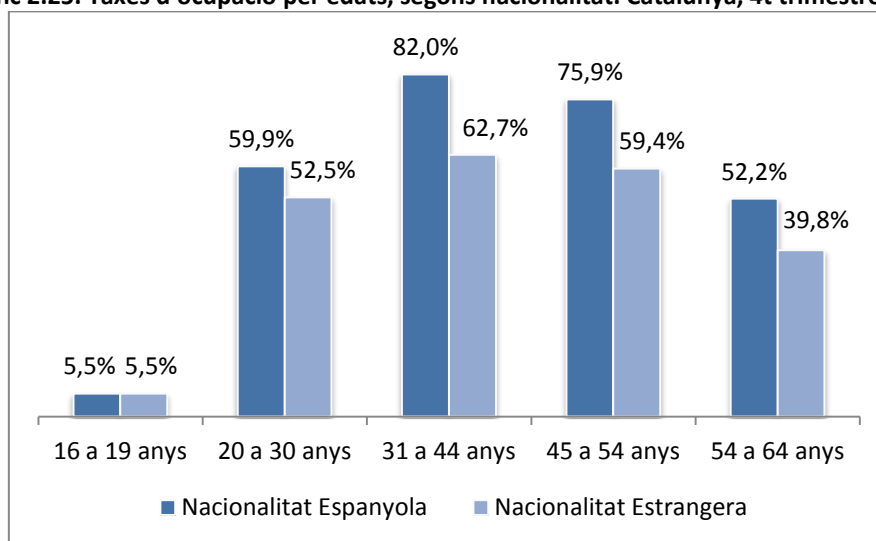
Gràfic 2.24. Evolució de la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys de les dones per nacionalitat a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Pel que fa a les edats, podem veure (Gràfic 2.25) que la taxa d'ocupació de la població de nacionalitat espanyola és clarament superior a la de la població estrangera en totes les edats, excepte en el grup més jove on els dos col·lectius presenten una taxa idèntica i baixíssima.

Gràfic 2.25. Taxes d'ocupació per edats, segons nacionalitat. Catalunya, 4t trimestre 2015

*El tram de més de 64 anys no es pot prendre en consideració perquè els valors que ofereix l'exploració de la EPA tenen un marge no acceptable.

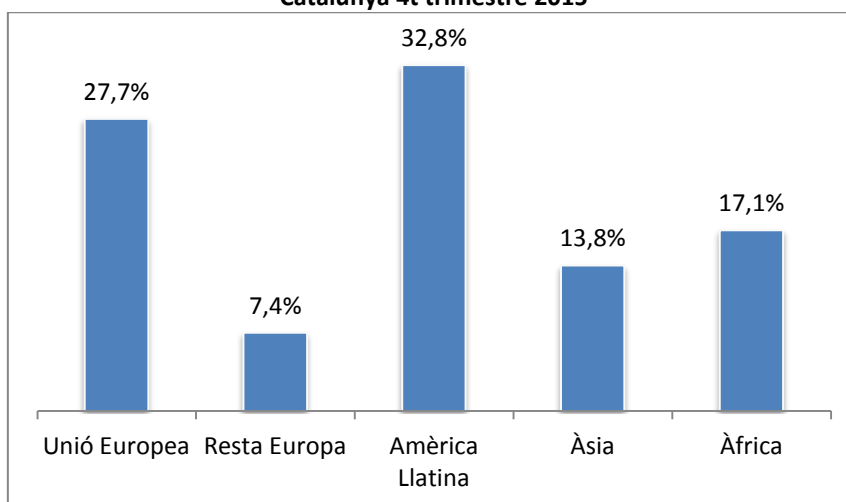
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

L'ocupació segons l'origen

D'altra banda, l'ocupació de la població estrangera presenta una diversitat de valors segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població. Tal com fèiem amb l'activitat, presentem a continuació un seguit de dades que permeten fer-nos una idea de com es distribueix aquesta variable segons l'origen de la població estrangera.

El Gràfic 2.26 ens mostra el pes dels ocupats estrangers segons grans zones d'origen geogràfic. Els ocupats llatinoamericans són el principal col·lectiu d'ocupats estrangers, seguit a una certa distància pel col·lectiu comunitari.

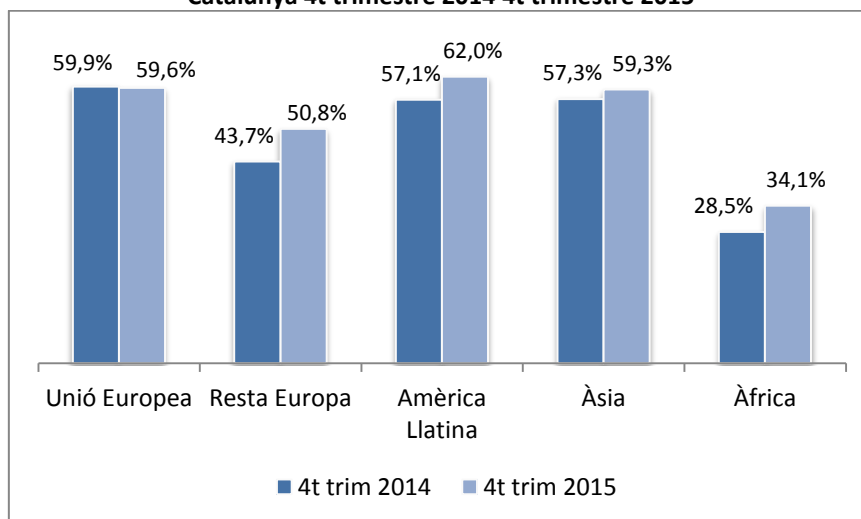
Gràfic 2.26. Distribució de la població ocupada estrangera per grans zones d'origen. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

El Gràfic 2.27 ens mostra la taxa d'ocupació de la població estrangera de 16 i més anys segons les mateixes zones geogràfiques a finals del 2014 i del 2015. Excepte en la població comunitària, la taxa de la qual es manté, en la resta de col·lectius creix l'ocupació relativa. La població europea no comunitària és la que presenta un creixement més important, de més de 7 punts percentuals.

**Gràfic 2.27. Taxa d'ocupació per grans zones d'origen.
Catalunya 4t trimestre 2014 4t trimestre 2015**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La següent taula ens mostra els moviments de població que expliquen la variació de les taxes d'ocupació que acabem de comentar.

Taula 2.16. Variació interanual d'ocupats i potencialment actius dels 5 col·lectius més nombrosos segons gran zona d'origen. 4t trimestre 2015

	Població de 16 i més anys		Població Ocupada	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Unió Europea	17.809	11,2%	10.166	10,6%
Resta d'Europa	2.711	5,1%	5.152	22,1%
Amèrica Llatina	-14.739	-6,8%	1.628	1,3%
Àsia	17.465	24,4%	11.791	28,8%
Àfrica	-30.922	-13,9%	2.037	3,2%

*No reflectim la taxa d'Amèrica del Nord ni d'Oceania perquè estan afectades per un marge d'error no acceptable.
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

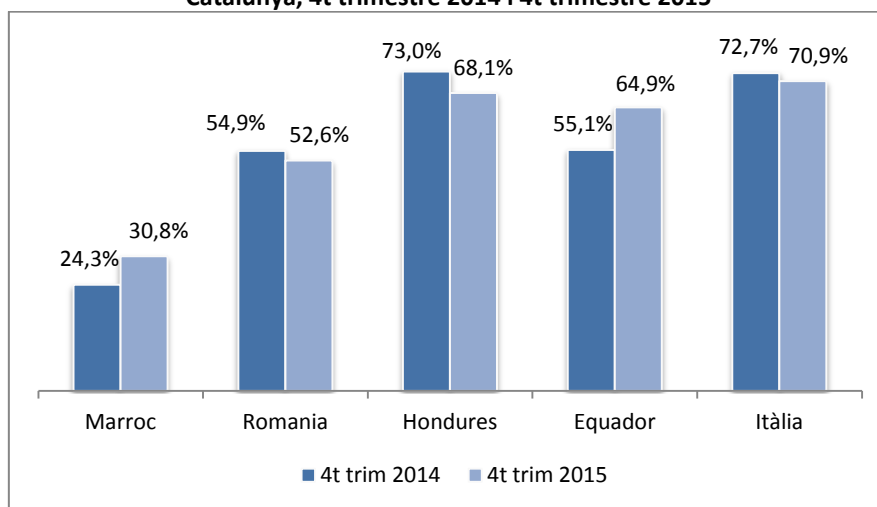
Com podem veure, els nacionals de països comunitaris no milloren la seva taxa d'ocupació perquè, tot i l'increment d'ocupats, la població en edat de treballar augmenta més. En canvi, el major increment de la taxa del col·lectiu europeu no comunitari, es produeix per un fort increment de la població ocupada, que és 4 vegades superior a l'augment de la població en edat de treballar. El cas dels asiàtics/ques és semblant, però amb una menor diferència entre població ocupada i en

edat de treballar. En canvi en el cas del col·lectiu africà, que és el segon en creixement de la taxa, aquesta creix més per la pèrdua de població en edat de treballar que per l'increment de població ocupada. El col·lectiu llatinoamericà és un cas semblant però amb una menor diferència entre població ocupada i en edat de treballar.

En el següent gràfic observem la variació interanual de la taxa d'ocupació dels cinc col·lectius amb més població segons el país de nacionalitat. Els col·lectius romanès, hondureny i italià disminueixen la taxa d'ocupació i el marroquí i l'equatorià la incrementen.

Gràfic 2.28. Taxa d'ocupació dels cinc països amb més població de 16 i més anys. Catalunya, 4t trimestre 2014 i 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taula 2.17 ens mostra el perquè d'aquestes diferències. Podem observar que els col·lectius que veuen disminuir la seva taxa d'ocupació experimenten un creixement de la població en edat de treballar que supera el creixement de la població ocupada. És a dir, hi ha nova població potencialment activa, però una part d'aquesta no treballa, això fa que l'ocupació relativa disminueixi. Per contra, les taxes d'ocupació de la població marroquina i equatoriana que creixen, no ho fan per què augmenti la seva població ocupada, sinó perquè la seva important pèrdua de població potencialment activa és clarament superior a la seva pèrdua de població ocupada, especialment en el cas del col·lectiu marroquí.

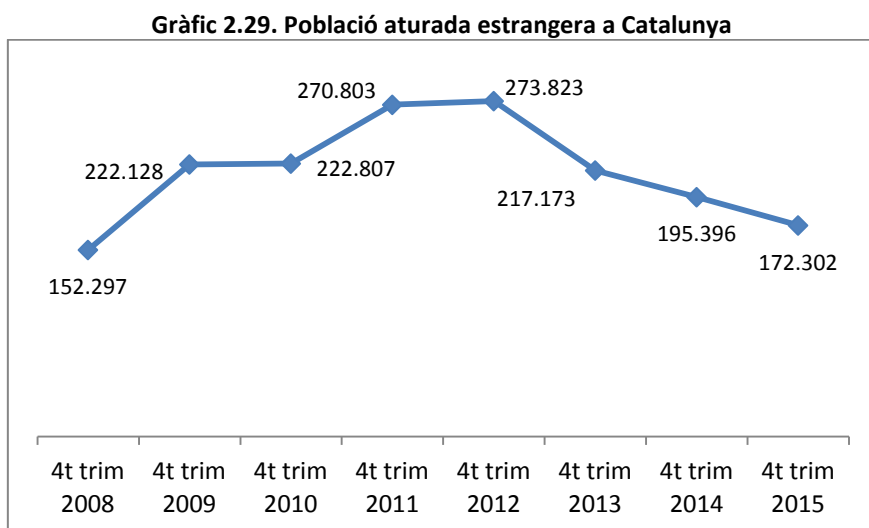
Taula 2.17. Variació interanual d'ocupats i potencialment actius dels 5 col·lectius més nombrosos segons país de nacionalitat. 4t trimestre 2015

	Població de 16 i més anys		Població Ocupada	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Marroc	-45.162	-22,2%	-670	-1,4%
Romania	10.544	17,7%	4.208	12,9%
Hondures	18.517	124,1%	11.883	109,1%
Equador	-26.534	-46,3%	-11.631	-36,8%
Itàlia	8.980	41,2%	5.963	37,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

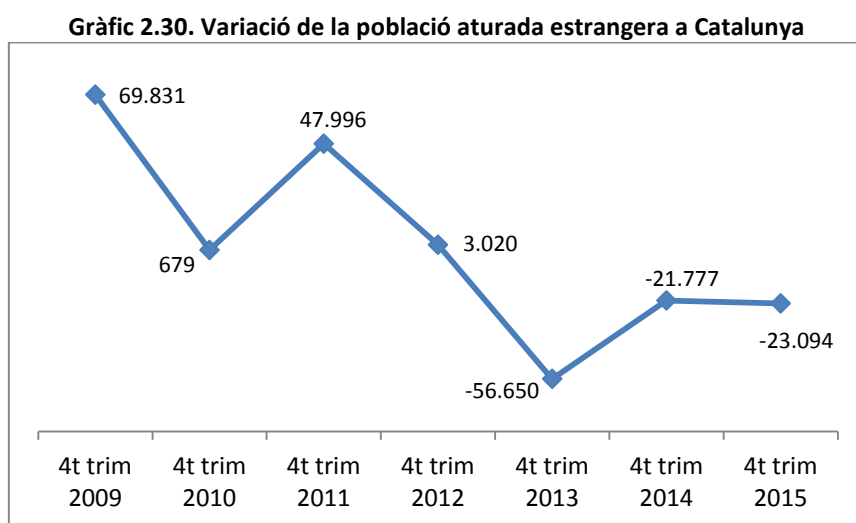
2.4. L'ATUR DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

Després d'un llarg període de fort creixement de la població aturada estrangera, en el 2013, es produeix el primer descens, que continua a finals del 2015 i que suposa una important millora de l'atur relatiu dels estrangers, com veurem més endavant.

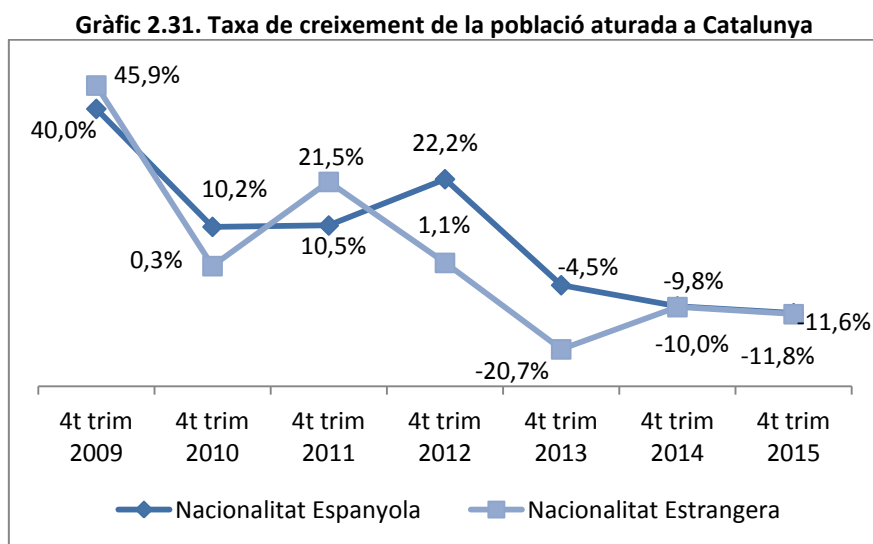
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

El Gràfic 2.30 mostra la variació de població estrangera aturada durant els darrers 7 anys. Hi podem veure com, després de 4 anys de creixement, a finals del 2013 es produeix una important reducció d'aturats i aturades que continua els dos anys següents, però de manera menys accentuada.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

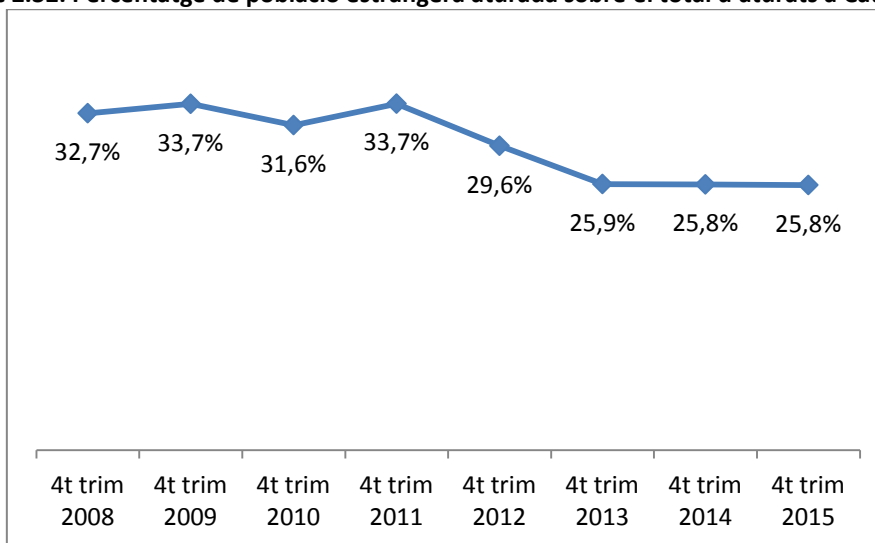
En el Gràfic 2.31, es pot comparar la taxa de creixement de la població aturada estrangera i autòctona de Catalunya durant el període 2009-2015. Com es pot veure, entre el 2009 i el 2012, en una conjuntura de desacceleració econòmica i de pèrdua d'ocupació, tots dos grups es veuen afectats de manera força similar i experimenten creixements de les xifres d'aturats. El 2013 s'inicia una reducció de població aturada, molt superior percentualment parlant en el cas de la població estrangera, que continua en el 2015, però ja a un ritme molt similar en tots dos col·lectius.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com a conseqüència d'aquesta diferència en la taxa de creixement de la població aturada, des del 2011 s'ha anat reduint el pes dels estrangers en el total dels aturats, fins que entre el 2013 i el 2015 sembla haver-se estabilitzat, amb el percentatge més baix de la sèrie (25,8%). A finals del 2015 el pes de la població aturada estrangera sobre el total és 8 punts inferior a la que hi tenia en el 2011.

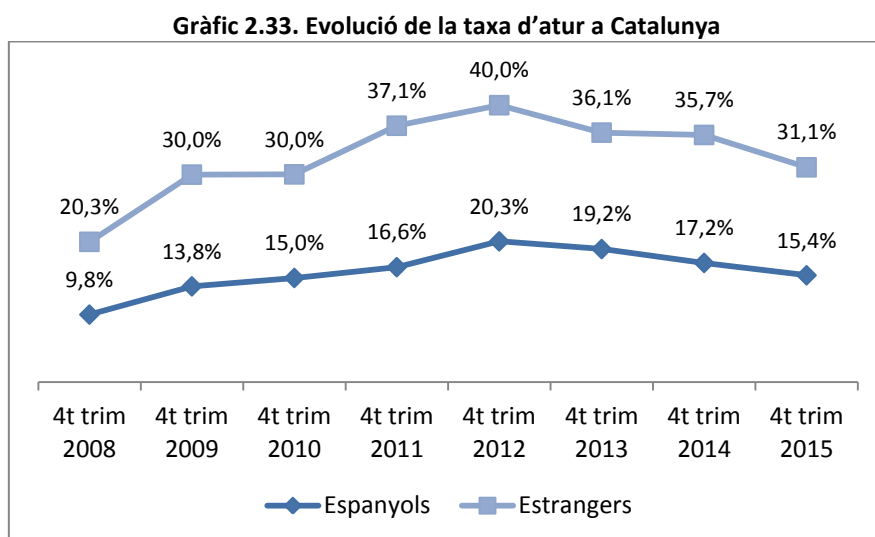
Gràfic 2.32. Percentatge de població estrangera aturada sobre el total d'aturats a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taxa d'atur

Després d'un període de creixement continuat de la taxa d'atur, com a conseqüència dels 5 anys de pèrdua d'ocupació fruits de la crisi econòmica, en el 2013 s'inicia un període de reducció de la taxa d'atur, resultat de la pèrdua de població aturada que acabem de comentar més amunt. Aquest fenomen afecta tant a la població activa de nacionalitat espanyola, com a la de nacionalitat estrangera. La diferència entre ambdós col·lectius és que, la reducció de l'atur entre el 2012 i el 2015, és més important en el segon que en el primer. En el cas de la població estrangera la reducció és de gairebé 9 punts percentuals, mentre que en el cas de la població espanyola és de gairebé 4 punts. No cal oblidar però que la diferència de la taxa entre tots dos col·lectius, a finals del 2015, és de més de 15 punts.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Les dues taules següents ens mostren les diferents combinacions, entre població espanyola i població estrangera, de les variacions de població que afecten a la variació interanual de la taxa d'atur a finals del 2015.

Com podem observar, la taxa de la població estrangera es redueix més que la de la població espanyola perquè, a banda de la reducció de la població aturada, també es produeix un increment de la població activa. En canvi la taxa de la població espanyola es redueix de manera més tímida, perquè la reducció de la població aturada, es produeix en un context de reducció de la població activa que redueix l'impacte de la reducció dels aturats i aturades.

Taula 2.18. Variació interanual de població de nacionalitat estrangera, aturada i activa. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població aturada	-23.094	-11,8%
Població activa	8.005	1,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

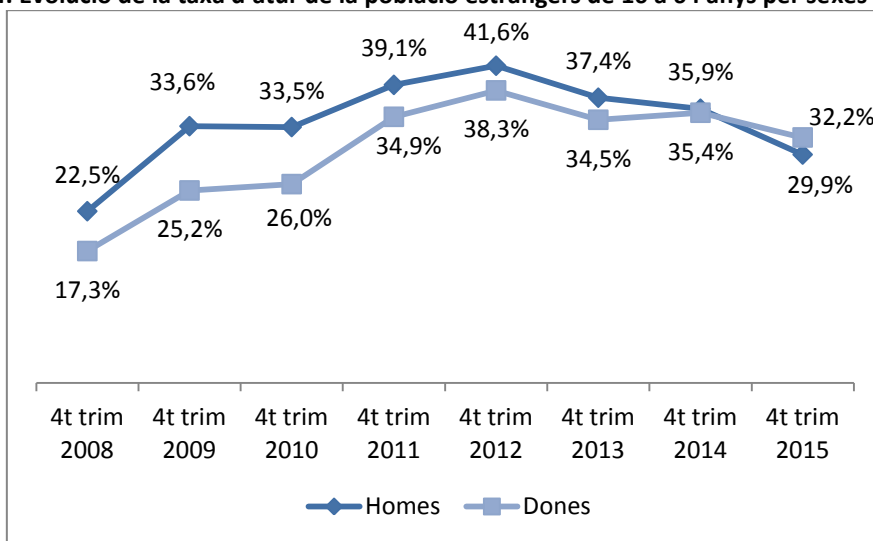
Taula 2.19. Variació interanual de població de nacionalitat espanyola, aturada i activa. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població aturada	-64.818	-11,6%
Població activa	-42.118	-1,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Pel que fa als sexes (Gràfic 2.34), després d'un període en què la taxa d'atur masculina de 16 a 64 anys ha crescut més que la femenina, a partir del 2011 les taxes s'han anat aproximant perquè la de les dones ha anat creixent més, fins que a finals del 2015, en el tercer any de reducció de l'atur dels homes. La taxa de les dones supera la dels homes tot i haver-se reduït 3 punts perquè la reducció de la taxa masculina ha estat del doble que la femenina.

Gràfic 2.34. Evolució de la taxa d'atur de la població estrangers de 16 a 64 anys per sexes a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La diferència entre la variació de la taxa masculina i la femenina és que la primera presenta una reducció més important de la població aturada i un increment menor de la població activa, per això la seva taxa es redueix més.

Taula 2.20 Variació interanual dels homes aturats i actius de nacionalitat estrangera. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població aturada	-16.635	-15,9%
Població activa	3.070	1,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

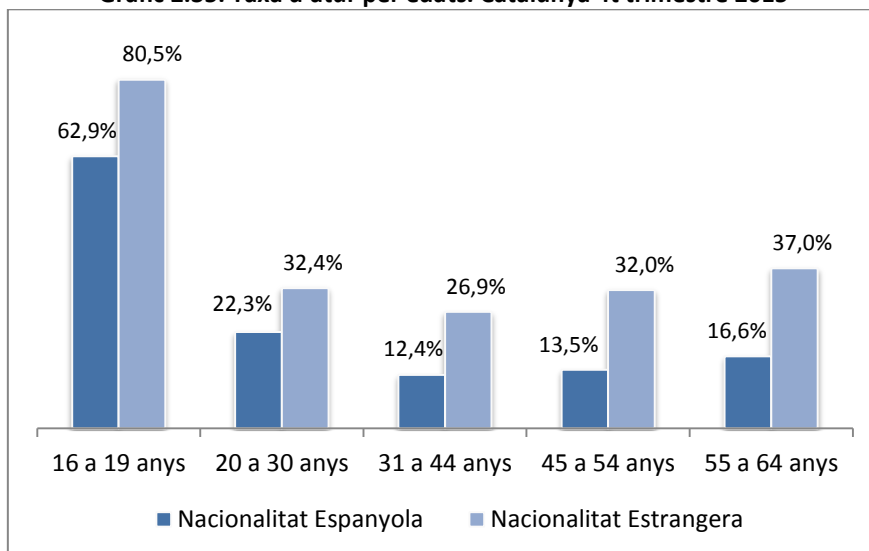
Taula 2.21 Variació interanual de les dones aturades i actives de nacionalitat estrangera. Catalunya 4t trimestre 2015

	Variació absoluta	Variació relativa
Població aturada	-6.459	-7,1%
Població activa	4.936	1,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

D'altra banda, en el Gràfic 2.35 observem quina és la taxa d'atur per edats segons la nacionalitat. S'hi observa una estructura d'atur per edats dels estrangers similar a la dels aturats de nacionalitat espanyola, tot i que les taxes dels estrangers són més altes. La diferència més important està en el tram dels més grans (de 55 a 64 anys), on la taxa dels estrangers és més del doble de la dels més grans de nacionalitat espanyola. També presenta una diferència molt important la taxa dels més joves on, més del 80% de la població activa estrangera de 16 a 19 anys, es troba en situació d'atur.

Gràfic 2.35. Taxa d'atur per edats. Catalunya 4t trimestre 2015

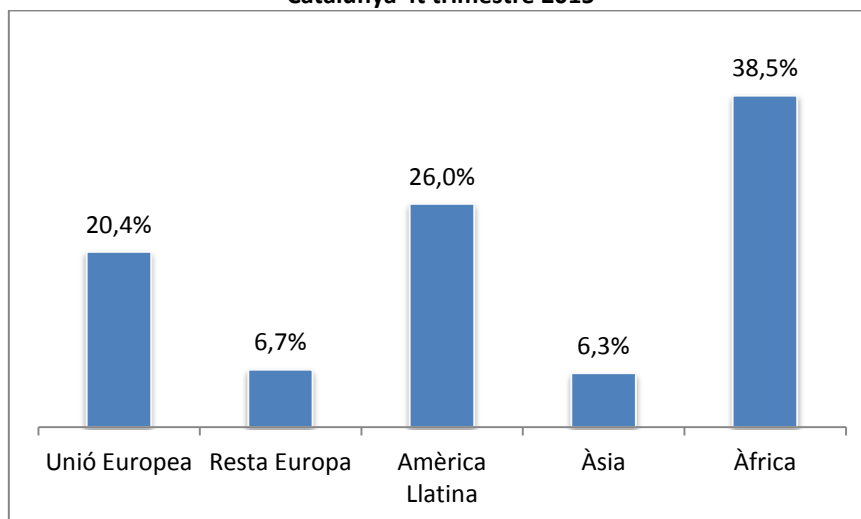
*No s'inclouen les dades de la franja d'edat de més de 64 perquè les xifres de la EPA per a aquesta franja són excessivament baixes i presenten marges d'error no acceptables.
Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE.

L'atur segons l'origen

D'altra banda la taxa d'atur de la població estrangera és una variable que, com les d'activitat i d'ocupació presenta resultats diversos segons l'origen geogràfic i la nacionalitat d'aquesta població.

Abans d'entrar en les taxes creiem que es interessant destacar la desigual distribució per zones d'origen de la població estrangera aturada que ens mostra el següent gràfic. Destaca la desproporció del pes dels africans en el total de la població estrangera en edat de treballar (gràfic 2.5), on representen el 26,6%, amb el 38,5% que representen en el total de la població aturada que ens mostra el següent gràfic.

Gràfic 2.36. Distribució de la població estrangera aturada per grans zones d'origen. Catalunya 4t trimestre 2015

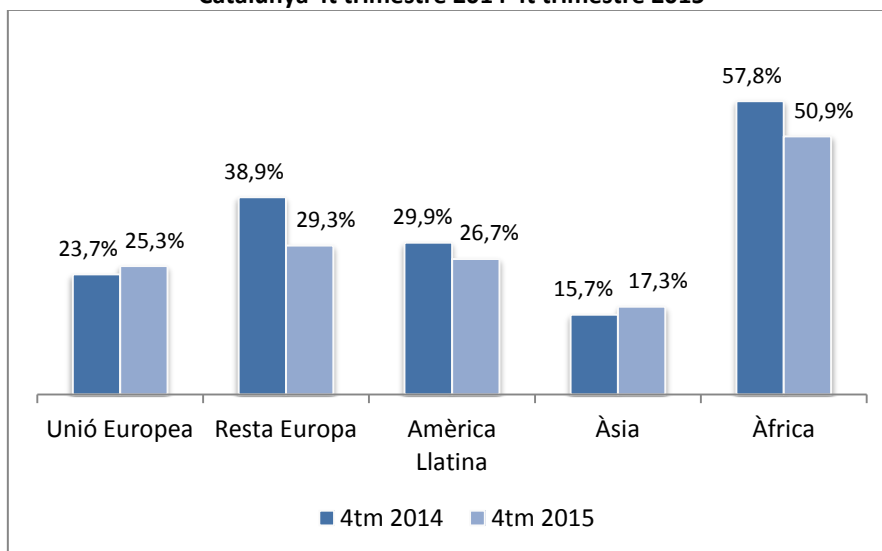

*No reflectim les dades de Resta d'Europa, d'Amèrica del Nord ni d'Oceania perquè pel seu baix volum, estan afectades per un marge d'error no acceptable.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Tal com podem veure en el Gràfic 2.37, aquest pes dels aturats/des africans/nes en el total d'aturats/des es correspon, amb una taxa d'atur (50,9%) que, malgrat que es redueix respecte l'any anterior, encara suposa que més de la meitat de la població activa d'origen africà no treballa. La població europea comunitària i asiàtica són les úniques que presenten un increment de la taxa d'atur, la resta redueix el seu percentatge d'actius/ves sense feina, especialment la població europea no comunitària que presenta una reducció de més de 8 punts percentuals.

**Gràfic 2.37. Taxa d'atur per grans zones d'origen.
Catalunya 4t trimestre 2014 4t trimestre 2015**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com podem observar a la Taula 2.22, en l'increment de l'atur dels col·lectius comunitari i asiàtic, el factor més important és l'increment de la població aturada, molt superior a l'increment de la població activa. Els europeus no comunitaris, redueixen la taxa d'una manera tant important, perquè a la reducció d'aturats s'hi afegeix un increment de la població activa. Al seu torn els col·lectius llatinoamericà i africà redueixen la seva taxa perquè en un context de reducció de la seva població activa, la població aturada es redueix més.

Taula 2.22. Variació interanual de població activa i població aturada dels 5 col·lectius més nombrosos segons el país de nacionalitat. 4t trimestre 2015

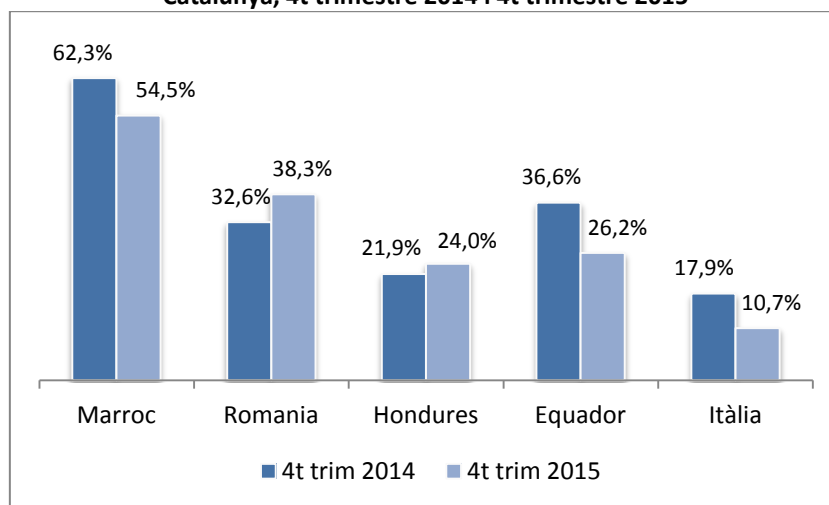
	Població Activa		Població Aturada	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Unió Europea	16.370	13,1%	6.204	20,9%
Resta d'Europa	2.149	5,6%	-3.003	-20,3%
Amèrica Llatina	-5.521	-3,1%	-7.149	-13,5%
Àsia	15.176	31,2%	3.385	44,2%
Àfrica	-17.206	-11,4%	-19.243	-22,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Si observem el comportament de la taxa d'atur en els cinc països amb més població en edat de treballar, crida l'atenció l'increment de l'atur relatiu de població romanesa (5,pp) i de la població hondurenya (2,1pp). La resta de col·lectius presenten reduccions o es mantenen (Marroc).

Gràfic 2.38. Taxa d'atur dels cinc països amb més població de 16 i més anys. Catalunya, 4t trimestre 2014 i 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

En la següent taula observem que. El que fa que la taxa d'atur dels col·lectius romanès i hondureny augmenti és que l'increment de població aturada és proporcionalment força superior a la l'increment de la població activa. En contrast amb això, equatorians/nes, i marroquins/nes presenten reduccions de població aturada, superiors a les de població activa. En el cas de la població italiana, no només es redueix la població aturada, sinó que, a més, s'incrementen els actius, amb la qual cosa la baixada de la taxa d'atur és encara més important.

Taula 2.23. Variació interanual de població activa i població aturada dels 5 col·lectius més nombrosos segons el país de nacionalitat. 4t trimestre 2015

	Població Activa		Població Aturada	
	Variació absoluta	Variació relativa	Variació absoluta	Variació relativa
Marroc	-45.162	-22,2%	-23.089	-28,3%
Romania	10.544	17,7%	7.093	44,9%
Hondures	18.517	124,1%	4.140	135,4%
Equador	-26.534	-46,3%	-11.127	-61,0%
Itàlia	8.980	41,2%	-824	-23,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Resum del capítol

La situació de la població estrangera en el mercat de treball de Catalunya durant l'any 2015 ve marcada per dos fenòmens, iniciats a finals del 2013, que han continuat aquest darrer any: la tendència general a la recuperació de l'ocupació i la continuació de la reducció de població estrangera en edat de treballar.

La pèrdua de població estrangera en edat de treballar continua, però a un ritme molt inferior al dels anys anteriors. La major part de la reducció de població estrangera és de població inactiva i població aturada, mentre que la població ocupada s'incrementa per primer cop des de l'inici de la crisi. Aquests moviments de població fan que les taxes, que són les que indiquen en quina situació està la població que hi ha en cada moment, variïn respecte l'any anterior. La taxa d'activitat i la taxa d'ocupació s'incrementen, perquè augmenten la població activa i la població ocupada, al mateix temps que es redueix la població en edat de treballar. La taxa d'atur es redueix perquè es redueix la població aturada, però no només. Per això cal tenir en compte que la reducció de la població aturada estrangera té 2 fonts, la pèrdua de població que no té feina i marxa del país, però també, per primer cop, població que troba feina. En general podem dir doncs que els indicis d'increment de l'ocupació, que l'any anterior només beneficiava a la població de nacionalitat espanyola, comença a notar-se també en la població estrangera.

En aquest context general, dins del total de la població estrangera, els homes i les dones milloren la seva situació, però la millora dels primers és superior, tant en la taxa d'atur com en la d'ocupació.

Per grans zones d'origen, només perden població en edat de treballar dos col·lectius. D'una banda el col·lectiu llatinoamericà, especialment equatorians/nes i colombians/nes, i de l'altre el col·lectiu africà, majoritàriament marroquí. Tant els uns com els altres perden més població inactiva que activa, i d'aquesta darrera la reducció afecta només a la població aturada, atès que en tots dos casos augmenta la població ocupada. Aquest moviment de població produeix una millora de la seva situació en el mercat de treball ja que augmenten la seva taxa d'ocupació i redueixen la seva taxa d'atur. Tot i així cal dir que per països de nacionalitat, el col·lectiu marroquí i, sobretot, l'equatorià presenten reducció tant de població ocupada com de població aturada.

Guanyen efectius respecte l'any anterior, la població europea comunitària i la no comunitària i, especialment el col·lectiu asiàtic, en concret la població xinesa i pakistanesa. Aquest increment d'efectius és més de població activa que inactiva i de la població activa en tots els casos augmenta la població ocupada, però en el cas de la població comunitària i asiàtica també augmenta la població aturada. Només la població europea no comunitària presenta una reducció de la població aturada. Amb aquests moviments de població, s'incrementa la taxa d'ocupació, excepte en el col·lectiu comunitari, i es redueix la taxa d'atur excepte en el col·lectiu comunitari i l'asiàtic.

3. ELS LLOCS DE TREBALL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

3.1. L'OCUPACIÓ ESTRANGERA PER BRANQUES D'ACTIVITAT

A continuació presentarem un seguit de taules que descriuen la distribució de la població ocupada de nacionalitat estrangera en les diferents branques d'activitat. Aquestes taules es basen en la comparació entre estrangers i ciutadans espanyols. Entenem que aquest mètode comparatiu ens permet valorar millor les dades dels ocupats estrangers. El criteri per elaborar les taules és recollir les dades de les 10 branques d'activitat amb més ocupats estrangers.

La Taula 3.1 i el Gràfic 3.1 ens mostren que la població de nacionalitat estrangera, el 4t trimestre del 2015, es concentra principalment en el *l'Hostaleria* (17,8%), que passa a ser la branca d'activitat on s'ocupa més població estrangera. El segon sector on s'ocupen més estrangers és el *comerç* (13,7%), seguit del *servei domèstic* i les *indústries manufactureres*. Destaca la dada de la *construcció* (7,6%) que ha passat del primer al cinquè lloc entre l'inici de la crisi i finals del 2015.

Si comparem aquestes dades amb les de la població ocupada de nacionalitat espanyola veiem que aquesta està una mica més diversificada. Només cal mirar la dada de *Resta de branques*, amb un 19,9%, mentre que en la població amb nacionalitat estrangera, el percentatge és del 13,1%. Per contra, gairebé el 60% de la ma d'obra estrangera es concentra en quatre branques d'activitat.

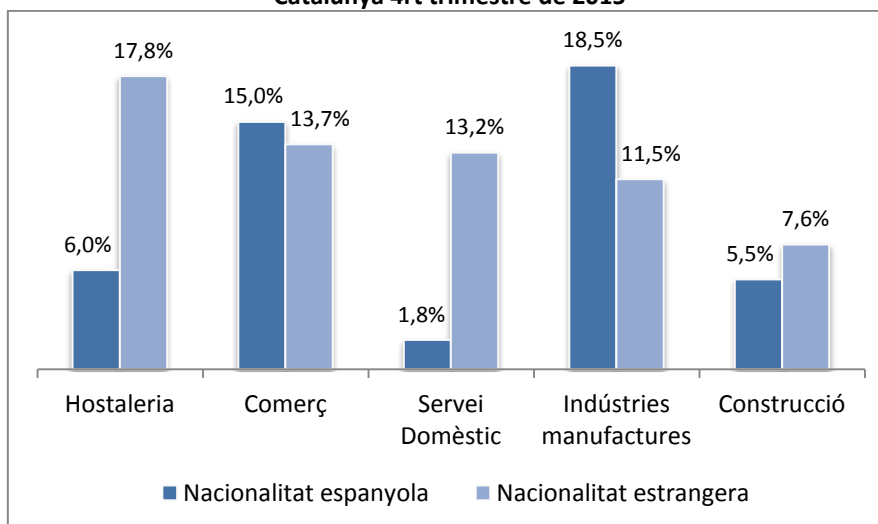
Si comparem gràficament branca per branca segons la nacionalitat, tal com mostra el gràfic, observem com la distribució entre les 5 branques d'activitat amb major presència d'estrangers, és força diferent segons la nacionalitat. El percentatge de població estrangera que s'ocupa a la *Hostaleria* i, especialment, en el *servei domèstic*, és molt superior al percentatge de la població espanyola en aquestes branques. En canvi els ciutadans espanyols s'ocupen molt més a les *indústries manufactureres* i una mica més també al *comerç*. Tot i la pèrdua de població estrangera ocupada que es va produir a la *construcció* entre el 2008 i el 2014, aquesta activitat encara és més important en aquest col·lectiu que en la població de nacionalitat espanyola.

Taula 3.1. Comparació de la distribució dels ocupats per branques d'activitat segons nacionalitat. Catalunya 4rt trimestre de 2015

Branques d'Activitat (CNAE 2009. 1 dígit)	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera
Hostaleria	6,0%	17,8%
Comerç	15,0%	13,7%
Servei Domèstic	1,8%	13,2%
Indústries manufactureres	18,5%	11,5%
Construcció	5,5%	7,6%
Administració i serveis auxiliars	5,0%	7,6%
Sanitat i serveis socials	8,7%	4,2%
Transport i emmagatzematge	6,0%	4,1%
Educació	6,8%	3,9%
Activitats professionals	6,7%	3,3%
10 primeres branques	80,1%	86,9%
Resta branques	19,9%	13,1%
Total	100,0%	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Gràfic 3.1. Distribució dels ocupats per branques d'activitat segons nacionalitat. Catalunya 4rt trimestre de 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La Taula 3.2 ens mostra quina és la composició per nacionalitat de cadascuna de les branques analitzades. Destaca el pes dels estrangers en Servei Domèstic (50,9%), el qual multiplica per 4 el seu pes en el total dels ocupats (12,3%). També destaca la reducció del pes dels estrangers a l'hostaleria que a finals del 2008 era del 35,8% i a finals del 2015 és del 29,3%.

Taula 3.2. Distribució dels ocupats per nacionalitat en les principals branques d'activitat. Catalunya 4rt trimestre 2015

Branques d'Activitat (CNAE 2009 1 dígit)	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera	Total
Hostaleria	70,7%	29,3%	100%
Comerç	88,7%	11,3%	100%
Servei Domèstic	49,1%	50,9%	100%
Indústries manufactureres	91,9%	8,1%	100%
Construcció	83,7%	16,3%	100%
Administració i serveis auxiliars	82,4%	17,6%	100%
Sanitat i serveis socials	93,7%	6,3%	100%
Transport i emmagatzematge	91,3%	8,7%	100%
Educació	92,5%	7,5%	100%
Activitats professionals	93,6%	6,4%	100%
10 primeres branques	86,8%	13,2%	100%
Resta branques	91,5%	8,5%	100%
Total	87,7%	12,3%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

D'altra banda, la taula 3.3, ens permet observar aquesta distribució per zones d'origen. A l'hora d'analitzar la taula però, cal tenir present altre cop que no hem tingut en compte les dades de ciutadans nord-americans, ni de l'Europa no comunitària, els quals ofereixen unes xifres tant baixes que presenten uns marges d'error excessius. Pel mateix motiu, a banda d'aquest cas, tampoc hem incorporat algunes dades de les zones d'origen que s'inclouen a la taula. Tot i així considerem que les dades vàlides donen una informació prou útil. Els africans són els que tenen més ocupats a la construcció i la indústria. Més del 60% dels asiàtics s'ocupen a l'hostaleria i al comerç. Els ciutadans comunitaris s'ocupen principalment en el comerç i l'hostaleria. Finalment, els llatinoamericans tenen la major concentració d'ocupats/des en el servei domèstic i també s'ocupen en proporcions importants en l'hostaleria.

Taula 3.3. Comparació de la distribució dels ocupats per branques d'activitat a cada zona geogràfica d'origen. Catalunya 4t trimestre de 2015

Branques d'Activitat (CNAE93. 2 dígit)	Unió Europea	Amèrica Llatina	Àsia	Àfrica	Total
Hostaleria	14,0%	16,8%	31,4%	18,6%	17,8%
Comerç	16,1%	6,0%	32,3%	*	13,7%
Servei Domèstic	*	29,5%	*	*	13,2%
Indústries manufactureres	12,4%	6,7%	*	21,6%	11,5%
Construcció	6,8%	7,1%	*	15,3%	7,6%
Administració i serveis auxiliars	*	10,3%	*	*	7,6%
Sanitat i serveis socials	*	6,5%	*	*	4,2%
Transport i emmagatzematge	6,5%	*	*	*	4,1%
Educació	6,4%	*	*	*	3,9%
Activitats professionals	7,3%	*	*	*	3,3%
total 10 primeres branques	84,0%	92,7%	93,1%	79,3%	86,9%
Resta Branques	16,0%	7,3%		20,7%	13,1%

*Dada que no s'ha incorporat perquè les quantitats ofertes per l'EPA no són estadísticament significatives i poden incorporar marges d'error no acceptables.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La Taula 3.4. ens permet comparar la distribució per branques d'activitat dels homes ocupats de nacionalitat estrangera amb els homes ocupats de nacionalitat espanyola.

Com es pot veure, els homes estrangers es concentren principalment a les indústries manufactureres, l'hostaleria i la construcció. S'ha donat però un canvi respecte l'any anterior, en el 2014 el percentatge d'estrangers a l'hostaleria fou el triple del percentatge d'espanyols que s'ocupaven en aquesta activitat. En el 2015 s'ha invertit la relació i hi ha més percentatge de població espanyola ocupada a l'hostaleria que de població estrangera. En canvi, continua havent-hi més percentatge d'estrangers a la construcció, mentre que a la indústria, els espanyols continuen presentant un percentatge molt superior al dels estrangers.

Taula 3.4. Distribució dels homes ocupats per branques d'activitat segons la nacionalitat. Catalunya 4rt trimestre 2015

Branques d'Activitat (CNAE 2009 1 dígit)	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera
Indústries manufactureres	5,7%	17,0%
Hostaleria	24,2%	16,7%
Construcció	9,3%	14,3%
Comerç	12,8%	11,1%
Transport	8,4%	8,0%
Activitats administratives	4,4%	6,7%
Agricultura i ramaderia	2,4%	5,5%
Activitats científiques i tècniques	4,2%	4,5%
Activitats recreatives i artístiques	3,5%	2,8%
Servei Domèstic	1,5%	2,6%
10 primeres branques	76,2%	89,1%
Resta	23,8%	10,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com en el cas dels homes, la taula 3.5 ens permet comparar la distribució per branques d'activitat de les dones ocupades de nacionalitat estrangera amb les dones ocupades de nacionalitat espanyola.

Com podem observar, l'activitat on hi ha més dones estrangeres ocupades és *Servei Domèstic*. Si ho comparem amb les dones autòctones, veiem que aquestes tenen una presència molt baixa en aquesta branca d'activitat. Una relació semblant, però amb menys diferència, es dona en el cas del *comerç*. En el cas d'*Activitats administratives i serveis auxiliars*, tot i que també les dones estrangeres presenten un percentatge superior, la diferència és encara menor. Les dones autòctones presenten percentatges superiors en la resta de les 10 activitats principals.

Taula 3.5. Distribució de les dones ocupades per branques d'activitat segons la nacionalitat. Catalunya 4rt trimestre 2015

Branques d'Activitat (CNAE 2009 1 dígit)	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera
Servei domèstic	3,1%	27,3%
Comerç a l'engròs i al detall	6,5%	19,4%
Hostaleria	17,6%	15,8%
Activitats administratives i serveis auxiliars	5,7%	10,3%
Activitats sanitàries i serveis socials	11,8%	6,3%
Indústries manufactureres	14,8%	5,2%
Educació	9,9%	4,2%
Activitats científiques i tècniques	7,1%	3,8%
Informació i comunicacions	3,4%	2,6%
Altres serveis	3,3%	0,9%
10 primeres branques	83,1%	95,9%
Resta	16,9%	4,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taula 3.6 presenta la variació de població ocupada per branques d'activitat entre finals del 2008, moment en que s'inicia la crisi d'ocupació i el final del 2014, segons la nacionalitat.

Taula 3.6. Variació d'ocupats per branques d'activitat en el període 2008 a 2014 segons la nacionalitat. Catalunya, 4t trimestre de cada any

	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera	Total
Servei Domèstic	-4,0%	-11,1%	-8,2%
Hostaleria	11,8%	-27,0%	-2,1%
Indústries manufactureres	-18,1%	-43,3%	-20,9%
Comerç	0,5%	-34,1%	-4,1%
Construcció	-36,6%	-76,8%	-49,2%
Activitats administratives i serveis auxiliars	12,2%	-47,5%	-4,7%
Activitats científiques i tècniques	-2,4%	-20,6%	-4,4%
Sanitat i serveis socials	2,0%	-26,5%	-0,6%
Transport	-16,4%	-38,5%	-19,2%
Activitats recreatives i artístiques	33,2%	371,9%	48,5%
Total	-6,8%	-41,3%	-12,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Observem que la construcció és l'activitat que perd més llocs de treball (-49,2%) al llarg del període, i que aquesta pèrdua d'ocupació afecta molt més als estrangers (-76,8%) que als ocupats de nacionalitat espanyola (-36,6%).

La segona activitat on els estrangers van perdre més ocupació va ser en *activitats administratives i de serveis auxiliars*. En aquesta activitat va augmentar l'ocupació de població espanyola, mentre es perdia ocupació estrangera. Encara crida més l'atenció la pèrdua de llocs de treball dels estrangers a l'hostaleria, atès que l'ocupació espanyola presenta un important increment. Al llarg del període es va produir una

substitució de població ocupada estrangera per població ocupada espanyola a l'hostaleria, i les *activitats administratives i de serveis auxiliars*.

Entre finals del 2014 i finals del 2015 es produeix un canvi en aquesta tendència. Com ja hem vist en el capítol 2, l'inici de la recuperació de l'ocupació a finals del 2013, continua durant el 2014, però només pel que fa a la població de nacionalitat espanyola, mentre que l'ocupació estrangera continua disminuint. Això canvia durant el 2015 i l'increment de l'ocupació es comença a notar també en la població estrangera. La taula 3.7 ens mostra com repercuteix aquest canvi en les cinc branques d'activitat que ocupen més a la població estrangera.

Taula 3.7. Variació interanual de la població ocupada per les 5 principals branques d'activitat segons la nacionalitat. Catalunya, 4t trimestre de 2015

	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera	Total
Hostaleria	2,9%	17,4%	6,8%
Comerç	-4,7%	23,0%	-2,2%
Servei Domèstic	5,3%	-18,3%	-8,2%
Indústries manufactureres	2,6%	2,8%	2,6%
Construcció	-9,5%	5,7%	-7,4%
Total ocupats	0,8%	8,8%	1,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Com es pot observar, l'increment més importants de població ocupada es produeix a l'hostaleria. Aquest increment afecta proporcionalment 8 vegades més a la població estrangera que a la població de nacionalitat espanyola. Un altre cas a destacar és el comerç, que en termes generals presenta una reducció interanual, però que, en canvi, en el cas de la població estrangera presenta un important increment de població ocupada en aquesta branca d'activitat, mentre que és la població espanyola la que redueix ocupats/des en aquesta activitat. És el mateix cas de la construcció que continua perdent ocupació, però on la població ocupada estrangera augmenta.

3.2 EL TIPUS D'OCUPACIÓ DELS TREBALLADORS I LES TREBALLADORES ESTRANGERS/RES

Per poder analitzar quins llocs de treball ocupen els treballadors estrangers, hem realitzat una explotació estadística específica de les dades d'ocupats per grups professionals, que ens ofereix la base de microdades de l'Enquesta de Població Activa. Els primers resultats d'aquesta explotació queden reflectits en la Taula 3.8, la qual ens mostra les diferències en la distribució dels ocupats per grups professionals, segons si els ocupats tenen la nacionalitat espanyola o són estrangers.

Com podem veure a la taula, el percentatge més gran de treballadors estrangers (28,9%) són treballadors d'*ocupacions elementals* (no qualificats), a aquest grup el segueix de molt a prop el dels treballadors/res de la *restauració i comerç* (26,3%), molt per sobre dels estrangers ocupats com a *Tècnics superiors i qualificats de la indústria i la construcció* grup, aquest darrer, que continua reduint la seva importància des del 2009.

Les diferències més clares per grup, entre nacionals i estrangers, les trobem en el col·lectiu ocupat en *ocupacions elementals*, on els estrangers presenten 21 punts percentuals més que els espanyols i també en els grups de tècnics superiors i de suport on els espanyols doblen sobradament els percentatges dels estrangers. Mentre que en el cas dels ocupats estrangers, els qui treballen en *ocupacions elementals* són el grup més ampli, en el cas dels ocupats de nacionalitat espanyola aquest grup ocupa el penúltim lloc en pes relatiu després del grup de *directius i qualificats agraris i pesquers*.

Taula 3.8. Distribució dels ocupats per grups professionals segons la nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

Grups Ocupacionals (CNO-2011)	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera
Directius	5,3%	2,9%
Tècnics superiors	19,6%	11,2%
Tècnics suport	11,0%	4,0%
Empleats administratius	14,5%	7,8%
Restauració, comerç i serveis pers.	19,9%	26,3%
Qualificats agraris i pesquers	1,6%	2,1%
Qualificats indústria i construcció	11,3%	10,5%
Operadors maquinària	9,0%	6,1%
Ocupacions elementals	7,8%	28,9%
Total	100,0%	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La taula 3.9 ens mostra la variació de població ocupada, entre l'inici de la crisi i el 4t trimestre del 2014, en cada grup ocupacional, segons la nacionalitat. Hi observem que els únics grups que presenten creixement d'ocupats són el de *treballadors/res de la restauració i comerç*, i el de *Tècnics superiors*. En tots dos grups es produeix un creixement general de població ocupada, però el repartiment d'aquest creixement per nacionalitats és molt diferent. En el de tècnics superiors creixen tant la població ocupada espanyola com l'estrangera, i aquesta darrera ho fa percentualment més que la primera. En canvi, el creixement de la població ocupada com a treballador/ra de restauració i comerç es deu només a l'increment de població de nacionalitat espanyola, mentre que es perden llocs de treball de població estrangera en aquest grup professional.

Taula 3.9. Variació d'ocupats/des per grups ocupacionals a Catalunya segons la nacionalitat entre el 2008 i el 2014

Grups Ocupacionals (CNO-2011)	Nacionalitat Espanyola	Nacionalitat Estrangera	Total
Directius	-44,7%	-43,9%	-44,6%
Tècnics superiors	13,7%	17,4%	14,0%
Tècnics suport	-10,3%	-51,6%	-12,9%
Empleats administratius	-14,5%	-56,5%	-17,9%
Restauració, comerç i serveis	40,8%	-14,1%	28,4%
Qualificats agraris i pesquers	-5,1%	-38,3%	-12,3%
Qualificats indústria i construcció	-19,9%	-63,4%	-30,0%
Operadors maquinària	-26,3%	-54,0%	-29,9%
Ocupacions elementals	-16,1%	-46,8%	-29,7%
Total	-6,8%	-30,5%	-12,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

La següent taula, ens mostra les repercussions del canvi ja citat en la tendència en l'ocupació estrangera al llarg del 2015, pel que fa als diferents grups ocupacionals, tenint en compte l'increment percentualment molt superior de l'ocupació estrangera en relació al de la població de nacionalitat espanyola. Els increments interanuals més importants de població ocupada estrangera es produeixen en el grup d'*Empleats administratius* i el de *Tècnics de suport*. També cal destacar l'increment d'ocupats/des com a *Directius* que contrasta amb la reducció que presenta la població de nacionalitat espanyola en aquest grup. Cal tenir en compte que aquest grup inclou propietaris de petites empreses i que, per tant, el seu increment pot estar relacionat amb l'increment de l'ocupació estrangera en activitats d'hostaleria i comerç, que veiem en l'apartat anterior.

Taula 3.10. Variació interanual d'ocupats/des per grups ocupacionals segons la nacionalitat. Catalunya 4t trimestre de 2015

Grups Ocupacionals (CNO-2011)	Nacionalitat Espanyola	Nacionalitat Estrangera	Total
Directius	-2,3%	9,2%	-1,5%
Tècnics superiors	5,7%	12,3%	6,1%
Tècnics suport	1,5%	45,6%	3,1%
Empleats administratius	0,7%	70,1%	3,7%
Restauració, comerç i serveis pers.	-5,1%	-0,5%	-4,4%
Qualificats agraris i pesquers	24,7%	31,4%	25,7%
Qualificats indústria i construcció	0,7%	-5,9%	-0,1%
Operadors maquinària	0,7%	1,0%	0,7%
Ocupacions elementals	3,5%	8,5%	5,2%
Total	0,8%	8,8%	1,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Aquesta distribució per grups professionals dels treballadors estrangers, difereix segons les zones d'origen, tal com ens mostra la Taula 3.10.

A l'hora d'analitzar la taula però, cal tenir en compte que, igual que en el cas de les branques d'activitat, hi ha resultats que no tenen validesa estadística. En aquest sentit indiquem en cadascuna de les caselles pertinents la no validesa. També hem optat per no incloure els ocupats de l'Amèrica del Nord, d'Oceania i de l'Europa No Comunitària, perquè cap dels seus valors té volum suficient per poder ser tingut en compte.

Malgrat aquestes prevencions, si centrem el nostre anàlisi en quins són els principals grups professionals en que s'ocupen els treballadors estrangers, segons les diferents zones, podem obtenir informació prou significativa tal com veure tot seguit.

Taula 3.10. Ocupats per grups professionals segons zona d'origen. Catalunya 4t trimestre 2015

	Unió Europea	Resta d'Europa	Amèrica Llatina	Àsia	Àfrica	Total
Directius	7,4%	*	*	*	*	2,9%
Tècnics superiors	20,1%	*	10,7%	*	*	11,0%
Tècnics suport	9,5%	*	*	*	*	4,1%
Empleats administratius	12,7%	25,0%	4,9%	*	*	7,8%
Restauració, comerç i serveis pers.	20,9%	*	27,75	53,5%	15,2%	26,4%
Qualificats agraris i pesquers	*	*	*	*	*	2,1%
Qualificats indústria i construcció	9,6%	*	9,8%	*	19,6%	10,6%
Operadors maquinària	4,8%	*	6,0%	*	*	6,1%
Ocupacions elementals	13,0%	*	37,8%	26,5%	46,7%	29,0%
Total	100,0%	*	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

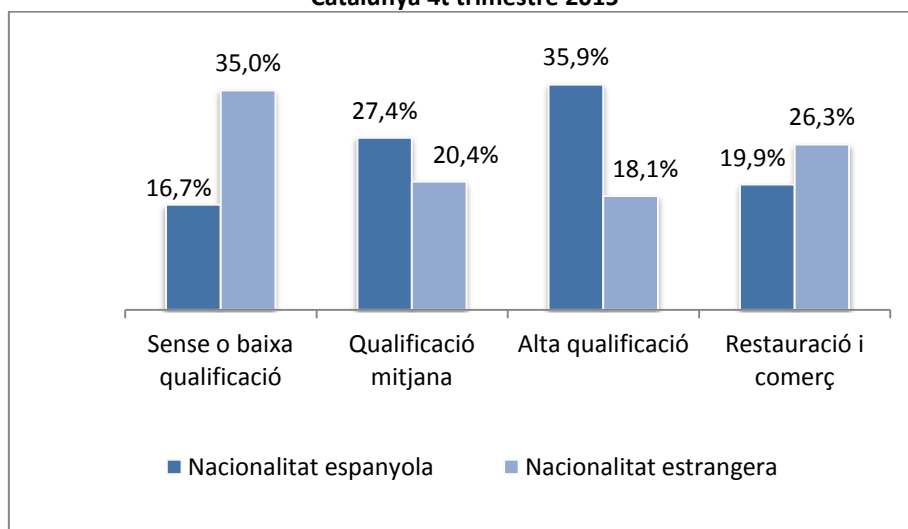
*Dada que no ha de ser tinguda en compte perquè incorpora un marge d'error no acceptable.

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Cal destacar l'alt percentatge de treballadors ocupats en *ocupacions elementals* en els col·lectius, llatinoamericà i africà, així com l'alt percentatge d'asiàtics que s'ocupen com a treballadors de la *restauració i el comerç*. El perfil de cada zona, si tenim en compte els principals grups professionals en que s'ocupen més del 70% dels treballadors de cada zona, es pot sintetitzar de la següent manera. Els estrangers comunitaris són els més diversificats i no tenen un perfil clar excepte el fet que, en comparació amb la resta de col·lectius, s'ocupen en un percentatge molt elevat en professions d'alta qualificació (directius i tècnics) (37,0%). Els llatinoamericans s'ocupen principalment com a *treballadors de restauració i comerç* i en *ocupacions elementals*. Els africans s'ocupen principalment en *ocupacions elementals*, com a *treballadors qualificats de la indústria i la construcció*, i en menor mesura com a *treballadors de restauració i comerç*. El col·lectiu asiàtic presenta el percentatge més alt de *treballadors de restauració i comerç*. Més de la meitat dels ocupats d'aquest col·lectiu ho fan en ocupacions compreses en aquest grup ocupacional

Si comparem l'estructura ocupacional per nivells de qualificació dels ocupats estrangers amb la dels ocupats de nacionalitat espanyola, tal com ens mostra el Gràfic 3.3, podem observar com, en el cas dels estrangers, els percentatges d'ocupats disminueixen tal com augmenta la qualificació, al contrari del que succeeix en el cas dels treballadors de nacionalitat espanyola, on el percentatge més alt d'ocupats desenvolupa feines d'alta qualificació, i el menor percentatge d'ocupats desenvolupa feines de baixa qualificació. Pel que fa als treballadors dels serveis (restauració, personals i comerç), el percentatge de treballadors estrangers és clarament superior.

Gràfic 3.3. Ocupats per nivell de qualificació de l'ocupació segons nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

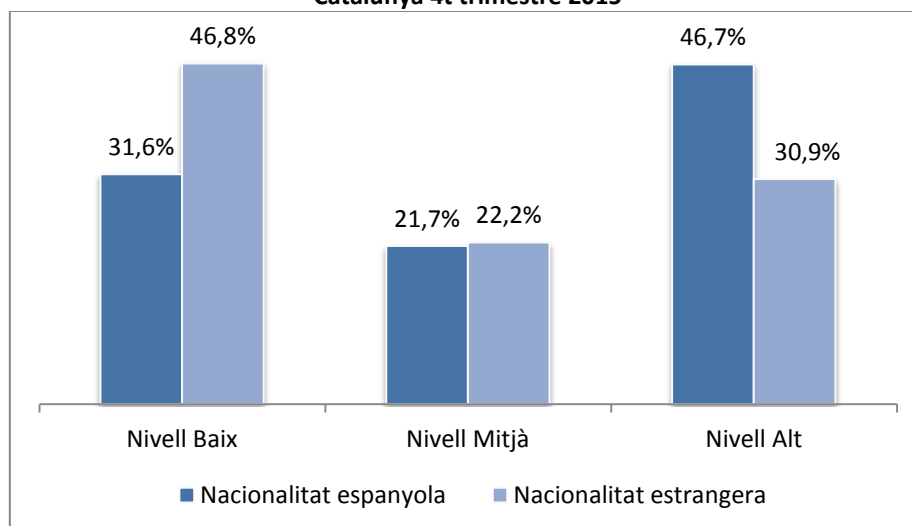
El Gràfic 3.4 ens mostra el nivell d'estudis per nacionalitat. Aquesta informació ens permetrà comparar els nivells de qualificació de les ocupacions, mostrat en el gràfic anterior, amb els nivells d'estudis segons la nacionalitat dels ocupats. En el Nivell Baix hem agrupat els ocupats sense titulació i els que tenen la titulació bàsica, en el Nivell

Mitjà hem agrupat els ocupats amb secundària i Formació Professional, i en el Nivell Superior els ocupats amb titulació universitària de 1r, 2n i 3r grau.

Hi podem veure que els treballadors estrangers presenten un percentatge força superior d'ocupats de baixa titulació al que presenten els de nacionalitat espanyola (15 punts més). Si ens fixem en el Gràfic 3.3 però, veurem que la diferència en ocupacions de baixa qualificació és superior (18 punts més), és a dir, els estrangers tenen un pes superior en ocupacions de baixa qualificació, de la que els correspondria per nivell d'estudis, en comparació amb els treballadors de nacionalitat espanyola.

També podem observar que mentre el percentatge d'estrangers ocupats amb titulació superior és del 30,9%, només un 18,1 % ocupa llocs de treball d'alta qualificació, la qual cosa significa una diferència de 12,8 punts. En el cas dels ciutadans espanyols, la diferència entre el percentatge d'ocupats amb alta qualificació (35,9%) i el percentatge d'ocupats amb estudis superiors (46,7%) és de més de 10 punts. Com es pot observar, les diferències no són importants en aquest aspecte.

**Gràfic 3.4. Ocupats per nivell d'estudis segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre 2015**

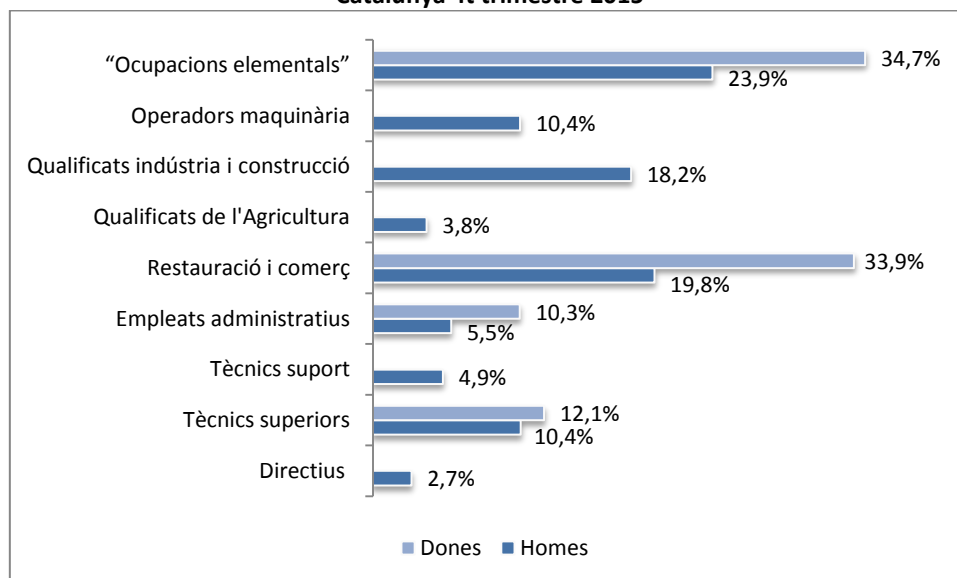

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA

Les ocupacions segons els sexes

En el Gràfic 3.7 podem veure que hi ha moltes més dones estrangeres ocupant llocs de treball no qualificats que homes estrangers. Les dones també s'ocupen més en feines de *Restauració i Comerç*. També hi ha un percentatge una mica superior de dones ocupades com a *Tècnics superiors*. Els homes presenten un percentatge superior en *Operadors de maquinària, Qualificats de la indústria i la construcció, i Directius*, tres grups on el percentatge de dones ni tan sols es pot tenir en compte de tant baix com és.

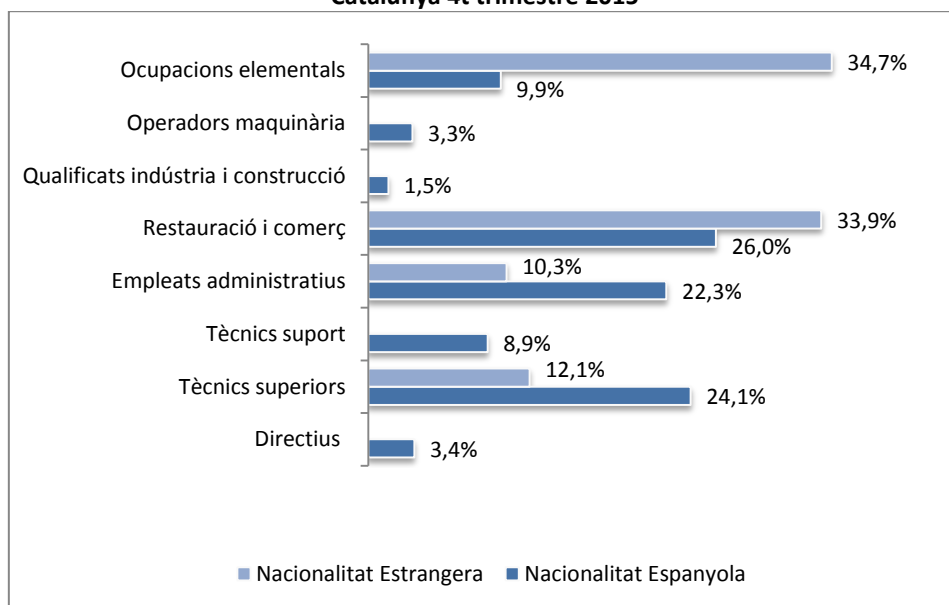
Gràfic 3.7. Ocupats/des de nacionalitat estrangera per grups professionals segons el sexe. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA

Al seu torn el Gràfic 3.8 ens mostra les diferències entre dones estrangeres i dones amb nacionalitat espanyola. Comparativament, la diferència més evidents es troba en el percentatge d'ocupades en ocupacions elementals que, en el cas de les estrangeres, gairebé quadrupliquen el percentatge d'ocupades de nacionalitat espanyola en aquest grup professional. També s'aprecia un superior percentatge d'estrangeres ocupades com a treballadores de *restauració i comerç*, que contrasta amb el percentatge de dones de nacionalitat espanyola que s'ocupen com a *Empleades Administratives*, que doble el percentatge de les dones estrangeres en aquest grup professional. Cal destacar la molt superior presència de dones de nacionalitat espanyola en el grup de *Tècnics Superiors*, així com en el grup de *tècniques de suport i de directives*, on el percentatge de dones estrangeres no arriba als mínims acceptables des del punt de vista de la validesa estadística.

Gràfic 3.8. Distribució de les dones ocupades per grups professionals segons nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA

El Gràfic 3.9 ens permet fer la mateixa comparació en el cas dels homes. Com es pot observar, la diferència més evident es troba en el percentatge d'ocupats en *ocupacions elementals* que, en el cas dels estrangers, multipliquen per 4 el percentatge dels homes ocupats de nacionalitat espanyola en aquest grup professional. També cal destacar la superior presència dels homes ocupats de nacionalitat espanyola en les ocupacions de més qualificació, així com el molt superior percentatge d'homes estrangers ocupats en *Restauració i comerç*.

Gràfic 3.9. Distribució dels homes ocupats per grups professionals segons nacionalitat. Catalunya 4t trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA

Resum del capítol

Des de l'inici de la crisi s'han perdut el 53% dels llocs de treball de la construcció, percentatge que va arribar al 76,8%, en el cas de l'ocupació estrangera, a finals del 2014. En el 2015, la recuperació de l'ocupació estrangera es produeix sobretot a l'hostaleria i el comerç, però també a la construcció. Mentre, en general, es continuen perdent llocs de treball a la construcció, en canvi, s'incrementa l'ocupació estrangera en aquesta activitat.

El 4t trimestre del 2015, la població ocupada de nacionalitat estrangera es concentra principalment en l'hostaleria, que passa a ser, altre cop, la branca d'activitat on s'ocupa més població ocupada estrangera seguida del comerç, el servei domèstic i les indústries manufactures, per aquest ordre.

Gairebé el 30% dels estrangers i estrangeres, independentment de la branca d'activitat en què treballin, s'ocupen en ocupacions elementals (no qualificats), les dones més que els homes. Un 26,3% treballen com a treballadors de restauració i comerç, en aquest cas també es tracte més de dones que d'homes.

D'altra banda, en el context general de la crisi d'ocupació del 2008 al 2014, l'únic grup professional que va augmentar la seva ocupació en la població estrangera va ser el de *Tècnics Superiors*, un increment que també experimenten la població espanyola en aquest mateix grup professional, però no únicament. Tot i no haver crescut tant en el 2015, aquest grup representa l'11,2% de l'ocupació estrangera, encara però a 9 punts per sota de l'ocupació de nacionalitat espanyola en aquest grup professional.

El col·lectiu africà és el que presenta un percentatge més alt d'ocupats en *Indústries manufactures* i ocupa llocs de treball d'obrers qualificats en un percentatge superior al de la resta de col·lectius. Tot i així el grup professional amb més africans/es és el d'ocupacions elementals (no qualificats).

La població comunitària, que és el col·lectiu més divers pel que fa a les ocupacions, és també el col·lectiu que té un percentatge més alt de directius i tècnics, i s'ocupa principalment en l'hostaleria, el comerç i la indústria manufacturera.

El col·lectiu llatinoamericà, és el que s'ocupa més en el *servei domèstic*, el comerç i l'hostaleria, ocupant sobretot llocs de treball no qualificats.

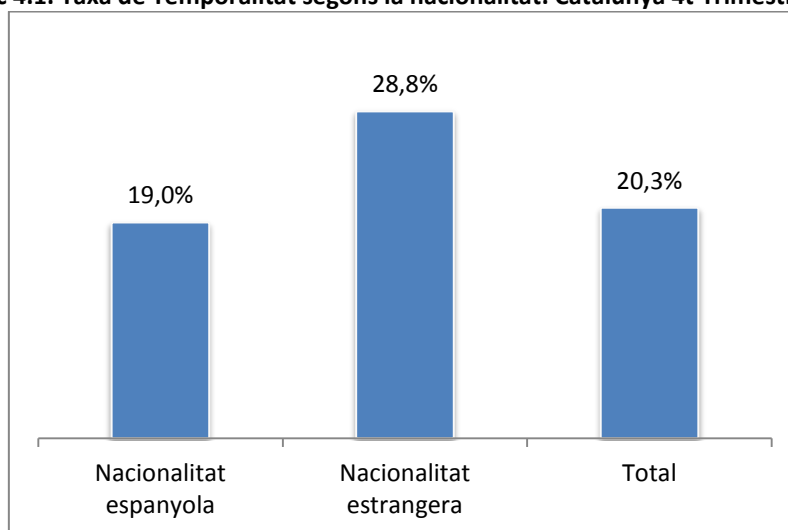
Els asiàtics treballen molt majoritàriament a l'hostaleria i el comerç, en ocupacions relacionades amb aquestes activitats i, en una proporció important, ho fan com a propietaris de petites empreses d'aquests sectors.

4. LES CONDICIONS LABORALS

4.1 LA TEMPORALITAT DELS TREBALLADORS I LES TREBALLADORES ESTRANGERS/RES

La taxa de temporalitat, que, en el total dels assalariats, s'ha incrementat en 4,5 punts respecte el mateix trimestre de l'any anterior, presenta diferències segons la nacionalitat. Com podem observar en el Gràfic 4.1, els treballadors estrangers tenen una taxa elevada, un 28,8%, gairebé 10 punts per sobre de la dels assalariats de nacionalitat espanyola, la taxa dels quals, un 19,0%, se situa 1,3 punts per sota de la mitjana (20,3%).

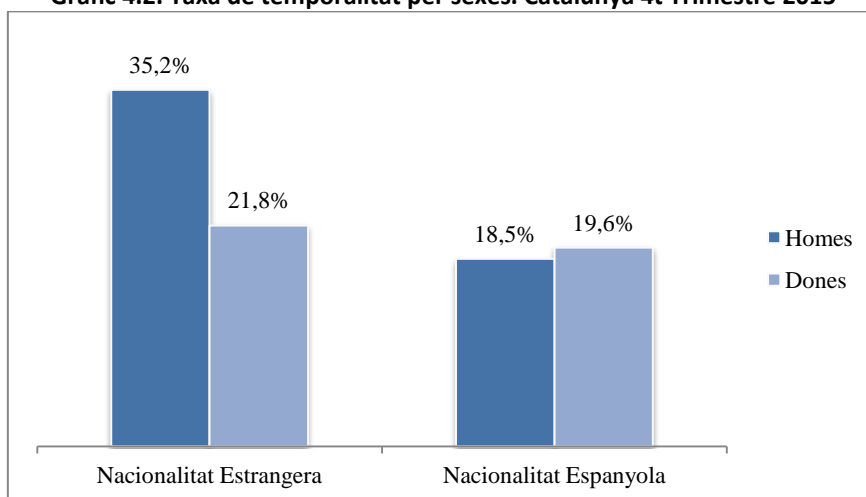
Gràfic 4.1. Taxa de Temporalitat segons la nacionalitat. Catalunya 4t Trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la EPA

El Gràfic 4.2 ens mostra la taxa de temporalitat de cadascun dels sexes segons la nacionalitat. Hi podem veure que, en el cas de la població estrangera, la temporalitat masculina és superior a la femenina, mentre que en el cas de la població de nacionalitat espanyola succeeix el contrari. Aquesta diferent distribució té a veure amb les activitats en les quals s'ocupen els diferents col·lectius i han variat en el temps tal com ha variat l'ocupació en aquestes activitats. El gràfic també mostra que la temporalitat té més a veure amb la nacionalitat, que amb el sexe.

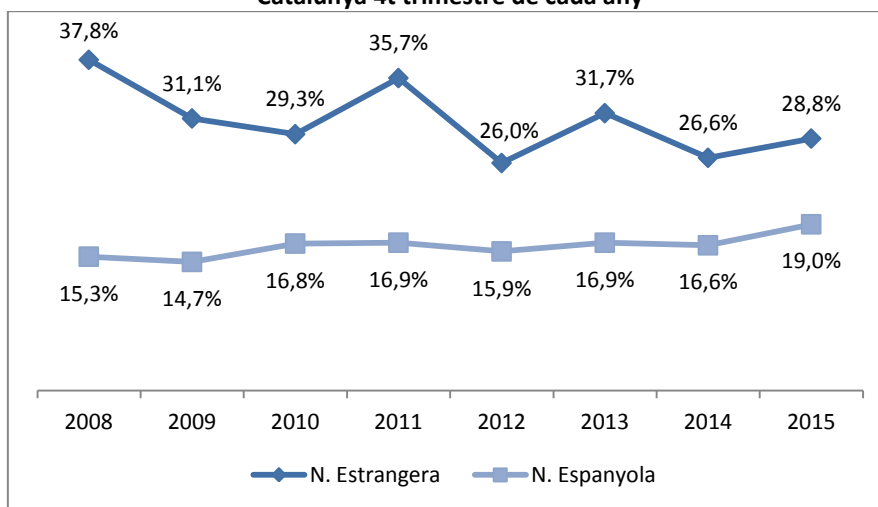
Gràfic 4.2. Taxa de temporalitat per sexes. Catalunya 4t Trimestre 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la l'EPA

El Gràfic 4.3. ens mostra l'evolució anual de la taxa de temporalitat per nacionalitats. Com es pot observar, la temporalitat de la població estrangera ha variat més en el temps. En tots dos casos es dona una tendència a la reducció, més important en la població estrangera, a partir de finals del 2008, moment en que la crisi comença ha incidir en l'estructura del mercat de treball de Catalunya. En el cas de la població de nacionalitat espanyola, tot i que les variacions són menys acusades, es produeix una recuperació de la temporalitat en el 2010, mentre que en el cas dels estrangers aquesta arriba un any més tard. A partir d'aquí es produeixen increments i reduccions de la temporalitat que responen a variacions en la situació contractual de la població assalariada, que són fruit de l'evolució general de l'ocupació segons l'evolució de l'economia i que tenen significats que no són sempre evidents. A finals del 2014, es redueix la temporalitat general, i també en cadascun dels dos col·lectius, però de manera més important en el cas dels estrangers, això fa que, després del creixement del 2013, es mantenen les diferències entre espanyols i estrangers que hi havia en el 2012, al voltant dels 9 punts percentuals. Des del 2007, darrer any de creixement de l'ocupació, fins el 2014, la temporalitat dels estrangers es va reduir en 16 punts i la dels espanyols en menys de 3 punts. Durant el 2015, segon any consecutiu d'increment de l'ocupació, i el primer en què s'incrementa l'ocupació de la població estrangera, es produeix un canvi de tendència i torna a augmentar la temporalitat de la població assalariada estrangera, de manera proporcionalment similar al que ho fa la de la població espanyola.

**Gràfic 4.3. Evolució de les taxes de temporalitat segons nacionalitat.
Catalunya 4t trimestre de cada any**

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la l'EPA

Així doncs, en el període del 2008 al 2014, la reducció de la temporalitat en general, i la diferència del fenomen segons la nacionalitat, no es deuen a un increment de la contractació indefinida, sinó a una major pèrdua d'ocupació temporal que d'ocupació indefinida. El fet que la població ocupada estrangera tingués d'inici una major temporalitat, i que es veiés més afectada per la pèrdua d'ocupació, explica la major reducció de la seva temporalitat amb comparació amb la de la població de nacionalitat espanyola en aquest període. La Taula 4.1, ens mostra com en el període de crisi, la pèrdua d'ocupació temporal és molt superior en el total de la població ocupada i també en cadascun dels dos col·lectius.

Taula 4.1. Variació de l'ocupació a Catalunya entre 2007 i 2014, segons tipus de contracte i nacionalitat

	Nacionalitat Espanyola	Nacionalitat Estrangera	Total
Indefinit	-6,6%	-30,6%	-9,8%
Temporal	-22,3%	-66,8%	-36,9%
Total	-9,6%	-46,2%	-16,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la l'EPA

Durant el 2015 en canvi, es produeix un fort increment dels llocs de treball temporals mentre es redueixen lleugerament els indefinits. Tal com mostra la taula següent, aquesta disminució d'indefinitos es produeix només en els llocs de treballs ocupats per població de nacionalitat espanyola, mentre que en el cas de la població assalariada estrangera, els llocs de treball amb contracte indefinit també s'incrementen, tot i que molt per sota del que ho fan els llocs de treball temporals. Això és el que fa que la taxa de temporalitat de la població estrangera creixi 2,2 punts percentuals, només 0,2 punts menys del que ho fa la taxa de temporalitat de la població de nacionalitat espanyola (2,4 pp).

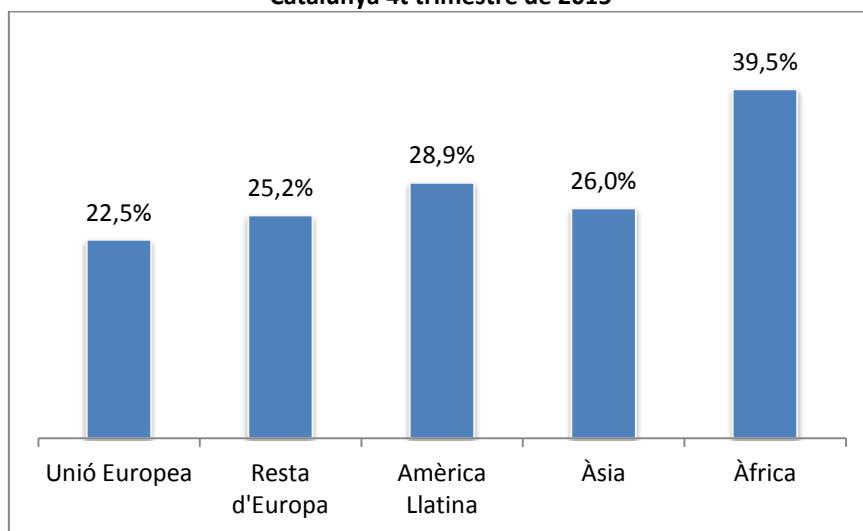
Taula 4.2. Variació interanual de l'ocupació a Catalunya l'any 2015, segons tipus de contracte i nacionalitat

	Nacionalitat Espanyola	Nacionalitat Estrangera	Total
Indefinit	-3,1%	9,6%	-1,8%
Temporal	14,1%	22,2%	15,5%
Total	-0,3%	13,0%	1,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les microdades de la l'EPA

Per últim, el Gràfic 4.4 ens mostra la taxa de temporalitat dels immigrants per zones d'origen. Cal dir que no hem pogut incloure dues zones d'origen (Oceania, i Amèrica del Nord) perquè les dades de contractats temporals que ofereix l'EPA per a aquestes zones no són vàlides estadísticament pel seu baix volum de casos. De les cinc zones de les quals tenim dades vàlides, cal destacar que la taxa de temporalitat més alta correspon als ciutadans de d'origen africà. La població comunitària és la que presenta una temporalitat més baixa, gairebé 3 punts per sota de la mitjana de la població estrangera (28,8%)

Gràfic 4.4. Taxa de Temporalitat dels assalariats estrangers per zones d'origen. Catalunya 4t trimestre de 2015

Font: Elaboració pròpia a partir dades de l'EPA.

4.2. LA IRREGULARITAT LABORAL

En aquest punt compararem les dades d'ocupats de l'Enquesta de Població Activa del INE amb les dades d'afiliació a la Seguretat Social, partint de la idea que la diferència entre una i altra dada és la quantitat aproximada de persones que treballen sense cap contracte. És aquest un aspecte de l'ocupació que té a veure amb la seva qualitat i amb la situació dels treballadors estrangers, des del punt de vista de les seves expectatives de futur al nostre país.

Aquesta és una comparació que no pot ser presa com la quantitat exacta d'estrangers que treballen sense contracte, atès que les dues fonts utilitzades tenen característiques metodològiques diferents. En el cas de les dades de la Seguretat Social es tracta d'un registre dels afiliats en situació d'alta, mentre que en el cas de l'EPA es tracta d'una enquesta a una mostra d'individus, seguint uns criteris de representativitat basats en el darrer cens. És per això que el resultat de la comparació no serveix per obtenir la dimensió exacta del treball irregular, però sí que pot servir per fer-nos una idea de la tendència que segueix aquest fenomen, car els factors de distorsió de les dades són els mateixos tots els anys. És per aquest motiu que diversos autors utilitzen aquesta relació entre ocupats EPA i afiliats a la Seguretat Social per analitzar la tendència que segueix el treball irregular, entre altres raons perquè no es disposa d'una dada millor.

Tenint en compte aquestes consideracions, el primer que observem és que el 4t trimestre del 2015 el total d'ocupats era de 373.200, mentre que el total d'afiliats estrangers a la Seguretat Social a desembre del 2015 era de 368.476. Això significa que hi havia 4.724 ocupats que no estaven afiliats a la Seguretat Social. Aquesta diferència entre ocupats i afiliats en alta a la Seguretat Social suggereix un percentatge d'ocupació estrangera irregular del 1,3% al finalitzar l'any, gairebé 3 punts per sota de la diferència que hi havia l'any anterior.

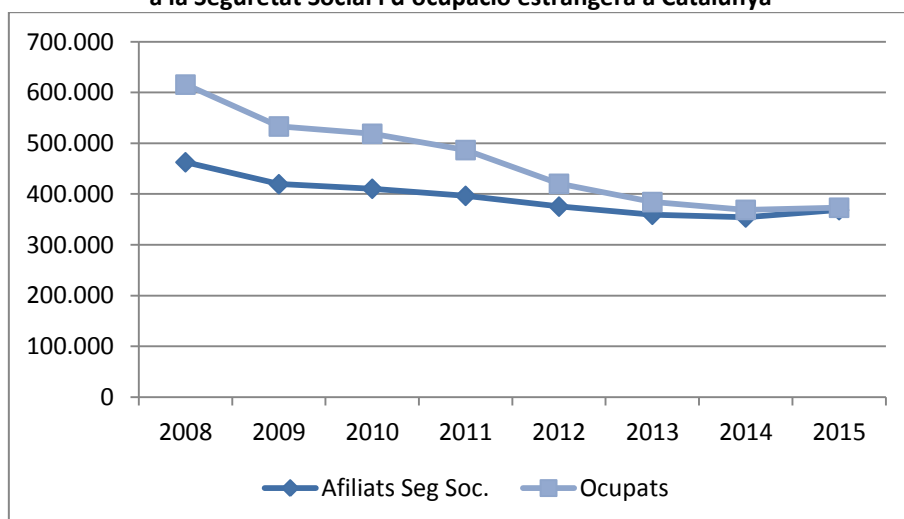
A continuació, la taula 4.1 i el gràfic 4.5 ens mostra l'evolució de les mitjanes anuals de la població estrangera ocupada i de l'afiliació estrangera a la Seguretat Social. Hi podem observar que, tot i compartir una tendència a la disminució durant el període de crisi, la reducció de la població ocupada és més accentuada que la de l'afiliació a la Seguretat Social., especialment l'any 2009, l'any en que la pèrdua d'ocupació general és més gran, i el 2011. En el 2014 les dues variables gairebé coincideixen perquè la diferència s'ha reduït molt. En el total del període (2008-2014) es van perdre més del doble de llocs de treball que d'afiliats/des a la Seguretat Social. El 2015 però, en el context de la recuperació de l'ocupació estrangera, l'afiliació estrangera a la seguretat social presenta un increment més de 3 vegades superior al que presenta la població estrangera ocupada.

Taula 4.1. Afiliació estrangera a la Seguretat Social i Ocupació estrangera. Catalunya, 2007-2015. Mitjanes anuals

	Afiliació Seguretat Social	Població Ocupada	Diferència
2007	446.215	587.200	140.985
2008	462.798	615.700	152.902
2009	419.536	533.200	113.664
2010	410.649	518.800	108.151
2011	396.651	486.800	90.149
2012	375.428	420.300	44.872
2013	359.339	384.400	25.061
2014	354.046	369.000	14.954
Variació 2008-2014	-108.752	-246.700	-137.948
2015	368.476	373.200	4.724
Variació 2014-2015	14.430	4.200	10.230

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración

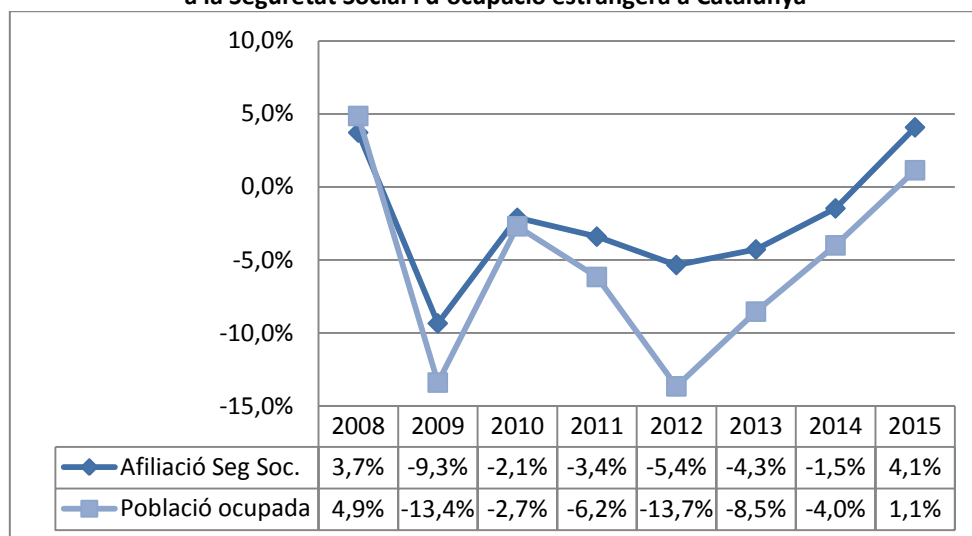
Gràfic 4.5. Evolució comparada de les mitjanes anuals d'afiliació estrangera a la Seguretat Social i d'ocupació estrangera a Catalunya

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración

Aquesta diferència de ritmes en la pèrdua d'efectius queda palesa en el següent gràfic. Des del 2009, quan s'inicia la pèrdua de població ocupada i d'afiliats/des a la Seguretat Social, la pèrdua d'ocupació és superior a la d'afiliació. La distància més gran entre la reducció relativa de les dues variables es produeix justament a finals del 2012 quan la pèrdua de població ocupada triplica la reducció de afiliats/des a la Seguretat Social. En el 2014, tot i que la diferència és menor, encara és més gran la reducció d'ocupació que la d'afiliació a la Seguretat Social. Com ja hem vist, això comença a canviar durant el 2015 quan l'increment de l'ocupació comença a notar-se també en la població estrangera. El creixement percentual de l'ocupació (1,1%), és clarament inferior al de l'afiliació estrangera a la Seguretat Social (4,1%).

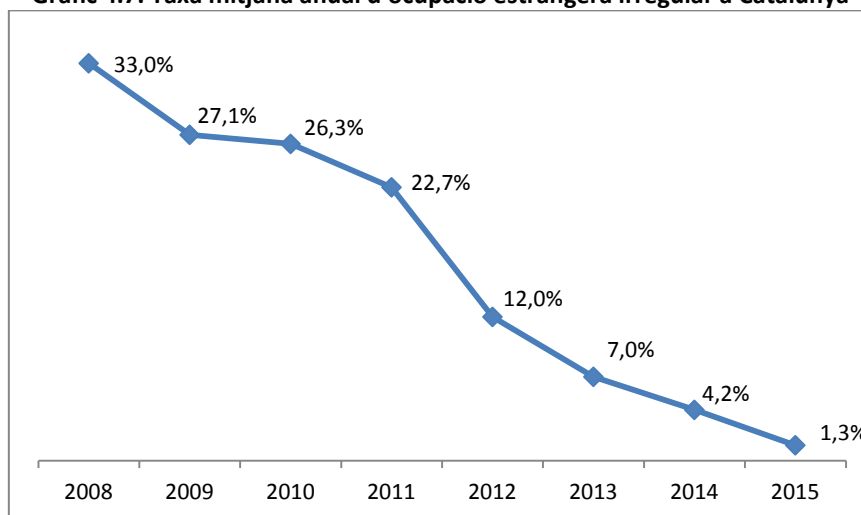
Gràfic 4.6. Variació comparada de les mitjanes anuals d'afiliació estrangera a la Seguretat Social i d'ocupació estrangera a Catalunya

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración

El Gràfic 4.7 mostra l'evolució del percentatge que representa la diferència entre les mitjanes anuals d'afiliats estrangers i les mitjanes anuals d'ocupats estrangers, o el que és el mateix, la *taxa d'ocupació estrangera irregular*.

Gràfic 4.7. Taxa mitjana anual d'ocupació estrangera irregular a Catalunya

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Podem observar que el 2008 es produeix una reducció d'un punt respecte l'any anterior i el 2009 el cau més de 10 punts, consolidant una tendència a la reducció del treball irregular iniciada l'any anterior. Després d'una fase d'un cert alentiment entre l'any 2010 i el 2011, es produeix una reducció de la irregularitat, la causa de la qual hem explicat al comentar el gràfic anterior. La tendència es manté en el 2015 però

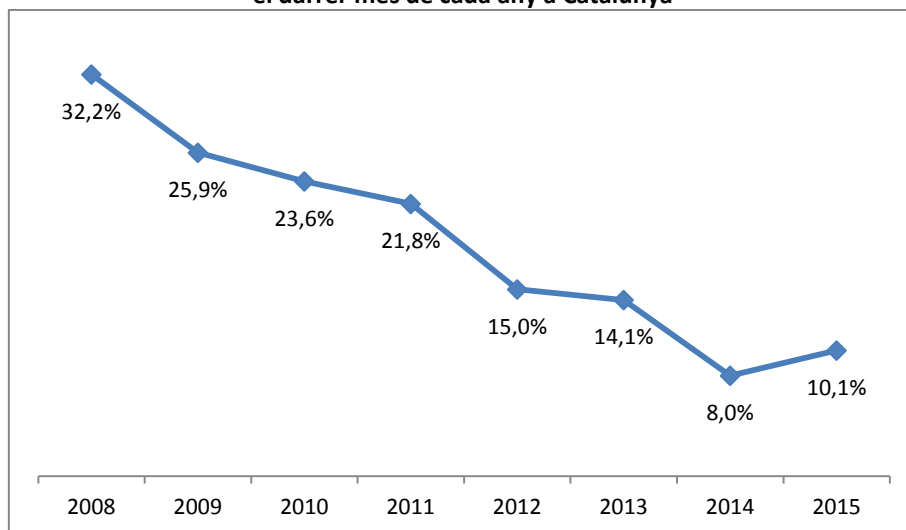
aquest cop la causa no és una pèrdua d'ocupació superior a la de l'afiliació, sinó un increment de l'afiliació superior a l'augment de l'ocupació, que situa la irregularitat laboral de la població estrangera en un mínim històric. Això significa no només que la major part dels nous llocs de treball que s'estan creant són llocs de treball legalitzats, sinó que s'han legalitzat llocs de treball irregular.

Això és així per al total de la població estrangera, en canvi, per a la població d'extracomunitaris, la més exposada a estar en una situació d'irregularitat general, és a dir, de manca de permís de residència i de treball, hem volgut conèixer quina ha estat l'evolució del treball irregular en aquesta població, utilitzant el mateix mètode que hem utilitzat per a la població estrangera en general. Això és el que ens mostra el Gràfic 4.8.

Hi podem observar una tendència similar a la del total la població estrangera que acabem de comentar fins al final del 2014, amb la diferència que les taxes d'irregularitat laboral de la població extracomunitària són més elevades.

Al final del 2015 però, sembla produir-se un canvi en la tendència, que contrasta amb la del total de la població estrangera. Mentre, com ja hem vist, la irregularitat laboral del total de la població estrangera continua reduint-se, la irregularitat laboral de la població extracomunitària passa del 8,0% del 2014 al 10,1% del 2015, el que suposa un increment de més de 2 punts. percentuals

Gràfic 4.8. Evolució de la taxa d'ocupació extracomunitària irregular el darrer mes de cada any a Catalunya

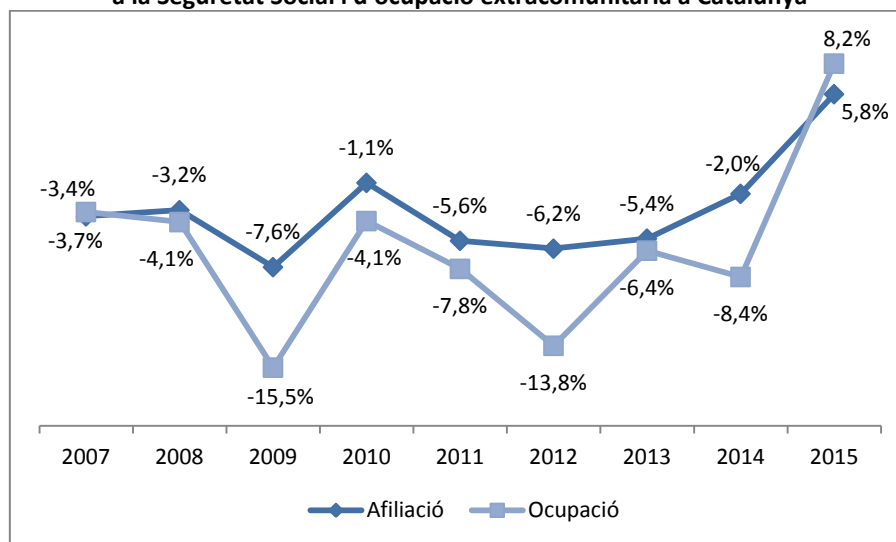

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración

Aquest comportament diferent respon a una evolució dels factors d'irregularitat en la població extracomunitària, diferent a la de la resta de la població estrangera, que és el mateix que dir que el comportament dels factors d'irregularitat es diferent del que presenten en la població comunitària. El Gràfic 4.9 ens mostra que fins el 2014, la variació de l'ocupació i l'afiliació a la Seguretat Social en la població extracomunitària

es comporta igual que en el total de la població estrangera, és a dir, totes dues es redueixen però l'ocupació és redueix més. En canvi, en el 2015, l'ocupació s'incrementa més de 2 punts per sobre del que ho fa l'afiliació a la Seguretat Social, a diferència del que succeeix en el total de la població estrangera on, com veiem en el Gràfic 4.6, s'incrementa força més (3 punts) l'afiliació a la Seguretat Social que l'ocupació.

Gràfic 4.9. Variació comparada de les mitjanes anuals d'afiliació extracomunitària a la Seguretat Social i d'ocupació extracomunitària a Catalunya

Font : Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT i del Boletín de Estadísticas Laborales del Ministerio de Trabajo e Inmigración

Resum del capítol

Torna a augmentar la temporalitat general i en concret la temporalitat de la població assalariada estrangera. També torna a incrementar-se la irregularitat laboral de la població extracomunitària, després de 7 anys de reducció sostinguda.

Des del 2007 fins a finals del 2014 la temporalitat es va reduir a causa de la pèrdua de llocs de treball temporal, no per la creació de llocs de treball indefinits. Atès que la pèrdua de llocs de treball, en el període de destrucció d'ocupació ha estat superior en el col·lectiu estranger, la seva temporalitat s'ha reduït comparativament més que la de la població ocupada de nacionalitat espanyola. Durant el 2015 s'incrementa l'ocupació i la major part de la nova ocupació es temporal, amb la qual cosa torna a créixer la temporalitat, tant en la població de nacionalitat espanyola com en la població estrangera.

La temporalitat continua tenint més a veure amb la nacionalitat que amb el sexe. Els homes i les dones estrangers presenten taxes de temporalitat superiors a la dels homes i les dones de nacionalitat espanyola.

La reducció de la irregularitat laboral continua pel total de la població estrangera, perquè augmenta més l'afiliació a la Seguretat Social que la població ocupada. Però això només és així per a la població comunitària, mentre que en el cas de la població extracomunitària la irregularitat laboral torna a augmentar durant l'any 2015. Aquest increment de la irregularitat de la població extracomunitària es deu a què, en aquest col·lectiu, augmenta més la població ocupada que l'afiliació a la Seguretat Social. Per tant, en un moment de recuperació de l'ocupació, en el col·lectiu extracomunitari aquesta nova ocupació és especialment precària atès que augmenta la seva temporalitat i la seva irregularitat laboral.

5. SÍNTESI- RESUM

Es redueix el ritme de pèrdua de població estrangera tot i que encara el saldo interanual és negatiu. La recuperació de l'ocupació, iniciada a finals del 2013 i que només havia afectat a la població de nacionalitat espanyola, en el 2015 comença a afectar també a la població estrangera. Així doncs, el col·lectiu estranger és menor que l'any anterior però la seva ocupació augmenta, tot i que també és fa més precària atès que la temporalitat augmenta i la irregularitat laboral dels extracomunitaris també.

A l'inici del 2016, continua la reducció d'estrangers empadronats iniciada el 2011, tot i que a un ritme molt baix. Aquesta reducció continua sent superior en el cas dels homes. Això fa augmentar el percentatge de dones que s'apropen al 50% del total de població estrangera empadronada. Per edats, es redueixen els menors de 45 anys i augmenta la població estrangera de 45 anys o més.

El col·lectiu llatinoamericà continua sent el que perd més empadronats, igual que l'any anterior, fenomen que s'està donant des del 2010. Els únics col·lectius que creixen són el de l'Europa No Comunitària i el col·lectiu asiàtic. D'altra banda es continuen reduint les nacionalitzacions

La reducció de població estrangera empadronada és, sobretot, una reducció de població d'origen estranger que marxa d'Espanya, independentment de les nacionalitzacions que es puguin estar produint. Una part important dels espanyols que estan sortint d'Espanya són immigrants nacionalitzats. A l'inici del 2016, del total de població amb nacionalitat espanyola resident a l'estranger, dues terceres parts no ha nascut a Espanya. A més, sembla que una bona part d'aquesta població està tornant al seu lloc d'origen, atès que gairebé un 60% resideixen en el país on van néixer, això és així especialment en el cas del col·lectiu equatorià.

La tendència a la reducció de la població estrangera amb permís de residència pràcticament s'atura. Aquesta tendència continua només en el cas dels extracomunitaris, atès que els permisos de regim comunitari continuen augmentant. D'altra banda els permisos de llarga durada ja representen més de tres quartes parts (84%) de totes els permisos en vigor, mentre que en el 2008 representaven el 30,4% del total. Això confirma que hi ha molt poques noves entrades.

La situació de la població estrangera en el mercat de treball de Catalunya durant l'any 2015 ve marcada d'una banda per la tendència general a la recuperació de l'ocupació a partir del 2n trimestre del 2013, que l'any 2015 afecta per primer cop a la població estrangera i, d'una altra, per la continuació de la reducció de població estrangera en edat de treballar.

La pèrdua de població estrangera en edat de treballar, continua però a un ritme molt inferior al dels anys anteriors. La major part de la reducció de població estrangera és de població inactiva i població aturada, mentre que la població ocupada s'incrementa per primer cop des de l'inici de la crisi. La taxa d'activitat i la taxa d'ocupació s'incrementen, perquè augmenten la població activa i la població ocupada, al mateix

temps que es redueix la població en edat de treballar. La taxa d'atur es redueix perquè es redueix la població aturada, però no només, perquè la reducció de la població aturada estrangera té 2 fonts, la pèrdua de població que no té feina i marxa del país, però també, per primer cop, població que troba feina. En general podem dir doncs que els indicis de millora en el mercat de treball, que l'any anterior només beneficiaven a la població de nacionalitat espanyola, comencen a notar-se també en la població estrangera.

Per grans zones d'origen, només perden població en edat de treballar dos col·lectius. D'una banda el col·lectiu llatinoamericà, i de l'altre el col·lectiu africà. En el primer cas, la pèrdua es concentra en els col·lectius equatorià i colombià, i en el segon cas es tracta majoritàriament de marroquins/nes. Tant els uns com els altres perden més població inactiva que activa i, d'aquesta darrera, la reducció afecta només a la població aturada, atès que en tots dos casos augmenta la població ocupada. Aquest moviment de població produeix una millora de la seva situació en el mercat de treball atès que augmenten la seva taxa d'ocupació i redueixen la seva taxa d'atur. Tot i així cal dir que per països de nacionalitat, el col·lectiu marroquí i, sobretot, l'equatorià presenten reducció, tant de població ocupada com de població aturada.

Guanyen efectius respecte l'any anterior, la població europea comunitària i la no comunitària i, especialment el col·lectiu asiàtic, en concret la població xinesa i pakistanesa. Aquest increment d'efectius és més de població activa que inactiva i de la població activa en tots els casos augmenta la població ocupada, però en el cas de la població comunitària i asiàtica també augmenta la població aturada. Només la població europea no comunitària presenta una reducció de la població aturada. Amb aquests moviments de població, s'incrementa la taxa d'ocupació, excepte en el col·lectiu comunitari, i es redueix la taxa d'atur excepte en el col·lectiu comunitari i l'asiàtic.

En el 2015, la recuperació de l'ocupació estrangera es produeix sobretot a l'hostaleria i el comerç, però també a la construcció. Mentre, en general, es continuen perdent llocs de treball a la construcció, en canvi, s'incrementa l'ocupació estrangera en aquesta activitat.

Des del 2007 fins a finals del 2014 la temporalitat es va reduir a causa de la pèrdua de llocs de treball temporal, no per la creació de llocs de treball indefinits. Atès que la pèrdua de llocs de treball, en el període de destrucció d'ocupació ha estat superior en el col·lectiu estranger, la seva temporalitat s'ha reduït comparativament més que la de la població ocupada de nacionalitat espanyola. Durant el 2015 s'incrementa l'ocupació i la major part de la nova ocupació es temporal, amb la qual cosa torna a créixer la temporalitat, tant en la població de nacionalitat espanyola com en la població estrangera.

La temporalitat continua tenint més a veure amb la nacionalitat que amb el sexe. Els homes i les dones estrangers presenten taxes de temporalitat superiors a la dels homes i les dones de nacionalitat espanyola.

S'incrementa la irregularitat laboral en la població extracomunitària durant l'any 2015. Aquest increment de la irregularitat de la població extracomunitària es deu a què, en aquest col·lectiu, augmenta més la població ocupada que l'afiliació a la Seguretat Social. Per tant, en un moment de recuperació de l'ocupació, en el col·lectiu extracomunitari aquesta nova ocupació és especialment precària atès que augmenta la seva temporalitat i la seva irregularitat laboral.